

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΜΕΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ, ΤΣ & ΕΚΤ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ» ΚΑΙ
«ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ» (ΕΥΔ ΠΕΚΑ & ΠΟΛΠΡΟ)

Υποδιεύθυνση: Προγράμματος “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή”

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΈΚΘΕΣΗ – ΑΝΑΛΥΣΗ
ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ 2ΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ (Έκδοση 3.1)
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ» 2021-2027 (ΠΕΚΑ)**

CCI: 2021EL16FFPR003

Δεκέμβριος 2025

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Παρουσίαση του Προγράμματος ΠΕΚΑ	3
3.	Συνοπτική αποτύπωση της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος	5
4.	Θεσμικό πλαίσιο διαμόρφωσης της πρότασης 2 ^{ης} αναθεώρησης	5
5.	Παρουσίαση της πρότασης 2ης Αναθεώρησης του Προγράμματος – έκδοση 3.1	7
5.1	Στόχευση πρότασης 2ης Αναθεώρησης	7
5.2	Μεταφορά πόρων μεταξύ Προτεραιοτήτων	9
5.3	Ανάλυση Νέων ειδικών στόχων / νέων προτεραιοτήτων	14
5.4	Ανακατανομή πόρων μεταξύ ΠΠ / ΕΣ εντός Προτεραιοτήτων- Τεκμηρίωση.....	21
5.5	Ανακεφαλαιωτικοί χρηματοδοτικοί πίνακες 2ης Αναθεώρησης Προγράμματος	34
6.	Εφαρμογή μεθοδολογίας απλοποιημένου κόστους στην Προτεραιότητα 5	37
7.	Επικαιροποίηση πλαισίου επίδοσης Προγράμματος	37
8.	Αναμενόμενες επιπτώσεις από την προτεινόμενη 2η Αναθεώρηση	39
9.	Συμπληρωματική αιτιολόγηση – Απάντηση σε παρατηρήσεις ΕΕ στο πλαίσιο άτυπης διαβούλευσης.....	41

1. Εισαγωγή

Η παρούσα Έκθεση συνοδεύει την προτεινόμενη 2η Αναθεώρηση του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» - ΠΕΚΑ 2021-2027 – Έκδοση 3.1 και περιλαμβάνει:

- συνοπτική παρουσίαση του Προγράμματος, όπως ισχύει,
- ενημέρωση για την έως και 30/11/2025 πρόοδο υλοποίησής του,
- τα κύρια αποτελέσματα της ενδιάμεσης επανεξέτασης του Προγράμματος σύμφωνα με το αρ.18 του ΚΚΔ 1060/2021/ΕΕ, καθώς και τις λοιπές συνθήκες που οδηγούν στην παρούσα πρόταση αναθεώρησης του προγράμματος και την οριστικοποίηση κατανομής ρήτρας ευελιξίας,
- τις βασικές κατευθύνσεις και συνοπτική παρουσίαση των προτεινόμενων τροποποιήσεων του Προγράμματος,
- τα οφέλη της προτεινόμενης 2ης Αναθεώρησης του Προγράμματος, καθώς και την αποτύπωση των αναμενόμενων επιπτώσεων που αυτή επιφέρει στην επίτευξη των στόχων και αρχών πολιτικής που τίθενται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αλλά και στις προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους του Προγράμματος.

2. Παρουσίαση του Προγράμματος ΠΕΚΑ

Το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» (ΠΕΚΑ) της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 εγκρίθηκε με την με αριθμό C(2022)6045 final / 26.8.2022 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής και εθνικούς πόρους με εγκεκριμένη Συνολική Δημόσια Δαπάνη ύψους Π/Υ 3.606.846.168,00 €.

Το Πρόγραμμα αναθεωρήθηκε με την C(2024)3743 final / 29.5.2024 Εκτελεστική Απόφαση, προκειμένου να εισαχθούν νέα πεδία παρέμβασης δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2039 για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) 2021/1060, σχετικά με πρόσθετη ευελιξία για την αντιμετώπιση των συνεπειών της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας FAST (ευέλικτη βοήθεια για εδάφη) — CARE

Ο συνολικός σχεδιασμός και στρατηγική του Προγράμματος έχει βασιστεί στο πλαίσιο του **Στόχου Πολιτικής 2 (ΣΠ2)** του ΕΣΠΑ 2021-2027, ο οποίος σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 ορίζεται ως «*μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας*». Με το άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058 τίθενται οι ειδικοί στόχοι του ΣΠ2 ως ακολούθως:

- 2.1 προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.
- 2.2 προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων αειφορίας που καθορίζονται σε αυτήν.
- 2.3 ανάπτυξη έξυπνων συστημάτων ενέργειας, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης εκτός του Διευρωπαϊκού Δικτύου Ενέργειας (ΔΕΔ-E).
- 2.4 προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, και της ανθεκτικότητας
- 2.5 προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού
- 2.6 προαγωγή τους μετάβασης σε μια κυκλική και σε αποδοτική ως τους τους πόρους οικονομία.
- 2.7 ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση κάθε μορφής ρύπανσης.

- 2.8 προώθηση μίας βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε μία οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

Μέσω του στρατηγικού προσανατολισμού του προγράμματος, υπηρετούνται οι επιμέρους στόχοι της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, και των περιβαλλοντικών και κλιματικών πολιτικών που συνδέονται με αυτή (π.χ. Ευρωπαϊκός Κλιματικός Νόμος, Νέα Στρατηγική της Ε.Ε. για την Προσαρμογή στη Κλιματική Αλλαγή, Νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, Νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δάση, Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία

Το Πρόγραμμα, όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα 1, περιλαμβάνει συνολικά εννέα (9) Προτεραιότητες. Οι Προτεραιότητες 1, 2 και 3 συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, οι Προτεραιότητες 4 και 5 συγχρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το Ταμείο Συνοχής, ενώ οι Προτεραιότητες 6 και 7 περιλαμβάνουν πόρους του ΕΤΠΑ μόνο. Οι Προτεραιότητες 8 και 9 αφορούν δράσεις της Τεχνικής Βοήθειας. Η Προτεραιότητα 8 συγχρηματοδοτείται μόνο από το ΕΤΠΑ, ενώ η Προτεραιότητα 9 αφορά πόρους του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ).

Πίνακας 1: Αποτύπωση αρχιτεκτονικής ΠΕΚΑ 2021-2027 (Προτεραιότητες- Ειδικοί στόχοι – Π/Υ) (έκδοση 2.2)

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ		ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ (€)	ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ Π/Υ (ΣΥΝ. ΔΔ) (€)
A/A	ΤΙΤΛΟΣ	ID / ΤΙΤΛΟΣ				
1	Ενεργειακή απόδοση – Προώθηση ΑΠΕ – Ενεργειακές Υποδομές	2.i. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	ΤΣ	-	70.000.000	82.352.942
			ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες	559.573.900	658.322.237
			ΕΤΠΑ	Περιφέρειες σε Μετάβαση	72.512.000	120.853.335
		2.ii. Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, συμπερ/νων των κριτηρίων βιωσιμότητας που καθορίζονται σε αυτήν	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες	28.752.484	33.826.454
			ΕΤΠΑ	Περιφέρειες σε Μετάβαση	15.000.500	25.000.834
		2.iii. Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης εκτός του Διευρωπαϊκού Δικτύου Ενέργειας (ΔΕΔ-Ε)	ΤΣ	-	39.100.000	46.000.000
			ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες	288.759.971	339.717.614
			ΕΤΠΑ	Περιφέρειες σε Μετάβαση	24.597.273	40.995.455
2	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	2.iv. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, και της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα	ΤΣ	-	124.598.246	146.586.173
			ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες	152.394.867	179.288.080
			ΕΤΠΑ	Περιφέρειες σε Μετάβαση	70.909.913	118.183.189
3	Αστική Αναζωογόνηση	2.vii. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση όλων των μορφών ρύπανσης	ΤΣ	-	131.413.779	154.604.446
			ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες	51.885.989	61.042.341
			ΕΤΠΑ	Περιφέρειες σε Μετάβαση	13.353.473	22.255.790
4	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων – Μετάβαση στη Κυκλική Οικονομία	2.vi. Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία και σε μία αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	ΤΣ	-	676.204.072	795.534.204
5	Διαχείριση Αστικών Λυμάτων και Υδάτινων Πόρων	2.v. Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού	ΤΣ	-	544.806.301	640.948.591
6	Προστασία της Βιοποικιλότητας	2.vii. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και τη μείωση όλων των μορφών ρύπανσης	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες	50.411.988	59.308.223
			ΕΤΠΑ	Περιφέρειες σε Μετάβαση	8.630.424	14.384.041
7	Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα	2.viii. Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε μία οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες	21.862.965	25.721.136
			ΕΤΠΑ	Περιφέρειες σε Μετάβαση	3.979.500	6.632.500
8	Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ	-	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες	7.176.153	8.442.534
			ΕΤΠΑ	Περιφέρειες σε Μετάβαση	1.753.579	2.922.633
9	Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής - ΤΣ	-	ΤΣ	-	20.334.902	23.923.416
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ “ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ” 2021-2027 – 1 ^η Αναθεώρηση					2.978.012.279	3.606.846.168

Η συνολική Συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) του Προγράμματος ανέρχεται σε 3.606.846.168,00 €. Η Κοινοτική Συνδρομή ανέρχεται σε 2.978.012.279 € (ήτοι ποσοστό συγχρηματοδότησης 82,57%), εκ των οποίων τα 1.371.554.979 € προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και τα 1.606.457.300 € από το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ). Η αντίστοιχη εθνική συμμετοχή ανέρχεται σε 628.833.889€ (ή ποσοστό συμμετοχής 17,43%).

Το Πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί ώστε να συμβάλει σημαντικά στους κλιματικούς στόχους του ΕΣΠΑ 2021-2027, κατά το άρθρο 6 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την τρέχουσα έκδοση του Προγράμματος η συμβολή στους κλιματικούς στόχους υπολογίζεται στο 87,75% της ενωσιακής συμμετοχής των δράσεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, 85,11% της ενωσιακής συμμετοχής των δράσεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ σε περιφέρειες σε μετάβαση και 21,99% της ενωσιακής συμμετοχής των δράσεων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής. Συνολικά το 52,09% της ενωσιακής συμμετοχής του Προγράμματος εκτιμάται ότι θα συνεισφέρει στους κλιματικούς στόχους της πολιτικής συνοχής.

3. Συνοπτική αποτύπωση της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος

Συνοπτικά, η εικόνα της επίδοσης του ΠΕΚΑ στις **30.11.2025** έχει ως εξής:

- Έχουν ολοκληρωθεί 18 διαδικασίες εξειδίκευσης, με τις οποίες έχουν εξειδικευτεί 74 δράσεις, συνολικού Π/Υ Ενωσιακής συνεισφοράς 1.933.110.822 € που αντιστοιχεί σε ΣΔΔ: 2.319.690.427 € (64,31%).
- Έχουν ενεργοποιηθεί προσκλήσεις σε όλες τις Προτεραιότητες του Προγράμματος με την έκδοση εξήντα επτά (67) Προσκήσεων συνολικού προϋπολογισμού ΣΔΔ ύψους 1.763,684 εκατ.€ (48,9% του Προγράμματος).
- Έχουν ενταχθεί 244 Πράξεις με συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) ύψους 2.762,9 Μ€ (76,6% του Προγράμματος).
- Έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις ύψους συγχρηματοδοτούμενης Δημόσιας Δαπάνης (ΣΔΔ) 1.513,2 Μ€ (41,95% του Προγράμματος).
- Έχουν πραγματοποιηθεί αποδεκτές πληρωμές ύψους 646,085 Μ€ (17,46% του Προγράμματος).
- Η συνεισφορά των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν έως 30.11.2025 στον κλιματικό στόχο του προγράμματος αντιστοιχεί στο 10,28% της συνολικής ενωσιακής συμμετοχής του ΠΕΚΑ, και ειδικότερα 15,36% ενωσιακής συμμετοχής ΕΤΠΑ σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, 18,18% ενωσιακής συμμετοχής ΕΤΠΑ σε περιφέρειες σε μετάβαση και 4,73% ενωσιακής συμμετοχής Ταμείου Συνοχής.

4. Θεσμικό πλαίσιο διαμόρφωσης της πρότασης 2^{ης} αναθεώρησης

Η προτεινόμενη 2^η Αναθεώρηση του Προγράμματος γίνεται στο πλαίσιο των άρθρων 18 και 24 του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων (ΚΚΔ) 2021/1060, καθώς και της δημοσίευσης του Καν. 2025/1914 που αφορά σε τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και του Κανονισμού για το ΕΚΤ+ όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

Στις 31.03.2025 υποβλήθηκε στην Ε.Ε. πρόταση 2ης αναθεώρησης του ΠΕΚΑ (έκδοση 3.0) στο πλαίσιο της διαδικασίας ενδιάμεσης επανεξέτασης του αρ.18 του ΚΚΔ. Σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 18 του ΚΚΔ 2021/1060.

Ωστόσο στις 01.04.2025 υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή “Πρόταση για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης” – COM (2025) 123 final – 2025/0084

(COD) – 01.04.2025. Ακολούθησε διαδικασία διαβούλευσης, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την δημοσίευση των Καν. (ΕΕ) 2025/1914 και (ΕΕ) 2025/1913. Οι εν λόγω Κανονισμοί αποσκοπούν στην ενίσχυση της ευελιξίας και των κινήτρων προς τα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί —μέσω της διαδικασίας ενδιάμεσης αναθεώρησης— η ανακατανομή των πόρων των προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής προς τις νέες στρατηγικές προτεραιότητες που εισάγονται ανά Κανονισμό/Ταμείο. Ο τροποποιημένος κανονισμός για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής επηρεάζει άμεσα την υποβληθείσα πρόταση αναθεώρησης του προγράμματος.

Στις 30.05.2025 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε παρατηρήσεις στην υποβληθείσα πρόταση αναθεώρησης (έκδοση 3.0), η οποία επεστράφη, ώστε να ληφθούν υπόψη οι μεταγενέστερες εξελίξεις ως προς τη στρατηγική στόχευση των ταμείων της πολιτικής συνοχής, όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια.

Κατόπιν διαβούλευσης διάρκειας 6 μηνών, στις 20.09.2025 τέθηκε σε ισχύ ο Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 που αφορά σε τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και του Κανονισμού για το ΕΚΤ+ όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

Ο τροποποιημένος κανονισμός για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ) 2025/1914 επηρεάζει άμεσα το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή», το οποίο είναι δυνατόν να συμβάλει ουσιαστικά στις νέες στρατηγικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω διαμόρφωσης νέας πρότασης 2^{ης} αναθεώρησης, λαμβάνοντας υπόψη τη στόχευση του προγράμματος, τη μέχρι σήμερα εικόνα υλοποίησης των Προτεραιοτήτων του και τα διαθέσιμα ποσά προς ανακατανομή.

Τα **κίνητρα** που προβλέπονται στους νέους κανονισμούς, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η μεταφορά πόρων προς τις νέες προτεραιότητες, εφόσον η αναθεώρηση του Προγράμματος υποβληθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025, είναι τα ακόλουθα:

α. Προκαταβολή ύψους 20% επί του προϋπολογισμού των νέων προτεραιοτήτων που θα εισαχθούν. Η επιπλέον προχρηματοδότηση για τις νέες προτεραιότητες καταβάλλεται μετά την έγκριση της τροποποίησης του προγράμματος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εφόσον με την υποβολή της δεύτερης ενδιάμεσης αναθεώρησης, τουλάχιστον το 10% των πόρων του Προγράμματος ανακατευθύνεται προς μία ή περισσότερες από τις νέες προτεραιότητες, προβλέπεται:

β. Χορήγηση πρόσθετης προκαταβολής ύψους 1,5% επί του συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος η οποία ενώ θα καταβληθεί το 2026, θα λογίζεται ως πληρωμή που πραγματοποιήθηκε το 2025 για τον σκοπό του υπολογισμού των ποσών που πρέπει να αποδεσμευθούν δυνάμει του άρθρου 105 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, υπό την προϋπόθεση ότι η αίτηση αναθεώρησης του προγράμματος υποβλήθηκε στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025.

γ. Παράταση της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών του Προγράμματος έως τις **31 Δεκεμβρίου 2030**.

Επιπρόσθετα δύναται να αυξηθεί το ποσοστό συγχρηματοδότησης κατά **+10%** μόνο για τις νέες προτεραιότητες επιπλέον του υφιστάμενου ποσοστού συγχρηματοδότησης, χωρίς αυτό να υπερβαίνει το 100%.

Κατόπιν των παραπάνω, ενεργοποιήθηκε συμπληρωματική διαδικασία ενδιάμεσης επανεξέτασης, υπό το πρίσμα των νέων πυλώνων της πολιτικής συνοχής αλλά και των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του Ιουνίου 2025, και διαμορφώθηκε νέα πρόταση 2^{ης} αναθεώρησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ (έκδοση 3.1), με σκοπό, μεταξύ άλλων, την εισαγωγή των νέων ειδικών στόχων της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027.

5. Παρουσίαση της πρότασης 2ης Αναθεώρησης του Προγράμματος – έκδοση 3.1

5.1 Στόχευση πρότασης 2ης Αναθεώρησης

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2025 τέθηκαν σε ισχύ οι τροποποιήσεις των κανονισμών της Πολιτικής Συνοχής για την προγραμματική περίοδο 2021–2027, και συγκεκριμένα:

- Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2025, για την τροποποίηση των Κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056, που αφορούν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ).
- Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1913 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2025, για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057, που αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+).

Οι εν λόγω Κανονισμοί αποσκοπούν στην ενίσχυση της ευελιξίας και των κινήτρων προς τα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί —μέσω της διαδικασίας ενδιάμεσης αναθεώρησης— η ανακατανομή των πόρων των προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής προς τις ακόλουθες νέες στρατηγικές προτεραιότητες ανά Κανονισμό/Ταμείο :

Καν (ΕΕ) 2021/1058 (ΕΤΠΑ/ΤΣ):

- η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και η απανθρακοποίηση της οικονομίας
- η στήριξη της άμυνας και της ασφάλειας και η ενίσχυση της πολιτικής ετοιμότητας
- η οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση
- η ασφαλής πρόσβαση στο νερό, η βιώσιμη διαχείριση και η ανθεκτικότητα των υδάτινων πόρων
- η επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 αφορά σε τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης. Ο τροποποιημένος κανονισμός για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 επηρεάζει άμεσα την πρόταση αναθεώρησης του Προγράμματος.

Ο συνολικός σχεδιασμός και η στρατηγική του τομεακού Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027 έχει βασιστεί στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 2 (ΣΠ2) του ΕΣΠΑ 2021-2027, συνεπώς το Πρόγραμμα δύναται λόγω στόχευσης να συνεισφέρει στην αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων και ευκαιριών και να ανταποκριθεί τόσο στις παλαιές όσο και στις νέες προτεραιότητες της Ένωσης, αναπροσανατολίζοντας το σχεδιασμό των πόρων του στους κρίσιμους τομείς και ενσωματώνοντας τους νέους ειδικούς στόχους στις νέες προτεινόμενες Προτεραιότητες.

Τομείς που αφορούν το Πρόγραμμα είναι:

- Ενίσχυση χρηματοδότησης του τομέα των υδάτων, με έμφαση στην επάρκεια παροχής ύδατος, διαχείριση λυμάτων, εξοικονόμηση ύδατος και ανθεκτικότητα συστημάτων, με μετονομασία νέου ειδικού στόχου 2.5 και δυνατότητα απόδοσης σε διακριτή προτεραιότητα. Για να ενεργοποιηθεί νέα προτεραιότητα με τον εν λόγω ειδικό στόχο θα πρέπει να καθορισθεί νέο φυσικό αντικείμενο το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει και πεδία παρέμβασης κλιματικής αλλαγής π.χ. 058 – αντιπλημμυρικά, προστασία κρίσιμων υποδομών κλπ.
- Ενίσχυση χρηματοδότησης στον τομέα της προσιτής στέγασης, με νέο ειδικό στόχο (RSO2.11) στον στόχο πολιτικής 2 (καθώς και 4 και 5), με ευελιξία στον ορισμό της προσιτής στέγασης και τον τρόπο χρηματοδότησής της. Για τη δημιουργία νέας προτεραιότητας με τον εν λόγω ειδικό στόχο στο ΠΕΚΑ πρέπει να αξιοποιηθούν πόροι επιπρόσθετα των υφιστάμενων πόρων για ενεργειακές αναβαθμίσεις.
- Ενίσχυση χρηματοδότησης της ενεργειακής συνδεσιμότητας και των δευτερευουσών υποδομών μεταφοράς ενέργειας, με νέο ειδικό στόχο (RSO2.12). Στόχος για τον τομέα της ενέργειας είναι η

επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης με αύξηση των ενεργειακών ροών. Δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν τα δίκτυα φυσικού αερίου.

Οι πόροι των νέων προτεραιοτήτων, προκειμένου να συνυπολογίζονται στο όριο του 10% των χρηματοδοτικών πόρων, θα πρέπει να αποτελούν επιπρόσθετους πόρους για τον εκάστοτε τομέα παρέμβασης (π.χ. ύδατα, στέγαση κ.λπ.) και να κατευθύνονται σε νέα έργα. Σύμφωνα με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έργα που έχουν ήδη ονοματισθεί στο πρόγραμμα κάτω από υφιστάμενες προτεραιότητες δεν δύνανται να αναπρογραμματιστούν στις νέες προτεραιότητες. Το ίδιο ισχύει και για τμηματοποιημένα έργα από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

Πρωτεύοντας σκοπός της προτεινόμενης αναθεώρησης του Προγράμματος αποτελεί η μερική ανακατανομή πόρων μεταξύ των Προτεραιοτήτων / Πεδίων Παρέμβασης, ώστε αφενός να ενσωματωθούν οι νέοι ειδικοί στόχοι που προτείνονται στον Καν. (ΕΕ) 2025/1914 με την εισαγωγή τριών (3) νέων Ειδικών Στόχων σε διακριτές Προτεραιότητες και παράλληλα να εξυπηρετηθούν προσφορότερα οι ανάγκες χρηματοδότησης δράσεων με μεγαλύτερη ενεργοποίηση όπως προκύπτουν από την έως σήμερα υλοποίηση του Προγράμματος, διατηρώντας ωστόσο σταθερό τον χαρακτήρα του Προγράμματος και ενισχύοντας τη συμβολή του στον Στόχο Πολιτικής 2. Παράλληλα, ως αποτέλεσμα της διαδικασίας συμπληρωματικής ενδιάμεσης επανεξέτασης του με την παρούσα αναθεώρηση προτείνεται η οριστική κατανομή των ποσών ευελιξίας σε κάθε προτεραιότητα, σύμφωνα με το άρθρο 18 του ΚΚΔ.

Όπως θα αναλυθεί παρακάτω, στην παρούσα αναθεώρηση προτείνεται ενσωμάτωση τριών (3) νέων στρατηγικών προτεραιοτήτων με προτεινόμενο π/υ 305.848.961 € σε όρους ΚΣ και 367.026.633 € σε όρους ΣΔΔ, δηλαδή 10,27 % της συνολικής ενωσιακής συμμετοχής του Προγράμματος (αντίστοιχα 10,18% σε όρους ΣΔΔ) συνεπώς άνω του 10% του συνολικού π/υ του Προγράμματος, ώστε το πρόγραμμα να δύναται να αποκομίσει τα προαναφερόμενα οφέλη.

Συνοπτικά οι προτεινόμενες τροποποιήσεις αφορούν:

1. Την εισαγωγή νέων Προτεραιοτήτων **10 “Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων”** και **12 “Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης”** με μεταφορά πόρων Ταμείου Συνοχής των υφιστάμενων Προτεραιοτήτων 1, 3 και 4.
2. Την εισαγωγή νέας προτεραιότητας **11 “Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση”** καθώς και συμπληρωματική ενίσχυση της νέας Προτεραιότητας **12 “Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης”** με μεταφορά πόρων ΕΤΠΑ των υφιστάμενων Προτεραιοτήτων 1, 2, 3 και 7 του ΠΕΚΑ.
3. Την εισαγωγή του **νέου πεδίου παρέμβασης 041 “Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα”** στην Προτεραιότητα 1 (Ενεργειακή απόδοση, ΑΠΕ, ενεργειακές υποδομές) με εσωτερική ανακατανομή πόρων από το πεδίο παρέμβασης 042, προκειμένου να ενισχυθούν οι επενδύσεις για την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης με σκοπό τη διεύρυνση της ευρωπαϊκής στεγαστικής πολιτικής. Η εν λόγω παρέμβαση συνεχίζει παράλληλα να συνεισφέρει και στην ενεργειακή αποδοτικότητα κατοικιών.
4. Την ανακατανομή πόρων ΕΤΠΑ μεταξύ των πεδίων παρέμβασης εντός Προτεραιοτήτων και συγκεκριμένα στην Προτεραιότητα 2 (ενίσχυση του πεδίου παρέμβασης 058, λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες), Προτεραιότητα 6 (ενίσχυση του πεδίου παρέμβασης 078 με εσωτερική ανακατανομή πόρων από το πεδίο παρέμβασης 079) και την ανακατανομή πόρων Ταμείου Συνοχής στην Προτεραιότητα 9 (ενίσχυση του πεδίου παρέμβασης 182 με εσωτερική ανακατανομή πόρων από τα πεδία παρέμβασης 181 και 182).
5. Την οριστική κατανομή των ποσών ευελιξίας.
6. Την προσθήκη μεθοδολογίας απλοποιημένου κόστους για την καταβολή δαπανών του προγράμματος παρακολούθησης ποιότητας επιφανειακών και υπογείων υδάτων της χώρας (Οδηγία 2000/60/ΕΚ) στην προτεραιότητα 5.
7. Την προσθήκη δεικτών για την παρακολούθηση νέων δράσεων, τη βελτίωση παρακολούθησης της επίτευξης των στόχων του Προγράμματος, την απαραίτητη τροποποίηση των τιμών στόχων των δεικτών σε Πεδία Παρέμβασης που υπόκεινται σε τροποποίηση Π/Υ, καθώς και την απαραίτητη

επικαιροποίηση, συμπλήρωση στοιχείων και πεδίων στο κείμενο του Προγράμματος και στο Μεθοδολογικό Έγγραφο Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος, ως αποτέλεσμα της εισαγωγής των νέων προτεραιοτήτων και των νέων πεδίων παρέμβασης και δεικτών στο Πρόγραμμα.

5.2 Μεταφορά πόρων μεταξύ Προτεραιοτήτων

Με την προτεινόμενη 2^η Αναθεώρηση του Προγράμματος ΠΕΚΑ -έκδοση 3.1 - γίνεται ανακατανομή πόρων του χρηματοδοτικού πίνακα, προκειμένου να ενισχυθούν οι νέες στρατηγικές προτεραιότητες που εισάγονται με τον Καν. (ΕΕ) 2025/1914 για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και συγκεκριμένα:

- **η ασφαλής πρόσβαση στο νερό, η βιώσιμη διαχείριση και η ανθεκτικότητα των υδάτινων πόρων**
- **η οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση**
- **η επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης.**

Παράλληλα για την τροποποίηση του χρηματοδοτικού Πίνακα του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027 λαμβάνονται υπόψη τόσο η δυναμική των έργων που υλοποιούνται στο Πρόγραμμα, σε συνέχεια του κλεισίματος των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020, με αιχμή τους τομείς της αντιπλημμυρικής προστασίας και διαχείρισης υδάτων και λυμάτων, όσο και οι παρατηρήσεις που απεστάλησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την υποβολή της αρχικής 2^{ης} αναθεώρησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027 (έκδοση 3.0) στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης του Προγράμματος, δυνάμει του άρ.18 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 και σύμφωνα με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την Ελλάδα.

Οι προτεινόμενες μεταφορές πόρων μεταξύ προτεραιοτήτων – νέων και υφιστάμενων – συνοψίζονται ως εξής συνολικά (οι π/υ εκφράζονται σε όρους Ευρωπαϊκής Συνεισφοράς (ΕΣ) (Κοινοτικής Συνδρομής) :

Για το **Ταμείο Συνοχής** : Μετακινούνται συνολικά πόροι **Π/Υ = 215.259.404 €**

Προτείνεται η μεταφορά πόρων Ταμείου Συνοχής από την Προτεραιότητα 1 (Ενεργειακή αποδοτικότητα, ΑΠΕ, ενεργειακές υποδομές), την Προτεραιότητα 3 (Αστική Αναζωογόνηση) και την Προτεραιότητα 4 (Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων – Μετάβαση στη Κυκλική Οικονομία) προς τις νέες Προτεραιότητες 10 (Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων) και 12 (Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης). Παράλληλα προτείνεται η εσωτερική ανακατανομή πόρων Ταμείου Συνοχής μεταξύ των Πεδίων Παρέμβασης της Προτεραιότητας 4 (Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων – Μετάβαση στη Κυκλική Οικονομία) για την ενίσχυση των δράσεων ανακύκλωσης (ενίσχυση του πεδίου παρέμβασης 067 με απομείωση πεδίων παρέμβασης 068, 070 και 071).

Η εν λόγω ανακατεύθυνση των πόρων του Ταμείου Συνοχής θεωρείται απαραίτητη (απομείωση πόρων Ταμείου Συνοχής από τις υφιστάμενες Προτεραιότητες 1 (ΠΠ 053), Προτεραιότητα 3 (ΠΠ 079) και Προτεραιότητα 4 (ΠΠ 068, ΠΠ 070 και ΠΠ 071) του ΠΕΚΑ) είναι απαραίτητες προκειμένου να εξευρεθούν οι απαιτούμενες οικονομικές πηγές για την χρηματοδότηση των νέων ειδικών στόχων και Προτεραιοτήτων και συγκεκριμένα των Προτεραιοτήτων 10 "Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων" (ΠΠ 058 – ΠΠ 063 – ΠΠ 064 – ΠΠ 065) και 12 "Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης" (ΠΠ 196), ώστε το Πρόγραμμα αφενός να ενσωματώσει στο σχεδιασμό του την αναθεωρημένη στόχευση της πολιτικής συνοχής και αφετέρου να επωφεληθεί από τα κίνητρα που προσφέρονται.

Συνοψίζοντας:

- Προτείνεται η μεταφορά πόρων από την Προτεραιότητα 04 - RSO 2.6 συνολικού ύψους 165.259.404 € (μείωση των ΠΠ 068-070-071 και παράλληλη αύξηση του ΠΠ 067).
- Προτείνεται η μεταφορά πόρων από την Προτεραιότητα 01 - RSO 2.3 ύψους 30.000.000 € που αφορούν στο ΠΠ 053 (Εξυπνα ενεργειακά συστήματα).
- Προτείνεται η μεταφορά πόρων από την Προτεραιότητα 03 - RSO 2.7 ύψους 20.000.000 € που αφορούν στο ΠΠ 079 (Αστική ανάπτυξη).

Οι ανωτέρω πόροι ανακατευθύνονται ως εξής:

- Δημιουργείται νέα προτεραιότητα 10 “Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων” που αφορά στον τροποποιημένο Ειδικό Στόχο 2.5 για την ενίσχυση επενδύσεων που προάγουν την ασφαλή πρόσβαση στο νερό, τη βιώσιμη διαχείριση και την ανθεκτικότητα των υδατινών πόρων με π/υ = 114.330.000 € σε όρους ΕΣ.
- Δημιουργείται νέα προτεραιότητα 12 “Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης” που αφορά στο νέο Ειδικό Στόχο - RSO 2.12 : “Προώθηση ηλεκτρικής διασύνδεσης και σχετικών υποδομών και δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας και ανάπτυξης υποδομών φόρτισης” και στο νέο ΠΠ 196 με π/υ = 100.929.404 € σε όρους ΕΣ.

Παράλληλα γίνεται ανακατανομή πόρων μεταξύ ΠΠ στο Ταμείο Συνοχής και συγκεκριμένα:

- Στην Προτεραιότητα 04 - RSO 2.6 που αφορά στην Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων, ενισχύεται ο διαθέσιμος π/υ για δράσεις ανακύκλωσης με αύξηση του π/υ του ΠΠ 067 κατά 123.822.334 € σε όρους ΕΣ, ενώ συγχρόνως μειώνεται ο π/υ των ΠΠ 068-070-071.
- Στην Προτεραιότητα 09 – Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής μετακινούνται εσωτερικά πόροι με π/υ που ανέρχεται σε 3.000.000€ σε όρους ΕΣ (μείωση των ΠΠ 180 και ΠΠ 181 με παράλληλη αύξηση του ΠΠ 182).

Οι ανωτέρω περιγραφόμενες μεταφορές πόρων αποδίδονται παρακάτω στο Σχήμα 1 για τους πόρους Ταμείου Συνοχής (έκδοση 3.1).

Σχήμα 1 : Ανακατανομή πόρων Ταμείου Συνοχής κατά τη 2η Αναθεώρηση ΠΕΚΑ (Προτεραιότητες-Ειδικοί στόχοι) – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ - ΕΚΔΟΣΗ 3.1 ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΡΩΝ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ								
ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ (ΜΕΙΩΣΕΙΣ Π/Υ) (σε όρους ΚΣ)					ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΠΡΟΣ (ΑΥΞΗΣΕΙΣ Π/Υ) (σε όρους ΚΣ)			
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (€)		ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (€)
Π 04 - Κυκλική Οικονομία, Απόβλητα	2.6 - Προώθηση μετάβασης σε κυκλική οικονομία	ΠΠ 068-Επεξεργασία συμμεικτων ΠΠ 070-Διαχείριση επικινδύνων ΠΠ 071-Ανακυκλωμένα υλικά / πρώτες ύλες	165.259.404	100.929.404	ΝΕΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 12 Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης	2.12 Προώθηση των ενεργειακών γραμμών διασύνδεσης και των σχετικών υποδομών	ΠΠ 196-Ενεργειακές γραμμές διασύνδεσης και σχετικές υποδομές	100.929.404
				64.330.000				
Π 03 - Αστική Αναζωογόνηση	2.7 - Προστασία της φύσης και βιοποικιλότητα	ΠΠ 079 Προστασία της φύσης	20.000.000	20.000.000	ΝΕΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 10 Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων	2.5 Προαγωγή ασφαλούς πρόσβασης στο νερό, βιώσιμης διαχείρισης και ανθεκτικότητας υδάτων	ΠΠ 063 - Υδρευση (αποδοτικότητα) ΠΠ 064 - Διαχείριση υδατικών πόρων ΠΠ 065 - Διαχείριση λυμάτων ΠΠ 058 - Αντιπλημμυρικά (NBS, χωρίς απώλεια)	20.000.000
Π 01 - Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές	2.3 - Εξυπνα ενεργειακά συστήματα	ΠΠ 053 Εξυπνα ενεργειακά δίκτυα	30.000.000	30.000.000				30.000.000
			215.259.404	215.259.404				215.259.404

Για το **ΕΤΠΑ**: Μετακινούνται συνολικά πόροι **Π/Υ = 437.474.705 € σε ΚΣ**

Προτείνεται η μεταφορά μη ενεργοποιημένων έως σήμερα πόρων ΕΤΠΑ από την Προτεραιότητα 1 (Ενεργειακή αποδοτικότητα, ΑΠΕ, ενεργειακές υποδομές), την Προτεραιότητα 2 (Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή), την Προτεραιότητα 3 (Αστική Αναζωογόνηση) και την Προτεραιότητα 7 (Βιώσιμη αστική κινητικότητα) προς τις νέες Προτεραιότητες 11 και 12.

Παράλληλα γίνεται εσωτερική ανακατανομή πόρων στην Προτεραιότητα 1 (Ενεργειακή αποδοτικότητα, ΑΠΕ, ενεργειακές υποδομές) με ενίσχυση των πεδίων παρέμβασης: ΠΠ 044 και ΠΠ 045 που αφορούν σε ενεργειακές αναβαθμίσεις δημοσίων κτιρίων στον ειδικό στόχο 2.1 και ΠΠ 053 για Περιφέρειες σε Μετάβαση στον ειδικό στόχο 2.3 που αφορά σε ξύπινα ενεργειακά συστήματα, καθώς και του πεδίου παρέμβασης ΠΠ 058 της Προτεραιότητας 2 (Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή) που αφορά σε αντιπλημμυρικά έργα, προκειμένου να ενισχυθούν οι αυξημένες ανάγκες χρηματοδότησης όπως

προέκυψαν κατά την υλοποίηση νέων δράσεων, αλλά και λόγω του κλεισίματος των προγραμμάτων 2014-2020 (τμηματοποιημένα έργα).

Συνοψίζοντας:

- Προτείνεται η μεταφορά πόρων ύψους ενωσιακής συμμετοχής 224.198.000 € από τον RSO2.1 / ΠΠ 042 προς το ΠΠ 041 εντός της Προτεραιότητας 1 για τη συμπληρωματική χρηματοδότηση της δράσης προσιτής στέγασης (χωρίς να προσμετράται στο ποσοστό των νέων στόχων).
- Προτείνεται η μεταφορά πόρων ύψους ενωσιακής στήριξης 9.572.705 € από το πεδίο παρέμβασης ΠΠ 038 για την ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων της Προτεραιότητας 01 - RSO2.1.
- Προτείνεται η μεταφορά πόρων ύψους ενωσιακής στήριξης 39.130.000 € από το πεδίο παρέμβασης ΠΠ 040 για την ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων με κριτήρια ενεργειακής αποδοτικότητας της Προτεραιότητας 01 - RSO2.1.
- Προτείνεται η μεταφορά πόρων ύψους ενωσιακής στήριξης 16.474.000 € από RSO2.2 (μείωση διαθέσιμου Π/Υ των ΠΠ 047 - ΠΠ 048 - ΠΠ 049 - ΠΠ 051 - ΠΠ 052 της Προτεραιότητας 01).
- Προτείνεται η μεταφορά πόρων ύψους ενωσιακής στήριξης 60.000.000 € από το πεδίο παρέμβασης ΠΠ 060 της Προτεραιότητας 02 - RSO2.4.
- Προτείνεται η μεταφορά πόρων ύψους ενωσιακής στήριξης 15.100.000 € από το πεδίο παρέμβασης ΠΠ 073 της Προτεραιότητας 03 - RSO2.7.
- Προτείνεται η μεταφορά πόρων ύψους ενωσιακής στήριξης 5.000.000 € από το πεδίο παρέμβασης ΠΠ 083 της Προτεραιότητας 07 - RSO2.8.

Οι ανωτέρω πόροι ανακατευθύνονται ως εξής:

- Δημιουργείται νέα προτεραιότητα 11 "Παρεμβάσεις για οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση" που αφορά στη διεύρυνση της ευρωπαϊκής στεγαστικής πολιτικής και την ενίσχυση των επενδύσεων με στόχο την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης στο νέο Ειδικό Στόχο - RSO 2.11 : "Πρώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση" και στο νέο ΠΠ 041 με π/υ = 80.489.557 € σε όρους ΕΣ.
- Ενισχύεται η νέα προτεραιότητα 12 "Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης" η οποία αφορά στο νέο Ειδικό Στόχο - RSO 2.12: "Πρώθηση ηλεκτρικής διασύνδεσης και σχετικών υποδομών και δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας και ανάπτυξης υποδομών φόρτισης" και το νέο ΠΠ 196, ενισχύεται επίσης με πόρους ΕΤΠΑ με π/υ = 10.100.000 € σε όρους ΕΣ.
- Ενισχύεται το ΠΠ 044 στον Ειδικό Στόχο RSO2.1 της Προτεραιότητας 01 - Ενεργειακές Αναβαθμίσεις Δημοσίων Κτιρίων με Π/Υ σε ΚΣ : 13.687.148 €.
- Ενισχύεται το ΠΠ 045 στον Ειδικό Στόχο RSO2.1 της Προτεραιότητας 01 - Ενεργειακές Αναβαθμίσεις Δημοσίων Κτιρίων με Π/Υ σε ΚΣ : 29.000.000 €.
- Ενισχύεται το ΠΠ 053 στον Ειδικό Στόχο RSO2.3 της Προτεραιότητας 01 – Έξυπνα ενεργειακά συστήματα με Π/Υ σε ΚΣ: 2.000.000 € (σε Περιφέρειες σε Μετάβαση).
- Ενισχύεται το ΠΠ 058 στον Ειδικό Στόχο RSO2.4 της Προτεραιότητας 02 – Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή με Π/Υ σε ΚΣ: 10.000.000 € (σε Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες), προκειμένου να ενισχυθεί με πρόσθετους πόρους η Προτεραιότητα 2 - Πεδίο Παρέμβασης 058 και παρουσιάζει αυξημένες ανάγκες χρηματοδότησης όπως προέκυψαν κατά την υλοποίηση νέων δράσεων, αλλά και λόγω του κλεισίματος των προγραμμάτων 2014-2020.

Παράλληλα γίνεται ανακατανομή πόρων μεταξύ ΠΠ στο ΕΤΠΑ και συγκεκριμένα:

- Στην Προτεραιότητα 09 – Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής μετακινούνται εσωτερικά π/υ = 3.000.000€ σε όρους ΕΣ (μείωση των ΠΠ 180 και ΠΠ 181 με παράλληλη αύξηση του ΠΠ 182).
- Στην Προτεραιότητα 6, ειδικό στόχο 2.7, προτείνεται η μεταφορά προγραμματικών πόρων του πεδίου παρέμβασης 079 προς το πεδίο παρέμβασης 078 αφενός προς ενίσχυση πράξεων που τμηματοποιούνται από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ και αφετέρου λόγω ενεργοποίησης του

προγραμματισμού του ΟΦΥΠΕΚΑ που αφορά δράσεις στις περιοχές Natura 2000. Συνολικά προτείνεται η απαραίτητη ανακατανομή πόρων ύψους 23.000.000€ ενωσιακής στήριξης με εσωτερική μεταφορά πόρων μεταξύ των ΠΠ 078 και 079.

Οι ανωτέρω περιγραφόμενες μεταφορές πόρων αποδίδονται στο Σχήμα 2 για τους πόρους ΕΤΠΑ για Περιφέρειες σε Μετάβαση που ανακατευθύνονται στην παρούσα 2η αναθεώρηση του ΠΕΚΑ.

Σχήμα 2 : Ανακατανομή πόρων ΕΤΠΑ για Περιφέρειες σε Μετάβαση κατά τη 2η Αναθεώρηση ΠΕΚΑ (Προτεραιότητες- Ειδικοί στόχοι) – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ													
ΕΚΔΟΣΗ 3.1 ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΡΩΝ ΕΤΠΑ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ													
ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ (ΜΕΙΩΣΕΙΣ Π/Υ) (σε όρους ΚΣ)					ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΠΡΟΣ (ΑΥΞΗΣΕΙΣ Π/Υ) (σε όρους ΚΣ)								
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (€)		ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (€)					
Π 01 - Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές	2.1 - Ενεργειακή αποδοτικότητα	ΠΠ 042 - Ενεργειακή απόδοση οικιστικού αποθέματος, σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	31.000.000 €	31.000.000 €	Π 01 - Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές	2.1 - Ενεργειακή αποδοτικότητα	ΠΠ 041 - Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος	31.000.000 €	31.000.000 €				
		ΠΠ 038 - Ενεργειακή απόδοση και επιδεικτικά έργα στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	1.951.570 €	1.951.570 €		ΠΠ 044 - Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση δημόσιας υποδομής	1.951.570 €	3.604.749 €					
		ΠΠ 040 - Ενεργειακή απόδοση στις ΜΜΕ ή στις μεγάλες επιχειρήσεις με κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	4.000.000 €	1.653.179 €			1.653.179 €						
	2.2 - Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας			ΠΠ 047 - Αιολική ΠΠ 048 - Ηλιακή ΠΠ 049 - Βιομάζα ΠΠ 051 - Θαλάσσια ΠΠ 052 - Λοιπά (πχ γεωθερμία)		5.100.000 €	2.653.179 €	ΠΠ 045 - Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση δημόσιας υποδομής, με κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	2.346.821 €	5.000.000 €			
		2.446.821 €	2.653.179 €										
		Π 02 - Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	2.4 - Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή				ΠΠ 058- Αντιπλημμυρικά έργα	34.000.000 €	33.553.179 €	ΝΕΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 11 Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση	2.11 Προώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση	ΠΠ 041 - Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος	446.821 €
446.821 €													
ΠΠ 060 - Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής: άλλοι κίνδυνοι	10.000.000 €			10.000.000 €	10.000.000 €								
Π 07- Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα	2.8 - Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα	ΠΠ 083 - Υποδομές ποδηλασίας	750.000 €	750.000 €	500.000 €								
Π 03 - Αστική Αναζωογόνηση	2.7 Προστασία της φύσης και βιοποικιλότητα	ΠΠ 073 - Αποκατάσταση βιομηχανικών χώρων και μολυσμένου εδάφους	3.500.000 €	3.000.000 €		2.12 Προώθηση των ενεργειακών γραμμών διασύνδεσης και των σχετικών υποδομών	ΠΠ 196-Ενεργειακές γραμμές διασύνδεσης και σχετικές υποδομές	3.000.000 €	3.000.000 €				
			90.301.570 €	90.301.570 €				90.301.570 €	90.301.570 €				

Οι ανωτέρω περιγραφόμενες μεταφορές πόρων αποδίδονται στο Σχήμα 3 για τους πόρους ΕΤΠΑ για Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες που ανακατευθύνονται στην παρούσα 2η αναθεώρηση του ΠΕΚΑ.

Σχήμα 3: Ανακατανομή πόρων ΕΤΠΑ για Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες κατά τη 2η Αναθεώρηση ΠΕΚΑ (Προτεραιότητες- Ειδικοί στόχοι) – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ ΕΚΔΟΣΗ 3.1 ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΡΩΝ ΕΤΠΑ - ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ											
ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ (ΜΕΙΩΣΕΙΣ Π/Υ) (σε όρους ΚΣ)					ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΠΡΟΣ (ΑΥΞΗΣΕΙΣ Π/Υ) (σε όρους ΚΣ)						
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (€)		ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΠΕΔΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (€)			
Π 01 - Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές	2.1 - Ενεργειακή αποδοτικότητα	ΠΠ 042 - Ενεργειακή απόδοση οικιστικού αποθέματος, σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	193.198.000 €	193.198.000 €	Π 01 - Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές	2.1 - Ενεργειακή αποδοτικότητα	ΠΠ 041 - Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος	193.198.000 €	193.198.000 €		
		ΠΠ 038 - Ενεργειακή απόδοση και επιδευκτικά έργα στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	7.621.135 €	7.621.135 €		2.1 - Ενεργειακή αποδοτικότητα	ΠΠ 044 - Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση δημόσιας υποδομής	7.621.135 €	10.082.399 €		
		ΠΠ 040 Ενεργειακή απόδοση στις ΜΜΕ ή στις μεγάλες επιχειρήσεις με κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	35.130.000 €	2.461.264 €			24.000.000 €	2.461.264 €		24.000.000 €	24.000.000 €
				8.668.736 €			ΝΕΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 11 Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση	2.11 Προώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση	ΠΠ 041 - Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος	8.668.736 €	68.792.736 €
		2.2 - Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	ΠΠ 047 - Αιολική ΠΠ 048 - Ηλιακή ΠΠ 049 - Βιομάζα ΠΠ 051 - Θαλάσσια ΠΠ 052 - Λοιπά (πχ γεωθερμία)	11.374.000 €		11.374.000 €				11.374.000 €	
	2.3 - Έξυπνα ενεργειακά συστήματα		ΠΠ 053 - Έξυπνα ενεργειακά συστήματα και σχετικά συστήματα αποθήκευσης	34.000.000 €	34.000.000 €	34.000.000 €				14.750.000 €	
			Π 02 - Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	2.4 - Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	ΠΠ 060 - Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής: άλλοι κίνδυνοι	50.000.000 €				14.750.000 €	
	35.250.000 €	8.750.000 €			11.600.000 €						
	Π 03 - Αστική Αναζωογόνηση	2.7 Προστασία της φύσης και βιοποικιλότητα	ΠΠ 073 Αποκατάσταση βιομηχανικών χώρων και μολυσμένου εδάφους	11.600.000 €	2.850.000 €	ΝΕΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 12 Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης	2.12 Προώθηση των ενεργειακών γραμμών διασύνδεσης και των σχετικών υποδομών	ΠΠ 196-Ενεργειακές γραμμές διασύνδεσης και σχετικές υποδομές	7.100.000 €	7.100.000 €	
Π 07- Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα	2.8 - Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα	ΠΠ 083 Υποδομές ποδηλασίας	4.250.000 €	4.250.000 €							
			347.173.135 €	347.173.135 €				347.173.135 €	347.173.135 €		

Ως αποτέλεσμα των προτεινόμενων μεταφορών πόρων μεταξύ Προτεραιοτήτων σε όρους ΕΣ :

- Μειώνεται ο προϋπολογισμός ΕΣ της Προτεραιότητας 1 κατά 4,60%
- Μειώνεται ο προϋπολογισμός ΕΣ της Προτεραιότητας 2 κατά 14,37%
- Μειώνεται ο προϋπολογισμός ΕΣ της Προτεραιότητας 3 κατά 17,85%
- Μειώνεται ο προϋπολογισμός ΕΣ της Προτεραιότητας 4 κατά 24,44%
- Μειώνεται ο προϋπολογισμός ΕΣ της Προτεραιότητας 7 κατά 19,35%
- Δημιουργούνται τρεις (3) νέες ειδικές προτεραιότητες για τους ειδικούς στόχους του Κ.ΕΕ) 2025/1914 με π/υ ενωσιακής συμμετοχής ύψους 305.848.961 € σε όρους ΕΣ (367.026.633 € σε ΣΔΔ), που αντιστοιχούν σε 10,27 % σε όρους ΕΣ (10,18% σε ΣΔΔ) των χρηματοδοτικών πόρων του Προγράμματος, ως εξής:

Νέα Προτεραιότητα 10 "Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων" υπό τον τροποποιημένο ειδικό στόχο: RSO2.5 (ν) "Προαγωγή της ασφαλούς πρόσβασης στο νερό, της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτων, και της ανθεκτικότητας των υδάτων" με πόρους από το Ταμείο Συνοχής συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς ύψους 114.330.000 € (ΣΔΔ π/υ 134.505.883 €).

Νέα Προτεραιότητα 11 "Παρεμβάσεις για οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση" υπό το νέο ειδικό στόχο: RSO 2.11 (xi) " Προώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση" με

πόρους από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης – ΕΤΠΑ συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς ύψους 80.489.557 € (ΣΔΔ π/υ 100.427.333 €).

Νέα Προτεραιότητα 12 “Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης” υπό το νέο ειδικό στόχο: RSO 2.12 (xii) “Προώθηση των ενεργειακών γραμμών διασύνδεσης και των σχετικών υποδομών μεταφοράς, διανομής, αποθήκευσης και υποστηρικτικών υποδομών, καθώς και η προστασία των ενεργειακών υποδομών ζωτικής σημασίας και ανάπτυξη υποδομών επαναφόρτισης” με πόρους από το Ταμείο Συνοχής συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς 100.929.404 € (ΣΔΔ π/υ 118.740.476 €) και από το ΕΤΠΑ συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς π/υ 10.100.000€ (ΣΔΔ π/υ 13.352.941 €).

5.3 Ανάλυση Νέων ειδικών στόχων / νέων προτεραιοτήτων

Με την προτεινόμενη 2^η Αναθεώρηση του Προγράμματος ΠΕΚΑ – έκδοση 3.1 – γίνεται ανακατανομή πόρων μεταξύ προτεραιοτήτων και πεδίων παρέμβασης, προκειμένου να αποτυπωθεί με προσφορότερο τρόπο η ενσωμάτωση των νέων στρατηγικών προτεραιοτήτων που εισάγονται με τον Καν. (ΕΕ) 2025/1914.

Κατά την ανακατανομή πόρων που διενεργείται, λαμβάνονται υπόψη: (1) η δυναμική των έργων που υλοποιούνται στο Πρόγραμμα, σε συνέχεια του κλεισίματος των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020, (2) οι παρατηρήσεις που απεστάλησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την υποβολή της αρχικής 2ης αναθεώρησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027 (έκδοση 3.0) στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης του Προγράμματος, δυνάμει του άρ.18 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 και σύμφωνα με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την Ελλάδα και παράλληλα (3) η απαραίτητη συνθήκη που εισάγεται με τον τροποποιημένο κανονισμό για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ) 2025/1914 για την ενσωμάτωση των νέων στρατηγικών προτεραιοτήτων στο πρόγραμμα και την απαραίτητη ανακατεύθυνση (μεταφορά) πόρων τουλάχιστον 10% του προγράμματος, μέσω της νέας πρότασης 2^{ης} αναθεώρησης - έκδοση 3.1.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα τον Καν. (ΕΕ) 2025/1914, Άρθρο 1, παρ. 4 που αφορά στην τροποποίηση του Άρθρου 7α (παρ. 2) του Καν. 2021/1058 “Ειδικές διατάξεις που συνδέονται με την ενδιάμεση επανεξέταση και τη σχετική ευελιξία :

“Η πρόσθετη εφάπαξ προχρηματοδότηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται μόνον όταν έχουν εγκριθεί ανακατανομές τουλάχιστον του 10 % των χρηματοδοτικών πόρων του προγράμματος σε μία ή περισσότερες ειδικές προτεραιότητες οι οποίες καθορίζονται για τους ειδικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) σημεία vi) και vii), στοιχείο β) σημεία v), ix), xi) και xii), στοιχείο γ) σημείο iii), στοιχείο δ) σημείο vii) και στοιχείο ε) σημεία iii) και iv) στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης, υπό την προϋπόθεση ότι η αίτηση τροποποίησης του προγράμματος υποβάλλεται στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025 (“το όριο του 10 %”).”

Λαμβάνοντας υπόψη τη νέα στόχευση του προγράμματος, τη μέχρι σήμερα εικόνα υλοποίησης των υφιστάμενων Προτεραιοτήτων του και τους μη ενεργοποιημένους έως σήμερα πόρους του προγράμματος και συνεπώς διαθέσιμους προς ανακατανομή με στόχο την επίτευξη “του ορίου 10%”, για τις ακόλουθες τρεις (3) νέες προτεραιότητες.

Νέα Προτεραιότητα 10 “Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων”

Το νερό αποτελεί κρίσιμο πόρο και διαδραματίζει ζωτικό ρόλο για τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή. Δεδομένων των προκλήσεων που θέτει ο αντίκτυπος της κλιματικής αλλαγής στους υδάτινους πόρους, θα πρέπει να ενθαρρυνθούν περαιτέρω επενδύσεις στην ανθεκτικότητα των υδάτων, ενώ επίσης απαιτείται να εφαρμοσθούν μέτρα για τη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των υδάτων και την αντιμετώπιση της λειψυδρίας.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης του σχεδιασμού των προγραμμάτων πολιτικής συνοχής με βάση την τροποποίηση του Καν. 2021/1058 για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, η ΕΕ αναγνωρίζει το νερό ως κρίσιμη υποδομή για την ασφάλεια των τροφίμων, της οικονομίας και της ενέργειας. Στόχος είναι μια Ευρώπη ανθεκτική στον τομέα των υδάτων, με ασφαλή πρόσβαση, ολοκληρωμένη διαχείριση υδάτων και αυξημένη ετοιμότητα στην αντιμετώπιση κινδύνου.

Ως εκ τούτου, για να τονιστούν δεόντως η σημασία και η εστίαση των επενδύσεων στην ανθεκτικότητα των υδάτων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει να τροποποιηθεί η διατύπωση του ειδικού στόχου 2.5 που σχετίζεται με τη διαχείριση των υδάτων στο πλαίσιο του στόχου πολιτικής 2 (ΣΠ2), ο οποίος αναδιατυπώνεται στον Καν. (ΕΕ) 2025/1914 ώστε να αντικατοπτρίζει τη νέα διατύπωση «Ασφαλής πρόσβαση στο νερό»:

ΣΠ2 / RSO 2.5 (v): Προαγωγή της ασφαλούς πρόσβασης στο νερό, της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτων, και της ανθεκτικότητας των υδάτων.

Η νέα Προτεραιότητα 10 **“Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων”** που εισάγεται στο Πρόγραμμα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη στήριξη νέων επενδύσεων σε :

- βιώσιμες επενδύσεις σε έργα αφαλατώσεων για περιοχές που πλήττονται ιδιαίτερα από έλλειψη νερού, όπως για παράδειγμα στα νησιά, στο πλαίσιο ολοκληρωμένης διαχείρισης υδάτων,
- δράσεις που αφορούν ολιστική διαχείριση υδάτων και λυμάτων, πέραν των πιλοτικών προγραμμάτων ολιστικής διαχείρισης υδατινών πόρων στις περιοχές που έχουν ήδη προβλεφθεί στην προτεραιότητα 5 του Προγράμματος
- δράσεις που αφορούν σε αναβάθμιση εγκαταστάσεων επεξεργασίας αστικών λυμάτων με στόχο την επαναχρησιμοποίηση ύδατος,
- δράσεις που αφορούν σε μέτρα για την αύξηση (κυβερνο)ασφάλειας και ψηφιοποίησης υποδομών νερού, καθώς και για τη διασφάλιση των κρίσιμων κυβερνοφυσικών συστημάτων ύδρευσης με τεχνικά μέτρα και εξοπλισμό IoT, συνεχή παρακολούθηση (π.χ. κέντρα λειτουργίας ασφάλειας και λογισμικό), οργανωτικά μέτρα (π.χ. σχέδια ασφάλειας λειτουργίας) και ανθεκτικό σχεδιασμό και συνεργασία.
- νέα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας που οδηγούν σε εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα (αν το νερό «χάνεται », οι δράσεις δεν έχουν επιλεξιμότητα στη νέα προτεραιότητα),
- έργα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή μέσω της εφαρμογής μέτρων πρόληψης πλημμυρών με λύσεις που βασίζονται στη φύση (nature-based solutions measures) και άλλα μέτρα πρόληψης πλημμυρών, όπως για παράδειγμα έργα ορεινής υδρονομίας με σκοπό τη φυσική συγκράτηση των υδάτων σε ορεινές περιοχές,

Γενικότερα οι δράσεις διαχείρισης υδάτων (πόσιμου νερού) και αστικών λυμάτων θα ακολουθούν τις αρχές της ολιστικής διαχείρισης υδατικών πόρων που έχουν συμφωνηθεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η ενίσχυση των παρεμβάσεων στον τομέα των υδάτων είναι συμβατή με τα συμπεράσματα του ευρωπαϊκού εξαμήνου (Ιούνιος 2025) και η εισαγωγή της νέας προτεραιότητας 10 κρίνεται απαραίτητη, δεδομένου ότι ο τομέας της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων είναι ιδιαίτερα νευραλγικός και χαρακτηρίζεται από σημαντικές προκλήσεις.

Στη νέα Προτεραιότητα 10 αξιολογούνται τα Πεδία Παρέμβασης ΠΠ 058, ΠΠ 064 και ΠΠ 065 και εισάγεται επιπλέον στο Πρόγραμμα το νέο ΠΠ 063: *“Παροχή νερού για ανθρώπινη κατανάλωση (άντληση, επεξεργασία, υποδομές αποθήκευσης και διανομής, μέτρα αύξησης της απόδοσης, παροχή πόσιμου νερού) σε συμμόρφωση προς τα κριτήρια αποδοτικότητας”*. Ενδεικτική δράση του ΠΠ 063 αποτελούν τα «Έργα αφαλατώσεων για την παροχή πόσιμου νερού σε νησιά όπου δεν υπάρχει εναλλακτική επιλογή, σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης (με ενσωμάτωση συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας και χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές)», όπως είναι οι αφαλατώσεις νέας τεχνολογίας με χρήση ΑΠΕ.

Το πεδίο παρέμβασης 064 «Διαχείριση υδάτων και διατήρηση υδατινών πόρων (συμπεριλαμβάνονται η διαχείριση λεκάνης απορροής ποταμού, ειδικά μέτρα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επανάχρηση, μείωση των διαρροών)» αφορά τη χρηματοδότηση νέων προγραμμάτων παρακολούθησης των υδάτων της χώρας, σχεδίων διαχείρισης, δράσεις επανάχρησης υδάτων στο πλαίσιο των ολιστικών προγραμμάτων και δράσεις ελέγχου και μείωσης διαρροών, που παρουσιάζουν υψηλό ενδιαφέρον, δεδομένων των σημαντικών προβλημάτων λειψυδρίας στη χώρα και κρίνεται σκόπιμο να ενισχυθούν με πρόσθετους πόρους σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό.

Στη νέα Προτεραιότητα 10 που εισάγεται υπό τον τροποποιημένο ειδικό στόχο: RSO2.5 (ν) “Προαγωγή της ασφαλούς πρόσβασης στο νερό, της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτων, και της ανθεκτικότητας των υδάτων” ανακατευθύνονται :

- ο Πόροι από το Ταμείο Συνοχής συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς 114.330.000€ (ΣΔΔ π/υ 134.505.883 €)

Οι πόροι Ταμείου Συνοχής που μεταφέρονται στον τροποποιημένο ειδικό στόχο: RSO2.5 (ν) της προτεραιότητας 10 προέρχονται από :

- μεταφορά πόρων ύψους 64.330.000€ σε όρους ενωσιακής συνεισφοράς (ΕΣ) από την Προτεραιότητα 04 - RSO 2.6 (συνολική μείωση ύψους 165.259.404 € των ΠΠ 068-070-071 στην Π04 και παράλληλη αύξηση του ΠΠ 067),
- μεταφορά πόρων ύψους 30.000.000 € σε όρους ενωσιακής συνεισφοράς (ΕΣ) από την Προτεραιότητα 01 - RSO 2.3 που αφορούν στο ΠΠ 053 (Έξυπνα ενεργειακά δίκτυα) και
- μεταφορά πόρων ύψους 20.000.000 € από την Προτεραιότητα 03 - RSO 2.7 που αφορούν στο ΠΠ 079 (Αστική Ανάπλαση).

Οι ανωτέρω πόροι του Ταμείου Συνοχής μεταφέρονται και αξιοποιούνται στα Πεδία Παρέμβασης ΠΠ 058, ΠΠ 064 και ΠΠ 065, ενώ επιπλέον εισάγεται στο Πρόγραμμα το νέο ΠΠ 063 σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα 2.

Πίνακας 2: Νέα Προτεραιότητα 10 “Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων” – Προτεινόμενη Κατανομή Πόρων – 2η αναθεώρηση ΠΕΚΑ (Έκδοση 3.1)

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 10 “Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων ”					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.5 - Προαγωγή της ασφαλούς πρόσβασης στο νερό, της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτων, και της ανθεκτικότητας των υδάτων	ΤΣ	058	Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πλημμύρες και καταστροφές (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προσαρμογής και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα)	Δεν εφαρμόζεται	0	0	20.165.000	3.558.529	20.165.000	3.558.529
	ΤΣ	063	Παροχή νερού για ανθρώπινη κατανάλωση (άντληση, επεξεργασία, υποδομές αποθήκευσης και διανομής, μέτρα αποδοτικότητας, παροχή πόσιμου νερού) με κριτήρια αποδοτικότητας		0	0	26.000.000	4.588.235	26.000.000	4.588.235
	ΤΣ	064	Διαχείριση υδάτων και διατήρηση υδάτινων πόρων (συμπεριλαμβανόμενα η διαχείριση λεκάνης απορροής ποταμού, ειδικά μέτρα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επανάχρηση, μείωση των διαρροών)		0	0	38.000.000	44.705.882	38.000.000	44.705.882
	ΤΣ	065	Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων		0	0	30.165.000	35.488.235	30.165.000	35.488.235
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 10 “ Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων ” - ΣΥΝΟΛΟ					0	0	114.330.000	134.505.883	114.330.000	134.505.883

Νέα Προτεραιότητα 11 “Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση”

Η οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση αποτελεί μια σημαντική πρόκληση για όλα τα κράτη μέλη (ΚΜ) και για τούτο απαιτείται ανασχεδιασμός των αναπτυξιακών δράσεων προκειμένου να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι νέες προκλήσεις.

Η ενεργοποίηση του Καν. 2025/1914 για την τροποποίηση των καν. (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΑΜ εισάγει νέα ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων της πολιτικής συνοχής στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης. Οι πολιτικές κατευθύνσεις της Επιτροπής δίνουν πλέον ιδιαίτερη έμφαση στη στεγαστική πολιτική προτείνοντας μια συντονισμένη προσέγγιση με βάση το επικείμενο ευρωπαϊκό «σχέδιο οικονομικά προσιτής στέγασης».

Στο πλαίσιο αυτής της συνολικής φιλοδοξίας, η Επιτροπή προτείνει τώρα οι αυξανόμενες επενδυτικές ελλείψεις στην οικονομικά προσιτή στέγαση να αντιμετωπιστούν μέσω του αναπρογραμματισμού από τα

KM, αυξημένων επενδύσεων για τη στήριξη δράσεων που προωθούν την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση, στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους για την ΠΠ 2021-2027..

Η τροποποίηση του Κανονισμού 2021/1058 που αφορά το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, έρχεται να υποστηρίξει την ευρωπαϊκή στεγαστική πολιτική με την ενίσχυση των επενδύσεων με στόχο την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης, που αποτελεί μια ακόμη πρόκληση που έχει έλθει στο προσκήνιο λόγω της σημαντικής αύξησης των τιμών και των ενοικίων τα τελευταία έτη σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, με στόχο να αυξηθούν σημαντικά οι επενδύσεις στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής για την ανακαίνιση του κτιριακού αποθέματος για τη δημιουργία οικονομικά προσιτών και βιώσιμων κατοικιών (συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων κοινωνικής στέγασης), εισάγεται στον Στόχο Πολιτικής 2 ο ακόλουθος νέος ειδικός στόχος ΕΣ 2.11 (RSO 2.11) για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής: **ΣΠ2 / RSO2.11(xi) : Προώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση.**

Η νέα Προτεραιότητα 11 που προγραμματίζεται υπό το νέο ειδικό στόχο 2.11 περιλαμβάνει τη στήριξη νέων παρεμβάσεων για κλειστές παλαιές κατοικίες ώστε οι επενδύσεις να συμβάλουν στην αύξηση του κτιριακού αποθέματος, συνδυαζόμενες με ενεργειακή αναβάθμιση.

Συγκεκριμένα προτείνεται να υλοποιηθεί η δράση «Ανακαίνιση Παλαιών Κατοικιών με Ήπιες Ενεργειακές Παρεμβάσεις», που αφορά σε υλοποίηση παρεμβάσεων: α) ανακαίνισης με κάλυψη σχετικών δαπανών (όπως βελτίωση στατικότητας, υδραυλικές και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, ενίσχυση τοιχοποιίας, αντικατάσταση δαπέδων, ανακαίνιση χώρων μπάνιου και κουζίνας κ.α.) και β) ενεργειακής αναβάθμισης, με κάλυψη ήπιων ενεργειακών παρεμβάσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση κατά 1 κλίμακα.

Η δράση θα αφορά **αποκλειστικά σε κλειστά ακίνητα** (τα οποία δεν ηλεκτροδοτούνται τουλάχιστον για δύο έτη ή που δηλώνονται ήδη ως κλειστά στην αρμόδια φορολογική αρχή (ΑΑΔΕ) για τουλάχιστον δύο (2) έτη) και για τα οποία έχει εκδοθεί οικοδομική άδεια προ της 31.12.1990 ενώ η επιφάνειά τους είναι έως 120τμ.

Δικαιούχοι / ωφελούμενοι της δράσης είναι οι ιδιοκτήτες των ανωτέρω ακινήτων, χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων, με υποχρέωση είτε για ιδιοκατοίκηση είτε για μακροχρόνια μίσθωση. Στη δεύτερη περίπτωση (με έμμεσα ωφελούμενους τους ενοικιαστές) το μίσθωμα θα παραμένει σταθερό για τρία έτη από την έναρξη της μακροχρόνιας μίσθωσης, κάτι το οποίο συνεπάγεται ουσιαστικά σταδιακή μείωση του ενοικίου σε ποσοστό περίπου 20% σε βάθος της τριετίας, με βάση τα τρέχοντα στοιχεία για τον πληθωρισμό στα ενοίκια στην Ελλάδα. Επίσης, σε περίπτωση κατά την οποία οι δικαιούχοι/ωφελούμενοι ιδιοκτήτες των ανωτέρω ακινήτων είναι 25-35 ετών προβλέπεται μεγαλύτερο ποσοστό επιχορήγησης προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αρνητική πρωτιά της Ελλάδας ανάμεσα στα Κ-Μ νέων που ηλικιακά εγκαταλείπουν την οικογενειακή τους εστία για να μείνουν μόνοι τους (στην Ελλάδα άνω των 30 ετών) λόγω κυρίως της μη προσιτής στέγασης.

Επίσης, στην περίπτωση μακροχρόνιας μίσθωσης η αποπληρωμή της δράσης προς τον ωφελούμενο (ιδιοκτήτη) θα συνδέεται με την ενεργοποίηση της μακροχρόνιας μίσθωσης (η οποία αποδεικνύεται με ασφάλεια από τα στοιχεία της ΑΑΔΕ), με όρους που θα καθοριστούν στην οικεία πρόσκληση της δράσης.

Η παρακολούθηση της δράσης πραγματοποιείται με ευθύνη του Δικαιούχου φορέα (φορέας υλοποίησης της δράσης) βάση μηχανισμού που αξιοποιεί τα συστήματα και την πλατφόρμα της αρμόδιας φορολογικής αρχής (ΑΑΔΕ) στην οποία καταχωρούνται βάσει νομοθεσίας υποχρεωτικά προκειμένου να είναι έγκυρα από τους ιδιοκτήτες και τους μισθωτές και τηρούνται τα στοιχεία που αποδεικνύουν τόσο την ιδιοκατοίκηση όσο και τη μίσθωση (μισθωτήρια συμβόλαια με τα βασικά στοιχεία της μίσθωσης όπως διάρκεια και ενοίκιο), καθώς και το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ). Μέσω των συγκεκριμένων διαδικασιών διασφαλίζεται η ασφαλής και γρήγορη παρακολούθηση της μακροχρόνιας τήρησης των υποχρεώσεων που έχουν ήδη περιγραφεί (ιδιοκατοίκηση, σταθερό ενοίκιο («πάγωμα» ενοικίου) για τρία έτη, κλπ) και συνεπώς η θετική επίδραση της δράσης στην προσιτή στέγαση.

Ομοίως ο φορέας υλοποίησης πιστοποιεί τις εργασίες στο σκέλος της ανακαίνισης και της ενεργειακής αναβάθμισης (η οποία αποδεικνύεται και με την έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης) διασφαλίζοντας έτσι την ποιοτική διάσταση της προσιτής στέγασης.

Για το σχεδιασμό της δράσης από την ΕΑΣ, έχουν ληφθεί υπόψη (a priori) αποτελέσματα και δεδομένα ερευνών από την Eurostat, την Τράπεζα της Ελλάδας, το Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE), τη μελέτη ESPON, τα Housing Advisory Board Recommendations to the E.C. κλπ, τα οποία αναδεικνύουν την οξύτητα του προβλήματος της στέγασης στην Ελλάδα (ενδεικτικά, σύμφωνα με την Eurostat (2025) το κόστος στέγασης στην Ελλάδα ως ποσοστό του διαθέσιμου οικογενειακού εισοδήματος είναι διαχρονικά το υψηλότερο στην Ευρώπη: 31,4% το 2004, 42,2% το 2015, 35,5% το 2024).

Μετά την ολοκλήρωση της δράσης θα διενεργηθεί Συνολική Αξιολόγηση Επιπτώσεων σε κεντρικό επίπεδο, με κεντρική μέριμνα κι επιμέλεια της Εθνικής Αρχής Συντονισμού. Η εν λόγω Αξιολόγηση θα διερευνήσει κυρίως παραμέτρους όπως: η επίδραση της δράσης στην αύξηση της προσφοράς ακινήτων (νέα ακίνητα που προστέθηκαν στην αγορά) και η χωρο-κατανομή τους, ο βαθμός κάλυψης αναγκών των δικαιούχων/ωφελούμενων (καθώς και έμμεσα ωφελούμενων (ενοικιαστών), για τις περιπτώσεις όπου αφορά) στο πλαίσιο της προσιτής και βιώσιμης στέγασης, η συνάφεια/συνέργεια της δράσης (με εκτίμηση και της αποτελεσματικότητας) σε σχέση με παράλληλα μέτρα, καθώς και η βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων. Περαιτέρω, το περιεχόμενο της Αξιολόγησης τροφοδοτείται από την πορεία υλοποίησης της δράσης, τα χαρακτηριστικά και τις εκροές της, τα οποία προκύπτουν από τον μηχανισμό παρακολούθησης που έχει περιγραφεί ανωτέρω, με ευθύνη του δικαιούχου φορέα. Ως χρόνος ολοκλήρωσης της Αξιολόγησης τίθεται ένα ανώτατο διάστημα είκοσι τεσσάρων μηνών από την ολοκλήρωση της δράσης.

Η δράση θα υλοποιηθεί με συμπληρωματική χρηματοδότηση του ΠΕΚΑ και των ΠΕΠ (μέσω εκχώρησης πόρων στο ΠΕΚΑ), με ενιαίο τρόπο.

Ο τρόπος χρηματοδότησης είναι η επιχορήγηση (grants) τόσο για λόγους ενιαίας και ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων/ωφελούμενων της δράσης χαμηλής και μεσαίας εισοδηματικής κατηγορίας, δεδομένου ότι και οι δύο κατηγορίες αναφέρονται στην τροποποίηση του Κανονισμού ως πληττόμενες, όσο και διότι τα στοιχεία από παρόμοιου χαρακτήρα χρηματοδοτικές δράσεις, κατέδειξαν ότι οι εν λόγω εισοδηματικές κατηγορίες πληθυσμού (χαμηλή και μεσαία) δεν ενδείκνυνται για χρήση τραπεζικών προϊόντων (δάνεια) λόγω της αδυναμίας να εκπληρώσουν τα τραπεζικά κριτήρια δανειοδότησης (ύπαρξη άλλων στεγαστικών χρεών (δότη στεγαστικού δανείου) κλπ.).

Εν γένει, κύριος στόχος της δράσης είναι η αύξηση του αποθέματος οικονομικά προσιτών και βιώσιμων διαθέσιμων κατοικιών και η διάθεση των εν λόγω κατοικιών στην αγορά, αυξάνοντας έτσι την προσφορά.

Όσον αφορά τις ανακαινίσεις, σημειώνεται ότι η ενεργειακή αναβάθμιση πρέπει να αποτελεί τμήμα της σχετικής δράσης (όπως προκύπτει από τη θέσπιση των σχετικών δεικτών). Σε κάθε περίπτωση, η ενεργειακή αναβάθμιση εναρμονίζεται, με την εθνική και την ενωσιακή νομοθεσία.

Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι συμβατές με την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1275 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Απριλίου 2024 για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, τις απαιτήσεις του Γενικού Κανονισμού σχετικές με τη βιωσιμότητα (π.χ. την αρχή περί Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης (DNSH) και την αρχή της κλιματικής ανθεκτικότητας), τις οριζόντιες αρχές της Γενικού Κανονισμού για τη μη συμβολή σε οποιαδήποτε μορφή διάκρισης ή αποκλεισμού καθώς και τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.

Δίνεται η δυνατότητα μόχλευσης της χρηματοδότησης μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων.

Για τη χρηματοδότηση της νέας Προτεραιότητας 11 που εισάγεται υπό το νέο ειδικό στόχο: RSO 2.11 (xi) "Προώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση" ανακατευθύνονται πόροι από το ΕΤΠΑ συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς ύψους 80.489.557 € (ΣΔΔ π/υ 100.427.333 €) ως εξής:

- ο Για τις Λιγότερο Αναπτυγμένες Περιφέρειες πόροι από το ΕΤΠΑ συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς π/υ 68.792.736 € (ΣΔΔ π/υ 80.932.631 €).
- ο Για τις Περιφέρειες σε Μετάβαση πόροι από το ΕΤΠΑ συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς π/υ 11.696.821€ (ΣΔΔ π/υ 19.494.702 €).

Οι πόροι ΕΤΠΑ που μεταφέρονται στο νέο ΠΠ 041 της προτεραιότητας 11 προέρχονται από ανακατεύθυνση ποσών από :

- για τις Λιγότερο Αναπτυγμένες Περιφέρειες μεταφέρονται από την Προτεραιότητα 01 "Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές" ΕΣ 2.1 "Ενεργειακή απόδοση" (ΠΠ 040) πόροι

ύψους 8.668.736 € ΕΣ, από την Π01 και τον ΕΣ 2.2 –ΠΠ 047, ΠΠ 048, ΠΠ 049, ΠΠ 051, ΠΠ 052 – μεταφέρονται συνολικά πόροι ύψους 11.374.000 € ΚΣ και από την Π01 και τον ΕΣ 2.3 – ΠΠ 053 (έξυπνα ενεργειακά συστήματα) πόρο ύψους 34.000.000 € ΚΣ, ενώ επίσης ανακατευθύνονται πόροι ύψους 14.750.000 € ΚΣ από την Προτεραιότητα 02 “Προσαρμογή στην Κλιματική αλλαγή” – ΕΣ 2.4 (ΠΠ 060).

- για τις Περιφέρειες σε Μετάβαση μεταφέρονται από την Προτεραιότητα 02 “Προσαρμογή στην Κλιματική αλλαγή” – ΕΣ 2.4 πόροι ύψους 10.446.821€ ΚΣ (10.000.000 € από ΠΠ 060 και πόροι ύψους 446.821 € από ΠΠ058), από την Προτεραιότητα 07 “Βιώσιμη αστική κινητικότητα” – ΕΣ 2.8 (ΠΠ 083) πόροι ύψους 750.000 € ΚΣ, ενώ επίσης ανακατευθύνονται πόροι ύψους 500.000 € από την Προτεραιότητα 03 “Αστική Αναζωογόνηση” – ΕΣ 2.7 (ΠΠ 073).

Στον πίνακα 3 που ακολουθεί, παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων για την νέα Προτεραιότητα 1Γ του Προγράμματος:

Πίνακας 3: Νέα Προτεραιότητα 11 “Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση” – Προτεινόμενη Κατανομή Πόρων – 2η αναθεώρηση ΠΕΚΑ (Έκδοση 3.1)

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 11 “Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση”					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.11 - Προώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση	ΕΤΠΑ	041	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	0	0	68.792.736	80.932.631	68.792.736	80.932.631
	ΕΤΠΑ		Μετάβαση		0	0	11.696.821	19.494.702	11.696.821	19.494.702
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 11 “Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση” - ΣΥΝΟΛΟ					0	0	80.489.557	100.427.333	80.489.557	100.427.333

Επισημαίνεται ότι συμπληρωματικά με το νέα προτεραιότητα 11 υποστηρίζεται στην παρούσα αναθεώρηση πρόταση ανακατανομής ποσών μεταξύ των πεδίων παρέμβασης του ΕΣ 2.1 προς την οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση μέσω της εισαγωγής του νέου πεδίου παρέμβασης 041 “Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα” στην Προτεραιότητα 1 (ΕΣ 2.1) με εσωτερική ανακατανομή πόρων από το πεδίο παρέμβασης 042, προκειμένου να ενισχυθούν οι επενδύσεις για την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης με σκοπό τη διεύρυνση της ευρωπαϊκής στεγαστικής πολιτικής. Η εν λόγω παρέμβαση συνεχίζει παράλληλα να συνεισφέρει και στην ενεργειακή αποδοτικότητα κατοικιών.

Νέα Προτεραιότητα 12 “Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης”

Προκειμένου να ενισχυθεί η ενεργειακή ασφάλεια, να επιταχυνθεί η ενεργειακή μετάβαση και να προωθηθεί η καθαρή κινητικότητα, οι επενδύσεις στο πλαίσιο της STEP και του μηχανισμού υποδομών εναλλακτικών καυσίμων που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2023/1804, δημιουργείται ο νέος ειδικός στόχος ΕΣ 2.12 (RSO 2.12) για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής στο πλαίσιο του ΣΠ 2: **ΣΠ2 / RSO 2.12 (xii) : Προώθηση των ενεργειακών γραμμών διασύνδεσης και των σχετικών υποδομών μεταφοράς, διανομής, αποθήκευσης και υποστηρικτικών υποδομών, καθώς και η προστασία των ενεργειακών υποδομών ζωτικής σημασίας και ανάπτυξη υποδομών επαναφόρτισης.**

Η νέα προτεραιότητα 12 περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη στήριξη νέων επενδύσεων σε:

- ενεργειακές γραμμές διασύνδεσης,
- υποδομές μεταφοράς, διανομής και αποθήκευσης ενέργειας,

- υποστηρικτικές ενεργειακές υποδομές (εγκαταστάσεις, εξοπλισμό και συστήματα που υποστηρίζουν τη διασύνδεση των συστημάτων μεταφοράς των κρατών μελών, καθιστώντας δυνατή την παραγωγή, μεταφορά, διανομή και αποθήκευση ενέργειας), και
- υποστήριξη για την προστασία κρίσιμων ενεργειακών υποδομών σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557.

Στο εν λόγω ειδικό στόχο προτείνεται η χρηματοδότηση της ηλεκτρικής διασύνδεσης νησιών Βορείου Αιγαίου, καθώς και σχετικά έργα αποθήκευσης ενέργειας, προστασία κρίσιμων υποδομών ενέργειας κλπ.

Στο πλαίσιο αυτό και προκειμένου να διασφαλίζεται η επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης, η αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας και η παροχή πρόσβασης σε σταθερές και διαφοροποιημένες πηγές ενέργειας στους ενεργοβόρους τομείς, εισάγεται στο Πρόγραμμα το Πεδίο Παρέμβασης – ΠΠ 196: *Ενεργειακοί σύνδεσμοι και σχετικές υποδομές μεταφοράς, διανομής, αποθήκευσης και υποστήριξης.*

Για τη χρηματοδότηση της νέας Προτεραιότητας 12 “Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης” προτείνεται η μεταφορά πόρων από το Ταμείο Συνοχής συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς 100.929.404 € (ΣΔΔ π/υ 118.740.476 €) και από το ΕΤΠΑ συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς π/υ 10.100.000€ (ΣΔΔ π/υ 13.352.941€), ως ακολούθως:

ο *Πόροι από το Ταμείο Συνοχής*

Οι πόροι Ταμείου Συνοχής που μεταφέρονται στο νέο ΠΠ 196 της προτεραιότητας 12 προέρχονται στο σύνολό τους από τη μεταφορά πόρων ύψους 100.929.404 € σε όρους ενωσιακής συνεισφοράς (ΕΣ) από την Προτεραιότητα 04 - RSO 2.6 (συνολική μείωση ύψους 165.259.404 € των ΠΠ 068-070-071 στην Π04 και παράλληλη αύξηση του ΠΠ 067).

ο *Πόροι από το ΕΤΠΑ*

Οι πόροι ΕΤΠΑ που μεταφέρονται στο νέο ΠΠ 196 της προτεραιότητας 12 ανέρχονται σε 7.100.000 € ΕΣ για τις Λιγότερο Αναπτυγμένες Περιφέρειες και 3.000.000 € ΕΣ για τις Περιφέρειες σε Μετάβαση. Οι πόροι αυτοί προέρχονται από ανακατεύθυνση ποσών από:

- για τις Λιγότερο Αναπτυγμένες Περιφέρειες μεταφέρονται από την Προτεραιότητα 03 “Αστική Αναζωογόνηση” – ΕΣ 2.7 (ΠΠ 073) πόροι ύψους 2.850.000 € ΕΣ και από την Προτεραιότητα 07 ΕΣ 2.8 “Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα” (ΠΠ 083) πόροι ύψους 4.250.000 € ΕΣ.
- για τις Περιφέρειες σε Μετάβαση ανακατευθύνονται πόροι ύψους 3.000.000 € ΕΣ από την Προτεραιότητα 03 ΕΣ 2.7 “Αστική Αναζωογόνηση” (ΠΠ 073).

Στον πίνακα 4 που ακολουθεί, παρουσιάζεται η κατανομή των πόρων για την νέα Προτεραιότητα 12 του Προγράμματος:

Πίνακας 4: Νέα Προτεραιότητα 12 “Νέες Ενεργειακές Υποδομές” – Προτεινόμενη Κατανομή Πόρων – 2η αναθεώρηση ΠΕΚΑ (Έκδοση 3.1)

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 12 «Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης»					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.12 - Προώθηση των ενεργειακών γραμμών διασύνδεσης και των σχετικών υποδομών μεταφοράς, διανομής, αποθήκευσης και υποστηρικτικών υποδομών, καθώς και η προστασία των ενεργειακών υποδομών ζωτικής σημασίας και ανάπτυξη υποδομών επαναφόρτισης	ΤΣ	196	Ενεργειακές διασυνδέσεις και συναφείς υποδομές μεταφοράς, διανομής, αποθήκευσης και υποστήριξης	Δεν εφαρμόζεται	0	0	100.929.404	118.740.476	100.929.404	118.740.476
	ΕΤΠΑ			Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	0	0	7.100.000	8.352.941	7.100.000	8.352.941
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	0	0	3.000.000	5.000.000	3.000.000	5.000.000
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 12 «Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης» - ΣΥΝΟΛΟ					0	0	111.029.404	132.093.417	111.029.404	132.093.417

Συνοψίζοντας, για τις τρεις νέες ειδικές Προτεραιότητες που εισάγονται στο Πρόγραμμα “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων ανακατευθύνονται πόροι που

ανέρχονται σε 10,27 % σε όρους ΕΣ (10,18% σε ΣΔΔ) με π/υ ενωσιακής συμμετοχής ύψους 305.848.961 € σε όρους ΕΣ (367.026.633 € σε ΣΔΔ).

5.4 Ανακατανομή πόρων μεταξύ ΠΠ / ΕΣ εντός Προτεραιοτήτων- Τεκμηρίωση

Με την προτεινόμενη 2^η Αναθεώρηση του Προγράμματος ΠΕΚΑ – έκδοση 3.1 - εκτός από τις μεταφορές πόρων, μεταξύ Προτεραιοτήτων, γίνεται παράλληλα ανακατανομή πόρων μεταξύ πεδίων παρέμβασης εντός των υφιστάμενων Προτεραιοτήτων και συγχρόνως στις νέες προτεινόμενες Προτεραιότητες του Προγράμματος, προκειμένου να αποτυπωθεί με προσφορότερο τρόπο η ενσωμάτωση των νέων στρατηγικών προτεραιοτήτων που εισάγονται με τον Καν. (ΕΕ) 2025/1914.

Όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω, για την ανακατανομή των πόρων που διενεργείται, λαμβάνονται υπόψη: (1) η δυναμική των έργων που υλοποιούνται στο Πρόγραμμα, σε συνέχεια του κλεισίματος των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020, (2) οι παρατηρήσεις που απεστάλησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την υποβολή της αρχικής 2ης αναθεώρησης του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027 (έκδοση 3.0) στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης του Προγράμματος, δυνάμει του άρ.18 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 και σύμφωνα με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την Ελλάδα και παράλληλα (3) η απαραίτητη συνθήκη που εισάγεται με τον τροποποιημένο κανονισμό για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής (ΕΕ) 2025/1914 για την ενσωμάτωση των νέων στρατηγικών προτεραιοτήτων στο πρόγραμμα και την απαραίτητη ανακατεύθυνση (μεταφορά) πόρων τουλάχιστον 10% του προγράμματος, μέσω της νέας πρότασης 2^{ης} αναθεώρησης - έκδοση 3.1.

Οι προτεινόμενες μετακινήσεις παρουσιάζονται ανά Προτεραιότητα και ειδικό στόχο ακολούθως:

▪ Προτεραιότητα 1 / Ειδικός Στόχος 2.1 (Ενεργειακή απόδοση)

Με βάση την ανάλυση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και το περιεχόμενο του αναθεωρημένου ΕΣΕΚ (2024) προκύπτει ότι το σύνολο των δράσεων που προγραμματίζονται στο ΠΕΚΑ 2021-2027 στο πλαίσιο του ειδικού στόχου 2.1 συνεισφέρουν στην προώθηση του εθνικού στόχου βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης με αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος (οικίες, τριτογενής τομέας) και δημοτικών κτιρίων.

Σύμφωνα με το ΕΣΕΚ, στις κατοικίες, και στα κτίρια γενικότερα, ο πρωταρχικός στόχος είναι η εξοικονόμηση ενέργειας και η καταπολέμηση της ενεργειακής ένδειας. Ένα σημαντικό ποσοστό των πόρων του ΤΑΑ, σε συνδυασμό με το ΕΣΠΑ και άλλα ευρωπαϊκά κονδύλια, στηρίζουν πολλαπλούς κύκλους του προγράμματος «Εξοικονομώ», το πρόγραμμα «Ανακυκλώνω Συσκευή», το πρόγραμμα «Ηλέκτρα» για τα δημόσια κτίρια, το πρόγραμμα για τους ηλιακούς θερμοσίφωνες στα σπίτια, καθώς και το πρόγραμμα «Φωτοβολταϊκά στη στέγη» σε συνδυασμό με μπαταρίες. Κοινοί άξονες είναι η ανακαίνιση του κτιριακού δυναμικού της χώρας - ιδιωτικού και δημόσιου – και παράλληλα η αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η προστασία από το υψηλό κόστος για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών, με επιπλέον στοχευμένες δράσεις για συγκεκριμένες ευάλωτες κοινωνικές ομάδες που έχουν ανάγκη στήριξης.

Το Πρόγραμμα “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” περιλαμβάνει ένα ικανό μίγμα δράσεων οι οποίες σε συνέργεια μεταξύ τους, καθώς και συμπληρωματικά με άλλα επενδυτικά προγράμματα που υλοποιούνται την ίδια περίοδο (π.χ. Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, Πρόγραμμα ΔΑΜ, ΠΕΠ) ή σε συνέχεια αυτών, μπορούν να συνεισφέρουν επαρκώς στην προώθηση του εθνικού στόχου ενεργειακής αποδοτικότητας.

Η μέχρι στιγμής εικόνα υλοποίησης του προγράμματος αποτυπώνει την εξής κατάσταση:

Υπάρχει υψηλή ενεργοποίηση και ανάγκη πόρων για τη χρηματοδότηση έργων ενεργειακών αναβαθμίσεων του κτιριακού αποθέματος του δημοσίου τομέα για εμβληματικά ή διατηρητέα κτίρια του δημοσίου, αλλά και για την ολοκλήρωση έργων ενεργειακής αναβάθμισης νοσοκομείων, κτιριακών εγκαταστάσεων πανεπιστημίων, δημοτικών κτιρίων και κτιρίων υψηλής αρχιτεκτονικής ή ιστορικής αξίας τα οποία τμηματοποιούνται ή μεταφέρονται από το Ε.Π. Υποδομές, Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» της περιόδου 2014-2020.

Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει στο σχεδιασμό του σημαντικές δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης του κτιριακού αποθέματος κατοικιών (απλές κατοικίες ή διατηρητέα κτίρια), οι οποίες μέχρι σήμερα δεν είχαν ενεργοποίηση, εκτός από την υλοποίηση μονοθεματικής παρέμβασης αντικατάστασης συμβατικών συστημάτων ζεστού νερού χρήσης με ηλιοθερμικά συστήματα. Το γεγονός αυτό εκτιμάται ότι οφείλεται στην παράλληλη (χρονικά) διαθεσιμότητα πόρων μεγάλου ύψους τόσο για την ολοκλήρωση των Προγραμμάτων ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ της περιόδου 2014-2020 (ΕΠΑΝΕΚ) όσο και των προγραμμάτων ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ και παραγώγων του από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ο επαναπροσδιορισμός των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της Πολιτικής Συνοχής, όπως προκύπτει από την τροποποίηση του Καν. 2021/1058, με την ανακατεύθυνση πόρων προς την ενίσχυση προσιτής και βιώσιμης στέγασης, καθώς και η σημαντική και εμπροσθοβαρής συμπληρωματική συνεισφορά του ΤΑΑ στον τομέα της ενεργειακής αναβάθμισης επιχειρήσεων και κατοικιών, επηρεάζει τον προγραμματισμό του ΠΕΚΑ, σε συνδυασμό με την καταγραφείσα υλοποίηση και εκτίμηση αναγκών.

Κατά συνέπεια υποστηρίζεται πρόταση περιορισμένης ανακατανομής ποσών μεταξύ των πεδίων παρέμβασης του ΕΣ 2.1 προς την οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση μέσω της εισαγωγής του νέου πεδίου παρέμβασης 041 "Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα" στην Προτεραιότητα 1 (ΕΣ 2.1) με εσωτερική ανακατανομή πόρων από το πεδίο παρέμβασης 042, προκειμένου να ενισχυθούν οι επενδύσεις για την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης με σκοπό τη διεύρυνση της ευρωπαϊκής στεγαστικής πολιτικής. Η εν λόγω παρέμβαση συνεχίζει παράλληλα να συνεισφέρει και στην ενεργειακή αποδοτικότητα κατοικιών.

Πιο αναλυτικά προτείνεται:

- Μεταφορά πόρων ΕΤΠΑ ύψους ενωσιακής στήριξης 9.572.705 € από το πεδίο παρέμβασης 038 για την ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων (7.621.135 € ΕΣ από Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες (ΛΑΠ) και 1.951.000 € από τις Περιφέρειες σε Μετάβαση (ΜΕΤ)) από το πεδίο παρέμβασης 038 για την ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων.

Οι πόροι για ΛΑΠ από το ΠΠ 038 που μεταφέρονται αξιοποιούνται στη νέα προτεραιότητα 11 – ΕΣ 2.11 (ΠΠ 041) για οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση, ενώ οι πόροι ΜΕΤ από το ΠΠ 038 ενισχύουν τα πεδία παρέμβασης ΠΠ 044 και ΠΠ 045 για την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων, όπως παρουσιάζεται παρακάτω.

- Μεταφορά πόρων ΕΤΠΑ ύψους ενωσιακής στήριξης 39.130.000€ από το πεδίο παρέμβασης 040 για την ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων με κριτήρια ενεργειακής αποδοτικότητας (35.130.000 € ΕΣ από Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και 4.000.000 € από τις Περιφέρειες σε Μετάβαση).

Οι πόροι από το ΠΠ 040 για ΛΑΠ που μεταφέρονται ενισχύουν τα πεδία παρέμβασης ΠΠ 044 και ΠΠ 045 και ένα τμήμα αξιοποιείται και στη νέα προτεραιότητα 11 – ΕΣ 2.11 (ΠΠ 041) για οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση, ενώ για ΜΕΤ ενισχύουν τα πεδία παρέμβασης ΠΠ 044 και ΠΠ 045.

Σημειώνεται ότι το ΥΠΕΝ έχει προτείνει (3^η συνεδρίαση Επιτροπής παρακολούθησης ΠΕΚΑ, Δεκέμβριος 2024) την πλήρη αποδέσμευση των πόρων για την ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων προς κάλυψη λοιπών αναγκών. Συνεπώς, στην παρούσα αναθεώρηση – έκδοση 3.1 - κρίνεται σκόπιμο, λόγω και της ανωριμότητας του προγραμματισμού της πρωτοβουλίας των GRECO Islands όπου περιλαμβάνονται τέτοιου τύπου δράσεις, προτείνεται η κατάργηση της εν λόγω δράσης (ΠΠ 038 και ΠΠ040) και η απόσυρση των πόρων που είχαν αρχικά εξειδικευτεί, οι οποίες όμως δεν ενεργοποιήθηκαν καθώς το ΥΠΕΝ προώθησε σχετικές προσκλήσεις από το ΤΑΑ εντός του 2024. Ωστόσο παραμένει για το ΠΠ 038 περιορισμένο ποσό που ανέρχεται σε 427.295 € (378.865 € ΕΣ για ΛΑΠ και 48.430 € ΕΣ για Μετάβαση) και έχει εξειδικευτεί για Δράση του ΚΑΠΕ που αφορά σε "Δράσεις υποστήριξης κατά τη διαμόρφωση και παρακολούθηση της εφαρμογής των εθνικών ενεργειακών και περιβαλλοντικών πολιτικών στους τομείς της εξοικονόμησης ενέργειας και των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας".

- Εισαγωγή του πεδίου παρέμβασης 041 "Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα" στην Προτεραιότητα 1 (ΕΣ 2.1) με εσωτερική ανακατανομή πόρων από το πεδίο παρέμβασης 042 (ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών με

κριτήρια ενεργειακής απόδοσης) ύψους ενωσιακής στήριξης 224.198.000€ (193.198.000 € ΕΣ για Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες και 31.000.000 € ΕΣ για Περιφέρειες σε Μετάβαση), προκειμένου να ενισχυθούν οι επενδύσεις για την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης με σκοπό τη διεύρυνση της ευρωπαϊκής στεγαστικής πολιτικής. Η εν λόγω παρέμβαση συνεχίζει παράλληλα να συνεισφέρει και στην ενεργειακή αποδοτικότητα κατοικιών.

Η δράση αφορά σε υλοποίηση παρεμβάσεων: α) ανακαίνισης με κάλυψη σχετικών δαπανών και β) ενεργειακής αναβάθμισης, με κάλυψη ήπιων ενεργειακών παρεμβάσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση κατά μία (1) τουλάχιστον βαθμίδα στο ΠΕΑ, **σε ανοικτά και σε κλειστά ακίνητα** και για τα οποία έχει εκδοθεί οικοδομική άδεια προ της 31.12.1990 ενώ η επιφάνειά τους είναι έως 120τμ.

Δικαιούχοι / ωφελούμενοι της δράσης είναι οι ιδιοκτήτες των ανωτέρω ακινήτων, χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων, με υποχρέωση είτε για ιδιοκατοίκηση είτε για μακροχρόνια μίσθωση. Στη δεύτερη περίπτωση (με έμμεσα ωφελούμενους τους ενοικιαστές) το μίσθωμα θα παραμένει σταθερό για τρία έτη από την έναρξη της μακροχρόνιας μίσθωσης. Επίσης, σε περίπτωση κατά την οποία οι δικαιούχοι/ωφελούμενοι ιδιοκτήτες των ανωτέρω ακινήτων είναι 25-35 ετών προβλέπεται μεγαλύτερο ποσοστό επιχορήγησης προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αρνητική πρωτιά της Ελλάδας ανάμεσα στα Κ-Μ νέων που ηλικιακά εγκαταλείπουν την οικογενειακή τους εστία για να μείνουν μόνοι τους (στην Ελλάδα άνω των 30 ετών) λόγω κυρίως της μη προσιτής στέγασης. Στην περίπτωση μακροχρόνιας μίσθωσης η αποπληρωμή της δράσης προς τον ωφελούμενο (ιδιοκτήτη) θα συνδέεται με την ενεργοποίηση της μακροχρόνιας μίσθωσης (η οποία αποδεικνύεται με ασφάλεια από τα στοιχεία της ΑΑΔΕ), με όρους που θα καθοριστούν στην οικεία πρόσκληση της δράσης.

Η παρακολούθηση της δράσης πραγματοποιείται με ευθύνη του Δικαιούχου φορέα (φορέας υλοποίησης της δράσης) βάση μηχανισμού που αξιοποιεί τα συστήματα και την πλατφόρμα της ΑΑΔΕ στην οποία καταχωρούνται βάσει νομοθεσίας υποχρεωτικά προκειμένου να είναι έγκυρα από τους ιδιοκτήτες και τους μισθωτές και τηρούνται τα στοιχεία που αποδεικνύουν τόσο την ιδιοκατοίκηση όσο και τη μίσθωση (μισθωτήρια συμβόλαια με τα βασικά στοιχεία της μίσθωσης όπως διάρκεια και ενοίκιο), καθώς και το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ). Μέσω των συγκεκριμένων διαδικασιών διασφαλίζεται η ασφαλής και γρήγορη παρακολούθηση της μακροχρόνιας τήρησης των υποχρεώσεων που έχουν ήδη περιγραφεί (ιδιοκατοίκηση, σταθερό ενοίκιο («πάγωμα» ενοικίου) για τρία έτη, κλπ) και συνεπώς η θετική επίδραση της δράσης στην προσιτή στέγαση. Ομοίως ο φορέας υλοποίησης πιστοποιεί τις εργασίες στο σκέλος της ανακαίνισης και της ενεργειακής αναβάθμισης, η οποία αποδεικνύεται και με την έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης, διασφαλίζοντας έτσι την ενεργειακή αποδοτικότητα της δράσης.

Μετά την ολοκλήρωση της δράσης θα διενεργηθεί Συνολική Αξιολόγηση Επιπτώσεων σε κεντρικό επίπεδο, με κεντρική μέριμνα κι επιμέλεια της ΕΑΣ. Η εν λόγω Αξιολόγηση θα διερευνήσει κυρίως παραμέτρους όπως: η επίδραση της δράσης στην αύξηση της προσφοράς ακινήτων (νέα ακίνητα που προστέθηκαν στην αγορά) και η χωρο-κατανομή τους, ο βαθμός κάλυψης αναγκών των δικαιούχων/ωφελούμενων (καθώς και έμμεσα ωφελούμενων (ενοικιαστών), για τις περιπτώσεις όπου αφορά) στο πλαίσιο της προσιτής και βιώσιμης στέγασης, η συνάφεια/συνέργεια της δράσης (με εκτίμηση και της αποτελεσματικότητας) σε σχέση με παράλληλα μέτρα, καθώς και η βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων. Περαιτέρω, το περιεχόμενο της Αξιολόγησης τροφοδοτείται από την πορεία υλοποίησης της δράσης, τα χαρακτηριστικά και τις εκροές της, τα οποία προκύπτουν από τον μηχανισμό παρακολούθησης που έχει περιγραφεί ανωτέρω, με ευθύνη του δικαιούχου φορέα. Ως χρόνος ολοκλήρωσης της Αξιολόγησης τίθεται ένα ανώτατο διάστημα είκοσι τεσσάρων μηνών από την ολοκλήρωση της δράσης.

Ο τρόπος χρηματοδότησης είναι η επιχορήγηση (grants) τόσο για λόγους ενιαίας και ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων/ωφελούμενων της δράσης χαμηλής και μεσαίας εισοδηματικής κατηγορίας, δεδομένου ότι και οι δύο κατηγορίες αναφέρονται στην τροποποίηση του Κανονισμού ως πληττόμενες, όσο και διότι τα στοιχεία από παρόμοιου χαρακτήρα χρηματοδοτικές δράσεις, κατέδειξαν ότι οι εν λόγω εισοδηματικές κατηγορίες πληθυσμού (χαμηλή και μεσαία) δεν ενδείκνυνται για χρήση τραπεζικών προϊόντων (δάνεια) λόγω της αδυναμίας να εκπληρώσουν τα τραπεζικά κριτήρια δανειοδότησης (ύπαρξη άλλων στεγαστικών χρεών (δότηση στεγαστικού δανείου) κλπ.).

- Ενίσχυση του πεδίου παρέμβασης ΠΠ 044 για την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων με πόρους ύψους 13.687.148 € ΕΣ (10.082.399 € ΕΣ για Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και 3.604.749 € ΕΣ για Περιφέρειες σε Μετάβαση), καθώς και του ΠΠ 045 για την ενεργειακή αναβάθμιση στα δημόσια κτίρια με κριτήρια ενεργειακής αποδοτικότητας με πόρους ύψους 29.000.000 € ΕΣ (24.000.000 € ΕΣ για Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και 5.000.000 € ΕΣ για Περιφέρειες σε Μετάβαση), δεδομένου ότι οι σχετικές δράσεις του ΠΕΚΑ παρουσιάζουν υψηλή ενεργοποίηση και απαιτούνται αυξημένοι πόροι, λόγω υφιστάμενων έργων τα οποία τμηματοποιούνται ή μεταφέρονται από το Ε.Π. Υποδομές, Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» της περιόδου 2014-2020.

Οι παραπάνω περιγραφόμενες μεταβολές πόρων συνοψίζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Όπως φαίνεται στον κάτωθι Πίνακα, συνολικά στην παρούσα πρόταση 2^{ης} αναθεώρησης του ΠΕΚΑ (έκδοση 3.1) παρατηρείται ότι το ύψος της ενωσιακής στήριξης που αφορά την ενεργειακή αποδοτικότητα (από κοινού με ειδικούς στόχους 2.1 και 2.11), μειώνεται οριακά κατά 6.015.557€ σε όρους ΕΣ (μείωση των πόρων του ΕΣ 2.1 για Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες ύψους 8.668.736 € και αύξηση των πόρων για Περιφέρειες σε Μετάβαση ύψους 2.653.179 €), δηλαδή μειώνεται κατά 0,8 % σε όρους ΕΣ (0,7 % σε όρους ΣΔΔ).

Η παρούσα πρόταση δίνει τη δυνατότητα ενίσχυσης των δράσεων ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτιρίων (ΠΠ 044 και ΠΠ 045) και συμβάλλει ταυτόχρονα στην επίτευξη της νέας πολιτικής για την ενεργοποίηση επενδύσεων προς την επίτευξη της στόχευσης για οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση, συμπληρωματικά με τους πόρους της νέας ειδικής προτεραιότητας 11, που ενεργοποιείται στο πλαίσιο του Καν.(ΕΕ) 2025/1914 για την τροποποίηση των καν. (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 για το ΕΤΠΑ, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ εισάγει νέα ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων της πολιτικής συνοχής στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

Η πρόταση τροποποίησης του ειδικού στόχου 2.1 συνοψίζεται στον πίνακα 5 που ακολουθεί.

Πίνακας 5: Προτεινόμενη αναθεώρηση του Ειδικού Στόχου ΕΣ 2.1 (RSO2.1) – Προτεραιότητα 1 του Προγράμματος “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” 2021-2027 – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 “Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές”					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2 ^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.1 - Ενεργειακή απόδοση	ΕΤΠΑ	041	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	0	0	193.198.000	227.291.766	193.198.000	227.291.766
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	0	0	31.000.000	51.666.667	31.000.000	51.666.667
	ΕΤΠΑ	042	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα σε συμμόρφωση προς τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης ²	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	446.198.000	524.938.826	-193.198.000	-227.291.766	253.000.000	297.647.060
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	49.496.000	82.493.334	-31.000.000	-51.666.667	18.496.000	30.826.667
	ΤΣ			Δεν εφαρμόζεται	70.000.000	82.352.942	0	0	70.000.000	82.352.942
	ΕΤΠΑ	038	Ενεργειακή απόδοση και επιδεικτικά έργα στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	8.000.000	9.411.765	-7.621.135	-8.966.041	378.865	445.724
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	2.000.000	3.333.333	-1.951.570	-3.252.617	48.430	80.717
	ΕΤΠΑ	040	Ενεργειακή απόδοση και επιδεικτικά έργα στις ΜΜΕ ή στις μεγάλες επιχειρήσεις και υποστηρικτικά μέτρα σε συμμόρφωση προς τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	35.130.000	41.329.412	-35.130.000	-41.329.412	0	0
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	4.000.000	6.666.667	-4.000.000	-6.666.667	0	0
	ΕΤΠΑ	044	Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	3.594.200	4.228.471	10.082.399	11.861.646	13.676.599	16.090.117
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	10.716.000	17.860.000	3.604.749	6.007.915	14.320.749	23.867.915
	ΕΤΠΑ	045	Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα σε συμμόρφωση προς τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης ²	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	50.575.000	59.500.000	24.000.000	28.235.294	74.575.000	87.735.295
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	6.300.000	10.500.000	5.000.000	8.333.333	11.300.000	18.833.334
	ΕΤΠΑ	054	Συμπαράγωγη υψηλής απόδοσης, τηλεθέρμανση και τηλεψύξη	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	14.376.700	16.913.765	0	0	14.376.700	16.913.765

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 "Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές"					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2 ^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
	ΕΤΠΑ	185	Φυσικό αέριο (Natural gas): αποθήκευση, μεταφορά και διανομή	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	1.700.000	2.000.000	0	0	1.700.000	2.000.000
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 -RSO2.1 - ΣΥΝΟΛΟ					702.085.900	861.528.515	-6.015.557	-5.776.548	696.070.343	855.751.967

▪ Προτεραιότητα 1 / Ειδικός Στόχος 2.2 / Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Σύμφωνα με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και το αναθεωρημένο ΕΣΕΚ, οι επιδόσεις της Ελλάδας ευθυγραμμίζονται με τους εθνικούς στόχους διείσδυσης ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή, επιταχύνοντας την ενεργειακή της μετάβαση. Το Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» 2021-2027, μέσω των πόρων που έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 2.2 της Προτεραιότητας 1 περιλαμβάνει ένα μίγμα δράσεων που μπορούν να συμβάλλουν σε περαιτέρω βελτίωση της ήδη καλής επίδοσης της χώρας στον εν λόγω τομέα.

Παρατηρείται ωστόσο υστέρηση στον προγραμματισμό των δράσεων ΑΠΕ προς απορρόφηση της διαθέσιμης χρηματοδότησης, κυρίως από την πρωτοβουλία των GRECO ISLANDS.

Επιπρόσθετα, τον Ιούνιο 2025 (SWD(2025)208 final/4.6.2025) το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής υιοθετεί την προσέγγιση της σταδιακής μείωσης της χρηματοδότηση καθεστώτων κρατικής ενίσχυσης για έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, καθώς και τις οξυμένες ανάγκες χρηματοδότησης για την ενσωμάτωση των νέων στρατηγικών προτεραιοτήτων που εισάγονται με τον Καν. (ΕΕ) 2025/1914, προτείνεται η μεταφορά πόρων ΕΤΠΑ συνολικού ύψους ΕΣ 16.474.000€ (11.374.000 € ΕΣ για ΛΑΠ και 5.100.000 € για Μετάβαση) από τον ειδικό στόχο 2.2, €, δηλαδή ανακατευθύνονται περίπου 37 % σε όρους ΕΣ (και σε όρους ΣΔΔ) του συνολικού π/υ του ειδικού στόχου 2.2.

Για τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες, το ποσό που απομεινώνεται από τον ΕΣ 2.2 – π/υ 11.374.000 € ΕΣ για ΛΑΠ - ανακατευθύνεται για την ενίσχυση της νέας Προτεραιότητας 11 "Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση" και το πεδίο παρέμβασης 041 του νέου ειδικού στόχου 2.11 με σκοπό την ενίσχυση των επενδύσεων για την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης.

Για τις Περιφέρειες σε Μετάβαση, το ποσό που απομεινώνεται από τον ΕΣ 2.2 – π/υ 5.100.000 € ΕΣ για Μετάβαση - ανακατευθύνεται για την ενίσχυση του ΠΠ 045 στον ΕΣ 2.1 για την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων – π/υ 3.000.000 σε όρους ΚΣ - και για την ενίσχυση του ΠΠ 053 (έξυπνα ενεργειακά συστήματα) στον ειδικό στόχο RSO2.3 - π/υ = 2.000.000 € σε όρους ΕΣ.

Η πρόταση τροποποίησης του ειδικού στόχου 2.2 συνοψίζεται στον πίνακα 6 που ακολουθεί.

Πίνακας 6: Προτεινόμενη αναθεώρηση του Ειδικού Στόχου ΕΣ 2.2 (RSO2.2) – Προτεραιότητα 1 του Προγράμματος "Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή" 2021-2027 – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 "Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές"					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2 ^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.2 - Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	ΕΤΠΑ	047	Ανανεώσιμη πηγή ενέργειας: αιολική	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	5.751.684	6.766.687	-4.000.000	-4.705.882	1.751.684	2.060.805
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	3.000.500	5.000.833	-1.000.000	-1.666.667	2.000.500	3.334.167
	ΕΤΠΑ	048	Ανανεώσιμη πηγή ενέργειας: ηλιακή	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	11.500.000	13.529.412	-3.000.000	-3.529.412	8.500.000	10.000.000
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	6.000.000	10.000.000	-1.000.000	-1.666.667	5.000.000	8.333.333
	ΕΤΠΑ	049	Ανανεώσιμη πηγή ενέργειας: βιομάζα	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	2.875.000	3.382.353	-1.374.000	-1.616.471	1.501.000	1.765.882
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	1.500.000	2.500.000	-1.100.000	-1.833.333	400.000	666.667

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 "Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές"					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
	ΕΤΠΑ	051	Ανανεώσιμη πηγή ενέργειας: θαλάσσια	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	2.875.000	3.382.353	-2.000.000	-2.352.941	875.000	1.029.412
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	1.500.000	2.500.000	-1.000.000	-1.666.667	500.000	833.333
	ΕΤΠΑ	052	Άλλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (συμπεριλαμβανομένης της γεωθερμικής ενέργειας)	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	5.750.800	6.765.647	-1.000.000	-1.176.471	4.750.800	5.589.176
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	3.000.000	5.000.000	-1.000.000	-1.666.667	2.000.000	3.333.333
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 - RSO2.2 - ΣΥΝΟΛΟ					43.752.984	58.827.286	-16.474.000	-21.881.177	27.278.984	36.946.109

■ Προτεραιότητα 1 / Ειδικός Στόχος 2.3 / Έξυπνα ενεργειακά συστήματα

Σύμφωνα με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, αν και η χώρα έχει επιταχύνει σημαντικά την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ, βασική πρόκληση αποτελεί η ανάπτυξη της δυναμικότητας του δικτύου της για την κάλυψη ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας. Η αύξηση της δυναμικότητας όσον αφορά στην αποθήκευση ενέργειας της χώρας θα μειώσει την ανάγκη περικοπής της πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση τυχόν ζητημάτων αστάθειας των ΑΠΕ. Οι δράσεις του ΠΕΚΑ μπορούν να συντελέσουν, μεταξύ άλλων, στις εθνικές ανάγκες που εντοπίστηκαν και αφορούν σε ζητήματα μεταφοράς και διανομής, καθώς και ενίσχυσης των δυνατοτήτων αποθηκευτικής ενέργειας, μειώνοντας έτσι την ανάγκη περικοπών πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας.

Στην παρούσα πρόταση 2^{ης} αναθεώρησης του ΠΕΚΑ (έκδοση 3.1), στον Ειδικό Στόχο 2.3 που αφορά τις ενεργειακές υποδομές μεταφέρονται πόροι που ανέρχονται σε 28.000.000 € ΕΣ, δηλαδή περίπου 7,5 % σε όρους ΕΣ (και 8 % σε όρους ΣΔΔ).

Αναλυτικότερα, ενισχύεται με συνολικούς πόρους ύψους 2.000.000€ ενωσιακής στήριξης το πεδίο παρέμβασης ΠΠ 053 του ΕΣ 2.3 (απομείωση πόρων 34.000.000 € σε Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και αύξηση πόρων 36.000.000 € για τις Περιφέρειες σε Μετάβαση), δεδομένου ότι οι σχετικές δράσεις για την υπογειοποίηση δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας παρουσιάζουν σημαντική ενεργοποίηση. Οι πόροι αυτοί μεταφέρονται από την απομείωση των πόρων του ΕΣ 2.2 –ΠΠ 0047, ΠΠ 048, ΠΠ 049, ΠΠ 051, ΠΠ 052 – για τις Περιφέρειες σε Μετάβαση.

Αναφορικά με τους πόρους του Ταμείου Συνοχής του ΠΠ 053, ανακατευθύνεται ποσό 20.000.000 € ΕΣ προς τη νέα προτεραιότητα 10 "Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων", δεδομένου ότι οι δράσεις που είχε σχεδιαστεί να υλοποιηθούν (δράσεις υπογειοποίησης εναερίων δικτύων Μέσης και Χαμηλής Τάσης των νησιών της πρωτοβουλίας «GR-eco Islands", υποδομές ηλεκτρικής διασύνδεσης πλοίων που ελλιμενίζονται σε μεγάλα λιμάνια και συστήματα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας) στην παρούσα φάση είναι ανώριμες με υστέρηση στον προγραμματισμό τους.

Οι παραπάνω μεταβολές συνοψίζονται στον πίνακα 7 που ακολουθεί.

Πίνακας 7: Προτεινόμενη αναθεώρηση του Ειδικού Στόχου ΕΣ 2.3 (RSO2.3) – Προτεραιότητα 1 του Προγράμματος "Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή" 2021-2027 – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 "Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές"					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.3 - Έξυπνα ενεργειακά συστήματα	ΕΤΠΑ	053	Έξυπνα ενεργειακά συστήματα (συμπεριλαμβανομένων των έξυπνων ενεργειακών δικτύων και των συστημάτων ΤΠΕ) και σχετικά συστήματα αποθήκευσης	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	251.594.000	295.992.943	-34.000.000	40.000.000	217.594.000	255.992.943
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	21.432.076	35.720.127	36.000.000	60.000.000	57.432.076	95.720.128
	ΤΣ			Δεν εφαρμόζεται	39.100.000	46.000.000	-30.000.000	-35.294.118	9.100.000	10.705.882

ΕΤΠΑ	185	Φυσικό αέριο (Natural gas): αποθήκευση, μεταφορά και διανομή	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	37.165.971	43.724.672	0	0	37.165.971	43.724.672
ΕΤΠΑ			Μετάβαση	3.165.197	5.275.328	0	0	3.165.197	5.275.328
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1 - RSO2.3 - ΣΥΝΟΛΟ				352.457.244	426.713.070	-28.000.000	-15.294.117	324.457.244	411.418.953

■ Προτεραιότητα 2 / Ειδικός Στόχος 2.4 (Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή)

Στην παρούσα πρόταση 2^{ης} αναθεώρησης του ΠΕΚΑ – έκδοση 3.1 - οι συνολικοί πόροι του Ειδικού Στόχου 2.4 που αφορά την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή αναπροσαρμόζονται, με σκοπό την ενίσχυση των υποδομών αντιπλημμυρικής προστασίας και παράλληλα τον ανασχεδιασμό της στόχευσης του Προγράμματος και την ενσωμάτωση των νέων προτεραιοτήτων της Ένωσης.

Συγκεκριμένα στην προτεραιότητα 2 και στον Ειδικό Στόχο 2.4 μεταφέρονται πόροι που ανέρχονται σε 50.000.000 € ΕΣ, δηλαδή περίπου 14,4 % σε όρους ΕΣ (και σε όρους ΣΔΔ).

Στο πλαίσιο ανακατανομής πόρων ΕΤΠΑ ενισχύεται περαιτέρω με πόρους συνολικού ύψους 12.000.000 € ΕΣ το πεδίο παρέμβασης 058 (απομείωση πόρων για Περιφέρειες σε Μετάβαση και αύξηση πόρων για Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες) στο οποίο πλέον αποδίδονται και παρεμβάσεις που αφορούν Αντιπλημμυρική Θωράκιση της Χώρας και η οποία παρουσιάζει σημαντική ενεργοποίηση με εντάξεις νέων αντιπλημμυρικών έργων και τμηματοποιημένων έργων της περιόδου 2014-2020, και ως εκ τούτου με ανάγκες συμπληρωματικής χρηματοδότησης.

Για τούτο ανακατανέμονται πόροι ΕΤΠΑ ύψους ενωσιακής συμμετοχής 10.000.000€ για τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και 2.000.000€ για τις Περιφέρειες σε Μετάβαση από την Προτεραιότητα 1 – ΕΣ 2.3 και ΠΠ 053 (έξυπνα ενεργειακά συστήματα) προς το ΠΠ058 για την κάλυψη αναγκών από την υλοποίηση ώριμων έργων.

Επισημαίνεται ότι στην προτεινόμενη 2^η αναθεώρηση του ΠΕΚΑ (έκδοση 3.1) σχεδιάζεται επιπρόσθετα η υλοποίηση νέων αντιπλημμυρικών έργων και η περαιτέρω ενίσχυση του σχετικού ΠΠ 058 με πόρους του Ταμείου Συνοχής ύψους ενωσιακής συμμετοχής 20.165.000€ στη νέα προτεραιότητα που προτείνεται στη νέα προτεραιότητα 10 "Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων", υπό την προϋπόθεση ότι θα αφορούν φυσικές λύσεις και δεν θα οδηγούν σε απώλεια νερού. Όπως τονίζεται και στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης του σχεδιασμού των προγραμμάτων με βάση την τροποποίηση του Καν. 2021/1058 για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, στόχος είναι μια Ευρώπη ανθεκτική στον τομέα των υδάτων, με ασφαλή πρόσβαση, ολοκληρωμένη διαχείριση υδάτων και αυξημένη ετοιμότητα στην αντιμετώπιση κινδύνου. Για τούτο επεκτείνεται η στόχευση του ειδικού στόχου RSO2.5 στο πλαίσιο του οποίου πλέον προτείνεται η χρηματοδότηση αντιπλημμυρικών έργων, με την προϋπόθεση του εμπλουτισμού του υδροφόρου ορίζοντα.

Παράλληλα, προκειμένου να εξευρεθούν οι απαραίτητοι πόροι που θα ανακατευθυνθούν στις νέες στρατηγικές προτεραιότητες που εισάγει ο Καν. 2025/1914, αναπροσαρμόζονται οι πόροι ΕΤΠΑ της προτεραιότητας 02 με μεταφορά πόρων από το πεδίο παρέμβασης ΠΠ 060:

- ΠΠ 060 - Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: άλλοι κίνδυνοι, π.χ. καταιγίδες και ξηρασία (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα).

Λαμβάνοντας υπόψη το βαθμό ωριμότητας των δράσεων που έχουν μέχρι σήμερα εξειδικευτεί στο ΠΠ 060 για την κάλυψη των έργων αντιδιαβρωτικής προστασίας ακτών και έργων προστασίας από κατολισθήσεις και από φαινόμενα ερημοποίησης λόγω της κλιματικής αλλαγής, προτείνεται η μεταφορά πόρων ΕΤΠΑ συνολικού ύψους ενωσιακής στήριξης 60.000.000€ (50.000.000 € ΕΣ για ΛΑΠ και 10.000.000 € για Μετάβαση), οι οποίοι ανακατευθύνονται κυρίως για την ενίσχυση της νέας Προτεραιότητας 11 "Πρόσβαση σε ποσιτή και βιώσιμη στέγαση" και το πεδίο παρέμβασης 041 του νέου ειδικού στόχου 2.11 με σκοπό την ενίσχυση των επενδύσεων για την επίτευξη οικονομικά ποσιτής και βιώσιμης στέγασης, όπως παρουσιάστηκε παραπάνω στα Σχήματα 2 και 3.

Παράλληλα στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 2 προτείνεται η δημιουργία Παρατηρητηρίου παρακολούθησης και μέτρησης των επιδόσεων σε βασικούς τομείς του ΠΕΚΑ που επηρεάζουν στην κλιματική αλλαγή όπως ενέργεια, ύδατα, απόβλητα κλπ. Η πληροφορία που θα συλλέγεται στο Παρατηρητήριο, θα είναι επεξεργάσιμη και θα αποτυπώνεται σε δείκτες επίδοσης (KPI's), οδηγώντας σε μέτρα αντιμετώπισης των αστοχιών – αποκλίσεων από τα όρια των κανονισμών. Επίσης προτείνεται να σχεδιαστούν πιλοτικά έργα π.χ. σε περιοχές που έχουν πληγεί από καταστροφικά φαινόμενα όπως ο Βόρειος Έβρος.

Η προτεινόμενη νέα κατανομή των πόρων της προτεραιότητας 2 συνοψίζεται στον πίνακα 8 που ακολουθεί.

Πίνακας 8 : Προτεινόμενη αναθεώρηση του Ειδικού Στόχου ΕΣ 2.3 (RSO2.3) – Προτεραιότητα 1 του Προγράμματος “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” 2021-2027 – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2 : «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή»					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ- ΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ- ΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ- ΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.4 - Προσαρμ ογή στην κλιματική αλλαγή	ΕΤΠΑ	058	Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πλημύρες και κατολισθήσεις (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προεγγισίων με βάση το οικοσύστημα)	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	25.278.117	29.738.961	44.000.000	51.764.706	69.278.117	81.503.668
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	47.953.313	79.922.189	-34.000.000	-56.666.667	13.953.313	23.255.522
	ΤΣ			Δεν εφαρμόζεται	112.224.484	132.028.806	0	0	112.224.484	132.028.806
	ΕΤΠΑ	059	Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πυρκαγιές (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προεγγισίων με βάση το οικοσύστημα)	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	29.060.650	34.189.000	0	0	29.060.650	34.189.000
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	5.016.600	8.361.000	0	0	5.016.600	8.361.000
	ΤΣ			Δεν εφαρμόζεται	12.373.762	14.557.367	0	0	12.373.762	14.557.367
	ΕΤΠΑ	060	Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: άλλοι κίνδυνοι, π.χ. καταγίδες και ξηρασία (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προεγγισίων με βάση το οικοσύστημα)	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	98.056.100	115.360.118	-50.000.000	-58.823.530	48.056.100	56.536.589
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	17.940.000	29.900.000	-10.000.000	-16.666.667	7.940.000	13.233.333
	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2 - RSO2.4 - ΣΥΝΟΛΟ					347.903.026	444.057.442	-50.000.000	-80.392.157	297.903.026

Κατά την περαιτέρω πρόοδο υλοποίησης του Προγράμματος και την δυναμική ενεργοποίησης των δράσεων που αφορούν τις δασικές πυρκαγιές και τη διάβρωση ακτών θα διαφανεί και τυχόν ανάγκη περαιτέρω ανακατανομής πόρων στο μέλλον.

Σε κάθε περίπτωση, η ενίσχυση των παρεμβάσεων πρόληψης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής είναι συμβατή με τα συμπεράσματα του ευρωπαϊκού εξαμήνου και αποτελεί από τις σημαντικότερες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

▪ Προτεραιότητα 3 / Ειδικός Στόχος 2.7 (Προστασία της φύσης και βιοποικιλότητα)

Στην παρούσα πρόταση της ενδιάμεσης αναθεώρησης του Προγράμματος, προτείνεται ανακατανομή των διαθέσιμων πόρων της Προτεραιότητας 3 με σκοπό τον επανασχεδιασμό του Προγράμματος προς την κατεύθυνση των νέων στρατηγικών προτεραιοτήτων που τίθενται σε ισχύ με τον Καν. 2021/1914.

Συγκεκριμένα στην προτεραιότητα 3 και στον Ειδικό Στόχο 2.7 προτείνεται η ανακατεύθυνση πόρων που ανέρχεται σε 35.100.000 € ΕΣ, δηλαδή περίπου 18 % σε όρους ΕΣ (και σε όρους ΣΔΔ).

Αναλυτικά σύμφωνα με τον Πίνακα 9 που παρουσιάζεται κατωτέρω, προτείνεται νέα κατανομή των πόρων της προτεραιότητας 3 :

Πίνακας 9 : Προτεινόμενη αναθεώρηση της Προτεραιότητας 3 του Ειδικού Στόχου ΕΣ 2.7 (RSO2.7) του Προγράμματος “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” 2021-2027 – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3 «Αστική Αναζωογόνηση»					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.7 - Προστασία της φύσης και βιοποικιλότητας	ΕΤΠΑ	073	Αποκατάσταση βιομηχανικών χώρων και μολυσμένου εδάφους	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	43.635.809	51.336.247	-11.600.000	-13.647.059	32.035.809	37.689.188
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	11.851.773	19.752.956	-3.500.000	-5.833.334	8.351.773	13.919.623
	ΕΤΠΑ	077	Μέτρα για την ποιότητα του αέρα και για τη μείωση του θορύβου	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	8.250.180	9.706.094	0	0	8.250.180	9.706.094
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	1.501.700	2.502.834	0	0	1.501.700	2.502.834
	ΤΣ	079	Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	Δεν εφαρμόζεται	131.413.779	154.604.446	-20.000.000	-23.529.412	111.413.779	131.075.034
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3 -RSO2.7 - ΣΥΝΟΛΟ					196.653.241	237.902.577	-35.100.000	-43.009.805	161.553.241	194.892.772

Συγκεκριμένα προτείνεται:

- η μεταφορά πόρων ΕΤΠΑ συνολικού π/υ 15.100.000 € ενωσιακής συνεισφοράς (11.600.000 € ΕΣ για τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες και 3.500.000 € για τις Περιφέρειες σε Μετάβαση) από το ΠΠ 073 που χρηματοδοτεί δράσεις αποκατάστασης βιομηχανικών χώρων και μολυσμένου εδάφους, δεδομένου ότι οι δράσεις που έχουν εξειδικευτεί έως τώρα στο Πρόγραμμα δεν παρουσιάζουν σημαντική ενεργοποίηση. Τα ανωτέρω ποσά ανακατευθύνονται προς τη νέα προτεραιότητα 1B – ΕΣ 2.12 προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες που δημιουργούνται από την εισαγωγή του νέου ΠΠ 196.
- η μεταφορά πόρων Ταμείου Συνοχής συνολικού π/υ 20.000.000 € ενωσιακής συνεισφοράς από το ΠΠ 079 που αφορά σε δράσεις αστικής ανάπτυξης. Τα ανωτέρω ποσά ανακατευθύνονται για την κάλυψη των αναγκών συμπληρωματικής χρηματοδότησης της νέας προτεραιότητας 10 “Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων”.

Κατά την περαιτέρω πρόοδο υλοποίησης του Προγράμματος και την δυναμική ενεργοποίησης των δράσεων που αφορούν στην υλοποίηση παρεμβάσεων αστικών αναπλάσεων θα διαφανεί και τυχόν ανάγκη περαιτέρω ανακατανομής πόρων στο μέλλον.

▪ Προτεραιότητα 4 / Ειδικός Στόχος 2.6 (Διαχείριση αποβλήτων-Κυκλική οικονομία)

Με την παρούσα πρόταση 2^{ης} αναθεώρησης του ΠΕΚΑ, ο συνολικός προϋπολογισμός της Προτεραιότητας 4, στον ειδικό στόχο 2.6 (Κυκλική Οικονομία) προτείνεται να μειωθεί κατά 165.259.404€ ενωσιακής στήριξης του Ταμείου Συνοχής, δηλαδή περίπου 24,4 % σε όρους ΕΣ (και σε όρους ΣΔΔ).

Τα ανωτέρω ποσά ανακατευθύνονται προς τη νέα προτεραιότητα 10 “Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων” που αφορά στον τροποποιημένο ειδικό στόχο 2.5. καθώς και τη νέα προτεραιότητα 12 “Νέες Ενεργειακές Υποδομές”– ΕΣ 2.12 προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες που δημιουργούνται από την εισαγωγή του νέου ΠΠ 196.

Οι λόγοι που οδήγησαν στην επιλογή της απομείωσης του π/υ της εν λόγω Προτεραιότητας είναι συνοπτικά οι εξής:

- Καταγράφεται υστέρηση στον προγραμματισμό της υλοποίησης των διαθέσιμων επενδύσεων για την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων και δη στα περιφερειακά σχέδια αποβλήτων.
- Λόγω της υπό όρους επιλεξιμότητας των έργων επεξεργασίας υπολειμματικών συμμείκτων αποβλήτων στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058, το ύψος της ενωσιακής συμμετοχής που είναι δυνατόν να καταβληθεί στις πράξεις των Μονάδων Ανάκτησης Ανακύκλωσης θα προσδιορίζεται κατ’ αρχάς με την εφαρμογή της μεθοδολογίας pro rata με βάση τις ποσότητες των χωριστά συλλεγόμενων ρευμάτων που θα οδηγούνται στις ΜΑΑ προς ανακύκλωση, με σταδιακά

απομειούμενες τις ποσότητες των υπολειμματικών σύμμεικτων αστικών αποβλήτων. Μόνο με την επίτευξη των οροσέμων που προβλέπεται στο συμφωνηθέν bonus scheme θα είναι δυνατή η καταβολή της συνολικής ενωσιακής συμμετοχής για τα έργα λαμβάνοντας υπόψη τις επιδόσεις των έργων κατά το κλείσιμο του Προγράμματος.

- Επιπλέον, σημειώνεται ότι δεν απαιτείται η αξιοποίηση δημόσιων πόρων του ΠΠ070 για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων, καθώς το ΥΠΕΝ έχει επιτύχει συμφωνία με τους παραγωγούς αποβλήτων για τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών διάθεσης υπολειμμάτων «ευθύνης παραγωγού» στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής ο ρυπαίνων πληρώνει.
- Κατά συνέπεια, η καθυστέρηση στην ενεργοποίηση των νέων επενδύσεων σε συνδυασμό με την αρχικά μειωμένη απαιτούμενη ενωσιακή συμμετοχή, κατατείνει στην παρούσα χρονική στιγμή σε επισφάλεια των δεσμευμένων πόρων και ως εκ τούτου σε πρόταση για αξιοποίηση μέρους αυτών προς την τροφοδότηση των νέων προτεραιοτήτων.

Η εν λόγω απομείωση προτείνεται με κύριο στόχο την μόχλευση των απαραίτητων ποσών ενωσιακής συνεισφοράς που απαιτούνται προκειμένου να ανακατευθυνθούν πόροι ύψους τουλάχιστον 10 % του Προγράμματος, ώστε να επιτευχθεί παράταση της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών κατά ένα έτος, η οποία θα βοηθήσει και στα έργα της εν λόγω προτεραιότητας που παρουσιάζουν αυτή τη στιγμή καθυστέρηση στον προγραμματισμό.

Ωστόσο, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι στην πραγματικότητα τα τελευταία έτη έχει παρατηρηθεί σημαντική πρόοδος για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού θεσμικού και ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία των συστημάτων και το σχεδιασμό των επενδύσεων. Το πλαίσιο αυτό εμπεριέχει το Νόμο-πλαίσιο 4819/2021 όπως ισχύει, τα Εθνικά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων και Πρόληψης Παραγωγής Αποβλήτων, τη Δημιουργία της Ανεξάρτητης Ρυθμιστικής Αρχής του τομέα αποβλήτων Κανονιστικές διατάξεις που αφορούν τη διακυβέρνηση του τομέα με τη δημιουργία και πιστοποίηση διαχειριστικής επάρκειας των 14 Φορέων Διαχείρισης Αποβλήτων. Σε εξέλιξη βρίσκεται η διαδικασία κατάρτισης των ολιστικών σχεδίων χωριστής συλλογής διακριτών ρευμάτων αποβλήτων σε όλες της Περιφέρειες της χώρας, ωστόσο η εκπόνηση των αναθεωρημένων Περιφερειακών Σχεδίων (ΠΕΣΔΑ) σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα επενδυτικά σχέδια παρουσιάζουν καθυστέρηση, η οποία έχει ως συνέπεια την μη εκπλήρωση του σχετικού αναγκαίου πρόσφορου όρου μέχρι σήμερα.

Στο πεδίο, βρίσκεται σε εξέλιξη η συμβασιοποίηση και υλοποίηση έργων κατασκευής Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων που ξεκίνησαν με πόρους της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, καθώς και η διαδικασία προσαρμογής αυτών σε Μονάδες Ανάκτησης και Ανακύκλωσης, προκειμένου να είναι σε θέση να καταστούν επιλέξιμα προς χρηματοδότηση από το ΠΕΚΑ 2021-2027 υπό τις προϋποθέσεις του συμφωνημένου με την ΕΕ bonus scheme.

Υπογραμμίζεται επίσης ότι, παρά τη μείωση του συνολικού προϋπολογισμού της Προτεραιότητας 04, με τη μεταφορά πόρων από τα πεδία παρέμβασης 070, 071 και 068, προτείνεται παράλληλα και η ενίσχυση της ενωσιακής στήριξης στο πεδίο παρέμβασης 067 που αφορά τη «Διαχείριση οικιακών αποβλήτων: μέτρα πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής, επανάχρησης, ανακύκλωσης» με εσωτερική ανακατανομή πόρων.

Ειδικότερα προτείνεται η μεταφορά πόρων ύψους 123.822.334 € ενωσιακής στήριξης από το Πεδίο Παρέμβασης 068 του Ε.Σ.2.6 της Προτεραιότητας 4 προς το Πεδίο Παρέμβασης 067. Η εν λόγω μετακίνηση πόρων έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της διαθέσιμης χρηματοδότησης τόσο για δράσεις ανακύκλωσης στην πηγή όσο κυρίως για το τμήμα των Μονάδων Ανάκτησης και Ανακύκλωσης Αποβλήτων που αφορά τη επεξεργασία των χωριστά συλλεγόμενων αποβλήτων έναντι των υπολειμματικών σύμμεικτων αστικών αποβλήτων.

Η προτεινόμενη ανακατανομή με ενίσχυση του ΠΠ 067 συμφωνεί με τα συμπεράσματα του ευρωπαϊκού εξαμήνου για τον τομέα αποβλήτων κατά το οποίο η ενίσχυση της διαλογής στην πηγή, η μείωση της εκτροπής από την υγειονομική ταφή και κατά συνέπεια η αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης, τα οποία αποτελούν προτεραιότητα για τη χώρα σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές συστάσεις, δύνανται να ενισχυθούν από τη ανάπτυξη υποδομών ανάκτησης και ανακύκλωσης, καθώς και έργων χωριστής συλλογής της παρούσας προτεραιότητας.

Σημαντική είναι επίσης η δέσμευση του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, με πρόσφατη ανακοίνωση του, ότι προγραμματίζει να χρηματοδοτήσει τον εξοπλισμό των δικτύων χωριστής συλλογής διακριτών ρευμάτων αστικών αποβλήτων, αξιοποιώντας τους πόρους του Τέλους Ταφής, το οποίο έχει αρχίσει να εφαρμόζεται δυνάμει του 4819/2021 ήδη από το 2022, και ήδη, σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΥΠΕΝ, ανέρχεται σε ποσό ύψους 400 Μ€.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω η συνολική πρόταση αναθεώρησης της Προτεραιότητας 4 παρουσιάζεται στον πίνακα 10.

Πίνακας 10 : Προτεινόμενη αναθεώρηση της Προτεραιότητας 4 του Ειδικού Στόχου ΕΣ 2.6 (RSO2.6) του Προγράμματος “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” 2021-2027 – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4 “Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων – Μετάβαση στη Κυκλική Οικονομία”					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.6 - Κυκλική οικονομία	ΤΣ	067	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων: μέτρα πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής, επανάχρησης, ανακύκλωσης	Δεν εφαρμόζεται	131.822.334	155.085.099	123.822.334	145.673.334	255.644.668	300.758.434
	ΤΣ	068	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων: επεξεργασία υπολειμματικών αποβλήτων	Δεν εφαρμόζεται	494.580.838	581.859.811	-256.580.838	-301.859.810	238.000.000	280.000.001
	ΤΣ	070	Διαχείριση επαγγελματικών, βιομηχανικών αποβλήτων: υπολειμματικά και επικίνδυνα απόβλητα	Δεν εφαρμόζεται	8.499.900	9.999.882	-7.499.900	-8.823.412	1.000.000	1.176.471
	ΤΣ	071	Πρώτηση της χρήσης ανακυκλωμένων υλικών ως πρώτων υλών	Δεν εφαρμόζεται	26.001.000	30.589.412	-25.001.000	-29.412.941	1.000.000	1.176.471
	ΤΣ	183	Household waste management: landfill	Δεν εφαρμόζεται	15.300.000	18.000.000	0	0	15.300.000	18.000.000
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4 - RSO2.6 - ΣΥΝΟΛΟ					676.204.072	795.534.204	-165.259.404	-194.422.829	510.944.668	601.111.375

▪ Προτεραιότητα 5 / Ειδικός Στόχος 2.5 (Βιώσιμα ύδατα)

Δεν προτείνονται τροποποιήσεις ή μεταφορά πόρων για την Προτεραιότητα 5, στο πλαίσιο της οποίας θα ολοκληρωθούν τα συνεχιζόμενα έργα στον τομέα διαχείρισης αστικών λυμάτων σε οικισμούς Γ' προτεραιότητας, το πρόγραμμα για τη διασφάλιση των συνδέσεων με τις εν λειτουργία εγκαταστάσεις (ΠΠ 065), τα πιλοτικά έργα ολιστικής διαχείρισης υδάτων στις επιλεγμένες περιοχές (Ρέθυμνο, Κορινθιακός-Σαρωνικός, Αλεξανδρούπολη, Κασσάνδρα), τα συνεχιζόμενα έργα στον τομέα της ύδρευσης και τηλεμετρίας καθώς και οι προγραμματισθείσες δράσεις στρατηγικής και παρακολούθησης του ΥΠΕΝ.

Επισημαίνεται ωστόσο ότι στην προτεινόμενη ενδιάμεση αναθεώρηση σχεδιάζεται η προσθήκη νέας Προτεραιότητας 10 “Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων” στο πλαίσιο του τροποποιημένου ειδικού στόχου “RSO2.5 (ν): Προαγωγή της ασφαλούς πρόσβασης στο νερό, της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτων, και της ανθεκτικότητας των υδάτων”, με πόρους από το Ταμείο Συνοχής συνολικής ενωσιακής συνεισφοράς 114.330.000€ (ΣΔΔ π/υ 134.505.883 €), η οποία παρουσιάστηκε παραπάνω. Στη νέα προτεραιότητα 10 αξιοποιούνται τα Πεδία Παρέμβασης ΠΠ 058, ΠΠ 064 και ΠΠ 065, ενώ επιπλέον εισάγεται στο Πρόγραμμα το νέο ΠΠ 063, όπως περιγράφηκε προηγουμένως.

▪ Προτεραιότητα 6 / Ειδικός Στόχος 2.7 – Προστασία της βιοποικιλότητας

Η έκθεση ευρωπαϊκού εξαμήνου για την Ελλάδα τονίζει:

- Την ανάγκη για επιστημονική τεκμηρίωση και δημόσια διαβούλευση, οι οποίες θα ενισχύσουν τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών και την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων.
- Το γεγονός ότι δεν έχουν διατεθεί ακόμη επαρκείς πόροι για τη βιοποικιλότητα και την προστασία των οικοσυστημάτων.

- Επιπλέον, σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα στην Ελλάδα και το ΕΣΕΚ, απαιτείται καλύτερη ισορροπία μεταξύ της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης 2^{ης} αναθεώρησης – έκδοση 3.1 - για την Προτεραιότητα 6, ειδικό στόχο 2.7, προτείνεται η μεταφορά προγραμματικών πόρων του πεδίου παρέμβασης 079 προς το πεδίο παρέμβασης 078 αφενός προς ενίσχυση πράξεων που τηματοποιούνται από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ και αφετέρου λόγω ενεργοποίησης του προγραμματισμού του ΟΦΥΠΕΚΑ που αφορά δράσεις στις περιοχές Natura 2000, όπως παρουσιάζεται παρακάτω στον πίνακα 11.

Κατά τη διαδικασία εξειδίκευσης του Προγράμματος διαπιστώθηκε η δυναμική των δράσεων που εμπίπτουν στο πεδίο παρέμβασης 078 (Προστασία, αποκατάσταση και βιώσιμη χρήση των περιοχών Natura 2000), σχετικά με αυτές που αφορούν γενικές δράσεις προστασίας βιοποικιλότητας και ευρύτερες περιοχές που αποδίδονται στο πεδίο παρέμβασης 079 (Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές).

Ως εκ τούτου προτείνεται η απαραίτητη ανακατανομή των πόρων 23.000.000€ ενωσιακής στήριξης (για τις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες 20.000.000 € ενωσιακής συνεισφοράς και για τις Περιφέρειες σε Μετάβαση 3.000.000 € ενωσιακής συνεισφοράς).

Επισημαίνεται ότι με τις προτεινόμενες μεταφορές δεν διαταράσσεται ο προϋπολογισμός του ειδικού στόχου 2.7 της προτεραιότητας 6, ούτε και οι συναρτώμενοι στόχοι βιοποικιλότητας ή η συμβολή του Προγράμματος στους κλιματικούς στόχους.

Πίνακας 11 : Προτεινόμενη αναθεώρηση της Προτεραιότητας 6 του Ειδικού Στόχου ΕΣ 2.7 (RSO2.7) του Προγράμματος “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” 2021-2027 – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6 “Προστασία της βιοποικιλότητας”					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.7 - Προστασία της φύσης και βιοποικιλότητας	ΕΤΠΑ	078	Προστασία, αποκατάσταση και βιώσιμη χρήση των περιοχών Natura 2000	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	16.803.996	19.769.408	20.000.000	23.529.412	36.803.996	43.298.820
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	2.876.809	4.794.682	3.000.000	5.000.000	5.876.809	9.794.682
	ΕΤΠΑ	079	Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	33.607.992	39.538.815	-20.000.000	-23.529.412	13.607.992	16.009.403
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	5.753.615	9.589.359	-3.000.000	-5.000.000	2.753.615	4.589.359
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 6 “Προστασία της βιοποικιλότητας” - RSO2.7 - ΣΥΝΟΛΟ					59.042.412	73.692.264	0	0	59.042.412	73.692.264

▪ Προτεραιότητα 7/ Ειδικός στόχος 2.8 Βιώσιμη αστική κινητικότητα

Το Πρόγραμμα ΠΕΚΑ στον ΕΣ 2.8 (ΠΠ 083) περιλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη ποδηλατοδρόμων σε μεγάλα αστικά κέντρα για την ενίσχυση της βιώσιμης κινητικότητας. Περαιτέρω, η τηματοποίηση στο ΠΕΚΑ του προγράμματος βιώσιμης μικροκινητικότητας του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 με τη δημιουργία δικτύου κοινόχρηστων ηλεκτρικών και περιβαλλοντικά φιλικών ποδηλάτων σε Δήμους της χώρας, το οποίο υλοποιείται από το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας – ΚΑΠΕ σε συνεργασία με Δήμους, αναμένεται να συμβάλει περαιτέρω, με την ανάπτυξη και ενίσχυση ενός κοινόχρηστου δικτύου ηλεκτρικών και περιβαλλοντικά φιλικών ποδηλάτων, τόσο σε επίπεδο Δήμων Μητροπολιτικών Κέντρων όσο και εκτός Μητροπολιτικών Κέντρων, το οποίο θα δημιουργήσει ένα λειτουργικό σύνολο παρεχόμενων υπηρεσιών και μέσων, που θα συνεισφέρει αποτελεσματικά στην βελτίωση των μετακινήσεων σε επίπεδο μικροκινητικότητας με στόχο τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ενώ θα συμβάλει ως απαραίτητος εξοπλισμός σε Δήμους από τους οποίους διέρχονται οι ανωτέρω ποδηλατοδρόμοι.

Ωστόσο παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην ενεργοποίηση των προγραμματισμένων στο Πρόγραμμα ποδηλατόδρομων, εν αναμονή του προσδιορισμού των αποδεκτών προδιαγραφών κατασκευής τους και της ωρίμανσης των σχετικών έργων, με αποτέλεσμα οι σχετικές δράσεις να μην παρουσιάζουν την αναμενόμενη ενεργοποίηση.

Στην παρούσα πρόταση της ενδιάμεσης αναθεώρησης του Προγράμματος, προτείνεται μεταφορά πόρων της Προτεραιότητας 7 με σκοπό τον επανασχεδιασμό του Προγράμματος προς την κατεύθυνση των νέων

στρατηγικών προτεραιοτήτων που τίθενται σε ισχύ με τον Καν. 2021/1914. Συγκεκριμένα στην προτεραιότητα 7 και στον Ειδικό Στόχο 2.8 προτείνεται η ανακατεύθυνση πόρων που ανέρχονται σε 5.000.000 € ΕΣ (4.250.000 € ΕΣ για ΛΑΠ και 750.000 € για Μετάβαση), δηλαδή περίπου 19 % σε όρους ΕΣ (και σε όρους ΣΔΔ).

Οι πόροι αυτοί μεταφέρονται προκειμένου να συμβάλουν στην ενίσχυση των πόρων ΕΤΠΑ της νέας προτεραιότητας 12 “Νέες Ενεργειακές Υποδομές”– ΕΣ 2.12 και του νέου ΠΠ 196, καθώς της νέας Προτεραιότητας 11 “Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση” και του πεδίου παρέμβασης 041 του νέου ειδικού στόχου 2.11 με σκοπό την ενίσχυση των επενδύσεων για την επίτευξη οικονομικά προσιτής και βιώσιμης στέγασης.

Αναλυτικά σύμφωνα με τον Πίνακα 12 που παρουσιάζεται κατωτέρω, προτείνεται νέα κατανομή των πόρων της προτεραιότητας 7 :

Πίνακας 12 : Προτεινόμενη αναθεώρηση της Προτεραιότητας 7 του Ειδικού Στόχου ΕΣ 2.8 (RSO2.8) του Προγράμματος “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” 2021-2027 – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 7 “Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα ”					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟ-ΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
RSO2.8 - Βιώσιμη αστική κινητικότητα	ΕΤΠΑ	083	Υποδομές ποδηλασίας	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	21.862.965	25.721.136	-4.250.000	-5.000.000	17.612.965	20.721.136
	ΕΤΠΑ			Μετάβαση	3.979.500	6.632.500	-750.000	-1.250.000	3.229.500	5.382.500
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 7 “Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα ” - RSO2.8 - ΣΥΝΟΛΟ					25.842.465	32.353.636	-5.000.000	-6.250.000	20.842.465	26.103.636

Κατά την περαιτέρω πρόοδο υλοποίησης του Προγράμματος και την δυναμική ενεργοποίησης των δράσεων που αφορούν στην υλοποίηση παρεμβάσεων βιώσιμης αστικής κινητικότητας θα διαφανεί και τυχόν ανάγκη περαιτέρω ανακατανομής πόρων στο μέλλον.

▪ Προτεραιότητα 8 / Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ

Δεν προτείνονται τροποποιήσεις.

▪ Προτεραιότητα 9 / Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής

Στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης 2^{ης} αναθεώρησης, για την Προτεραιότητα 9 προτείνεται η μεταφορά προγραμματικών πόρων ενωσιακής στήριξης ύψους 3.000.000€ από τα πεδία παρέμβασης 180 (Προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και έλεγχος) και 181 (Αξιολόγηση και μελέτες, συλλογή δεδομένων), προς το πεδίο παρέμβασης 182 που αφορά την Ενίσχυση της ικανότητας των αρχών του κράτους μέλους, των δικαιούχων και των οικείων εταιριών.

Η πρόταση βασίζεται στην ανάλυση της μέχρι σήμερα δυναμικής υλοποίησης των δράσεων τεχνικής βοήθειας και αποσκοπεί αφενός στην ενίσχυση των δράσεων που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες ανάγκες και αφετέρου την κάλυψη μικρού αριθμού πράξεων που τμηματοποιούνται από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ.

Οι προτεινόμενες μεταβολές στην Προτεραιότητα 9 αποτυπώνονται στον πίνακα 13 που ακολουθεί:

Πίνακας 13 : Προτεινόμενη αναθεώρηση της Προτεραιότητας 9 του Προγράμματος “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” 2021-2027 – Έκδοση 3.1

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 9 -Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής - ΤΣ					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2ης ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
TA36(4) - Τεχνική	ΤΣ	179	Πληροφόρηση και επικοινωνία	Δεν εφαρμόζεται	3.050.235	3.588.512	0	0	3.050.235	3.588.512

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 9 -Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής - ΤΣ					ΙΣΧΥΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 2.2)		ΜΕΤΑΒΟΛΗ		ΠΡΟΤΑΣΗ 2 ^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΚΑ (ΕΚΔΟΣΗ 3.1)	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ 2.2	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 2.2	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΔΟΤΗΣΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΚΔΟΣΗ 3.1
Βοήθεια Άρθρου 36(4)	ΤΣ	180	Προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και έλεγχος	Δεν εφαρμόζεται	4.066.980	4.784.683	-2.000.000	-2.352.941	2.066.980	2.431.741
	ΤΣ	181	Αξιολόγηση και μελέτες, συλλογή δεδομένων	Δεν εφαρμόζεται	4.066.980	4.784.683	-1.000.000	-1.176.471	3.066.980	3.608.212
	ΤΣ	182	Ενίσχυση της ικανότητας των αρχών του κράτους μέλους των δικαιούχων και των οικείων εταιριών	Δεν εφαρμόζεται	9.150.707	10.765.538	3.000.000	3.529.412	12.150.707	14.294.951
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 9 - Τεχνική Βοήθεια ΤΣ - ΣΥΝΟΛΟ					20.334.902	23.923.416	0	0	20.334.902	23.923.416

5.5 Ανακεφαλαιωτικοί χρηματοδοτικοί πίνακες 2^{ης} Αναθεώρησης Προγράμματος

Ανακεφαλαιώνοντας, παρατίθεται κατωτέρω ο συγκεντρωτικός Πίνακας Χρηματοδότησης του Προγράμματος, όπου παρουσιάζεται συγκριτικά η κατανομή των πόρων ανά Προτεραιότητα, Ειδικό Στόχο, Ταμείο και κατηγορία περιφέρειας για το ΕΤΠΑ, μεταξύ του εγκεκριμένου Προγράμματος και της προτεινόμενης 2^{ης} Αναθεώρησής του - έκδοση 3.1 (Πίνακας 14).

Ακολουθεί ο Πίνακας Οριστικής κατανομής ρήτρας ευελιξίας που συνοδεύει την πρόταση 2^{ης} Αναθεώρησης του Προγράμματος, κατά τις διατάξεις του άρ. 18 του ΚΚΔ 2021/1060 (Πίνακας 15).

Πίνακας 14: Συγκριτικός Χρηματοδοτικός Πίνακας 2ης Αναθεώρησης του Προγράμματος “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” 2021-2027 – Έκδοση 3.1 (Προτεραιότητες- Ειδικοί στόχοι)

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ		ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ		Εγκεκριμένο πρόγραμμα		Πρόταση νέας Αναθεώρησης ΠΕΚΑ – Έκδοση 3.1		Μεταβολή			ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ)2025/1914
				C(2024)3743 final/29.5.2024							
				Ενωσιακή συμμετοχή (€)	Συνολικός π/υ (€)	Ενωσιακή συμμετοχή (€)	Συνολικός π/υ (€)	Ενωσιακή συμμετοχή (€)	Συνολικός π/υ (€)	%Π/Υ Ενωσιακής Συμμετοχής Προτεραιότητας	
1	Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακές Υποδομές	RSO2.1	Ενεργειακή απόδοση	702.085.900	861.528.515	471.872.343	576.793.534	-230.213.557	-284.734.981		
		RSO2.1	Οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση (ΠΠ041)	0	0	224.198.000	278.958.433	224.198.000	278.958.433		
		RSO2.2	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	43.752.984	58.827.286	27.278.984	36.946.109	-16.474.000	-21.881.177		
		RSO2.3	Έξυπνα ενεργειακά συστήματα	352.457.244	426.713.070	324.457.244	411.418.952	-28.000.000	-15.294.118		
		Σύνολο προτεραιότητας 1		1.098.296.128	1.347.068.871	1.047.806.571	1.304.117.028	-50.489.557	-42.951.843	-4,60%	
2	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	RSO2.4	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	347.903.026	444.057.442	297.903.026	363.665.285	-50.000.000	-80.392.157	-14,37%	
3	Αστική Αναζωογόνηση	RSO2.7	Προστασία της φύσης και βιοποικιλότητα	196.653.241	237.902.577	161.553.241	194.892.772	-35.100.000	-43.009.805	-17,85%	
4	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων – Κυκλική Οικονομία	RSO2.6	Κυκλική οικονομία	676.204.072	795.534.204	510.944.668	601.111.376	-165.259.404	-194.422.828	-24,44%	
5	Διαχείριση Αστικών Λυμάτων και Υδάτινων Πόρων	RSO2.5	Βιώσιμα ύδατα	544.806.301	640.948.591	544.806.301	640.948.591	0	0	0,00%	
6	Προστασία της Βιοποικιλότητας	RSO2.7	Προστασία της φύσης και βιοποικιλότητα	59.042.412	73.692.264	59.042.412	73.692.264	0	0	0,00%	
7	Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα	RSO2.8	Βιώσιμη αστική κινητικότητα	25.842.465	32.353.636	20.842.465	26.103.636	-5.000.000	-6.250.000	-19,35%	
8	Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	TA36(4)	Τεχνική Βοήθεια Άρθρου 36(4)	8.929.732	11.365.167	8.929.732	11.365.167	0	0	0,00%	
9	Τεχνική Βοήθεια (ΤΣ)	TA36(4)	Τεχνική Βοήθεια Άρθρου 36(4)	20.334.902	23.923.416	20.334.902	23.923.416	0	0	0,00%	
10	Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων	RSO2.5	Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων	0	0	114.330.000	134.505.883	114.330.000	134.505.883		3,84%
11	Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση	RSO2.11	Οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση	0	0	80.489.557	100.427.333	80.489.557	100.427.333		2,70%
12	Επιτάχυνση ενεργειακής μετάβασης	RSO2.12	Ενεργειακές διασυνδέσεις και σχετικές υποδομές	0	0	111.029.404	132.093.417	111.029.404	132.093.417		3,73%
				2.978.012.279	3.606.846.168	2.978.012.279	3.606.846.168				10,27%

Πίνακας 15: Οριστική κατανομή ρήτρας ευελιξίας 2^{ης} Αναθεώρησης του Προγράμματος “Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή” 2021-2027 – Έκδοση 3.1

ΚΩΔ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤ ΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΤΑΜΕΙΟ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤ ΗΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ			ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ				
							ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ			ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ				
							ΒΑΣΙΚΟ ΠΟΣΟ	ΠΟΣΟ ΕΥΕΛΙΞΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ	ΒΑΣΙΚΟ ΠΟΣΟ	ΠΟΣΟ ΕΥΕΛΙΞΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
1	Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακή	ΕΙΠΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες πε	1.031.866.305	85,00	154.779.950	743.807.059	133.279.296	877.086.355	742.989.075	80.054.544	823.043.619	145.242.996	968.286.615
1	Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακή	ΕΙΠΠΑ	Μετάβαση	186.849.624	60,00	74.739.851	95.073.923	17.035.850	112.109.773	128.627.102	17.035.850	145.662.952	97.108.635	242.771.587
1	Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ενεργειακή απόδοση - Προώθηση ΑΠΕ - Ενεργειακή	ΤΣ	Δεν εφαρμόζεται	128.352.942	85,00	19.252.942	92.521.834	16.578.166	109.100.000	79.100.000	0	79.100.000	13.958.824	93.058.824
2	Άξονας Προτεραιότητας 2: «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή»	ΕΙΠΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες πε	179.288.080	85,00	26.893.213	129.237.421	23.157.446	152.394.867	128.237.421	18.157.446	146.394.867	25.834.389	172.229.256
2	Άξονας Προτεραιότητας 2: «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή»	ΕΙΠΠΑ	Μετάβαση	118.183.189	60,00	47.273.276	60.134.665	10.775.248	70.909.913	26.581.486	328.427	26.909.913	17.939.942	44.849.855
2	Άξονας Προτεραιότητας 2: «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή»	ΤΣ	Δεν εφαρμόζεται	146.586.173	85,00	21.987.927	105.665.062	18.933.184	124.598.246	105.665.062	18.933.184	124.598.246	21.987.926	146.586.172
3	Άξονας Προτεραιότητας 3: «Αστική Αναζωογόνηση»	ΕΙΠΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες πε	61.042.341	85,00	9.156.352	44.001.557	7.884.432	51.885.989	36.285.989	4.000.000	40.285.989	7.109.293	47.395.282
3	Άξονας Προτεραιότητας 3: «Αστική Αναζωογόνηση»	ΕΙΠΠΑ	Μετάβαση	22.255.790	60,00	8.902.317	11.324.321	2.029.152	13.353.473	9.853.473	0	9.853.473	6.568.983	16.422.456
3	Άξονας Προτεραιότητας 3: «Αστική Αναζωογόνηση»	ΤΣ	Δεν εφαρμόζεται	154.604.446	85,00	23.190.667	111.444.949	19.968.830	131.413.779	111.413.779	0	111.413.779	19.661.256	131.075.035
4	Άξονας Προτεραιότητας 4: «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων – Μετάβαση	ΤΣ	Δεν εφαρμόζεται	795.534.204	85,00	119.330.132	573.452.255	102.751.817	676.204.072	510.944.668	0	510.944.668	90.166.707	601.111.375
5	Άξονας Προτεραιότητας 5: «Διαχείριση Αστικών Λυμάτων και Υδάτινων Πόρων	ΤΣ	Δεν εφαρμόζεται	640.948.591	85,00	96.142.290	462.020.883	82.785.418	544.806.301	462.020.883	82.785.418	544.806.301	96.142.290	640.948.591
6	Άξονας Προτεραιότητας 6: «Προστασία της Βιοποικιλότητας»	ΕΙΠΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες πε	59.308.223	85,00	8.896.235	42.751.540	7.660.448	50.411.988	35.091.092	15.320.896	50.411.988	8.896.235	59.308.223
6	Άξονας Προτεραιότητας 6: «Προστασία της Βιοποικιλότητας»	ΕΙΠΠΑ	Μετάβαση	14.384.041	60,00	5.753.617	7.318.972	1.311.452	8.630.424	7.318.972	1.311.452	8.630.424	5.753.617	14.384.041
7	Άξονας Προτεραιότητας 7: «Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα»	ΕΙΠΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες πε	25.721.136	85,00	3.858.171	18.540.737	3.322.228	21.862.965	15.612.965	2.000.000	17.612.965	3.108.171	20.721.136
7	Άξονας Προτεραιότητας 7: «Βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα»	ΕΙΠΠΑ	Μετάβαση	6.632.500	60,00	2.653.000	3.374.788	604.712	3.979.500	3.229.500	0	3.229.500	2.153.000	5.382.500
8	Άξονας Προτεραιότητας 8: «Τεχνική Βοήθεια», σύμφωνα με το άρθρο 36 παρά	ΕΙΠΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες πε	8.442.534	85,00	1.266.381	6.085.687	1.090.466	7.176.153	5.496.891	1.679.262	7.176.153	1.266.381	8.442.534
8	Άξονας Προτεραιότητας 8: «Τεχνική Βοήθεια», σύμφωνα με το άρθρο 36 παρά	ΕΙΠΠΑ	Μετάβαση	2.922.633	60,00	1.169.054	1.487.110	266.469	1.753.579	1.487.110	266.469	1.753.579	1.169.054	2.922.633
9	Άξονας Προτεραιότητας 9: «Τεχνική Βοήθεια», σύμφωνα με το άρθρο 36 παρά	ΤΣ	Δεν εφαρμόζεται	23.923.416	85,00	3.588.514	17.244.935	3.089.967	20.334.902	17.244.935	3.089.967	20.334.902	3.588.514	23.923.416
10	Άξονας Προτεραιότητας 10: «Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδ	ΤΣ	Δεν εφαρμόζεται	0	85,00	0	0	0	0	30.000.000	84.330.000	114.330.000	20.175.883	134.505.883
11	Άξονας Προτεραιότητας 11: «Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση»	ΕΙΠΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες πε	0	85,00	0	0	0	0	20.710.568	48.082.168	68.792.736	12.139.895	80.932.631
11	Άξονας Προτεραιότητας 11: «Πρόσβαση σε προσιτή και βιώσιμη στέγαση»	ΕΙΠΠΑ	Μετάβαση	0	60,00	0	0	0	0	1.616.136	10.080.685	11.696.821	7.797.884	19.494.705
12	Άξονας Προτεραιότητας 12: «Επιτάχυνση ενεργειακής μετάβασης»	ΕΙΠΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες πε	0	85,00	0	0	0	0	0	7.100.000	7.100.000	1.252.942	8.352.942
12	Άξονας Προτεραιότητας 12: «Επιτάχυνση ενεργειακής μετάβασης»	ΕΙΠΠΑ	Μετάβαση	0	60,00	0	0	0	0	0	3.000.000	3.000.000	2.000.000	5.000.000
12	Άξονας Προτεραιότητας 12: «Επιτάχυνση ενεργειακής μετάβασης»	ΤΣ	Δεν εφαρμόζεται	0	85,00	0	0	0	0	45.960.591	54.968.813	100.929.404	17.811.072	118.740.476
				3.606.846.168		628.833.889	2.525.487.698	452.524.581	2.978.012.279	2.525.487.698	452.524.581	2.978.012.279	628.833.889	3.606.846.168

6. Εφαρμογή μεθοδολογίας απλοποιημένου κόστους στην Προτεραιότητα 5

Η παρούσα πρόταση τροποποίησης του Προγράμματος περιλαμβάνει και την ενεργοποίηση του άρθρου 94 του ΚΚΔ με ενσωμάτωση στην Προτεραιότητα 5 του Προγράμματος της Μεθοδολογίας Απλοποιημένου Κόστους για χρήση στις πληρωμές της δράσης δικτύου παρακολούθησης ποιότητας υδάτων, η οποία έχει διαμορφωθεί από την ΕΥΔ/ΠΕΚΑ&ΠΟΛΠΡΟ με βάση σημαντικά ιστορικά στοιχεία της προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

Η μεθοδολογία αφορά στον υπολογισμό του μοναδιαίου κόστους, το οποίο καλύπτει το κόστος των δραστηριοτήτων ανά Δικαιούχο και ανά τύπο υδάτινου σώματος (υπόγεια, λίμνες, ποτάμια, μεταβατικά & παράκτια), για την παρακολούθηση της Ποιότητας και Ποσότητας των υδάτων της χώρας σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ (Οδηγία Πλαίσιο Υδάτων), την 91/676/ΕΕΚ (Οδηγία Νιτρικών), 2006/118/ΕΚ (Οδηγία Υπόγειων Υδάτων) και 2008/105/ΕΚ (Ουσίες Προτεραιότητας).

Για τη μεθοδολογία η ΕΥΔ/ΠΕΚΑ&ΠΟΛΠΡΟ συνεργάστηκε με το ευρωπαϊκό δίκτυο SCOs της DG Regio και τις αρμόδιες εθνικές αρχές του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, ήτοι την Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) και την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Η ανωτέρω Μεθοδολογία εγκρίθηκε από την ΕΔΕΛ με το α.π. ΥΠΕΘΟΟ 162115 ΕΞ 2024/4.11.2024 έγγραφό της με τίτλο «Εκ των προτέρων αξιολόγηση για την έκθεση τεκμηρίωσης μεθοδολογίας υπολογισμού απλοποιημένου κόστους για δράσεις παρακολούθησης των υδάτων», όπου επιβεβαιώνεται ότι η προτεινόμενη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τον προσδιορισμό του μοναδιαίου κόστους είναι σύμφωνη με τις κανονιστικές απαιτήσεις, είναι δίκαιη, αντικειμενική και επαληθεύσιμη, ενώ παράλληλα καλύπτει όλα τα σχετικά στοιχεία που απαριθμούνται στο τμήμα 1 (Section 1) του καταλόγου ελέγχου των υπηρεσιών ελέγχου της Επιτροπής για τις Επιλογές Απλοποιημένου Κόστους (Checklist – Assessments/audits of Simplified Cost Options (SCO) 2021-2027).

Η πρόταση της μεθοδολογίας απλοποιημένου κόστους είχε περιληφθεί στην πρόταση 2^{ης} αναθεώρησης που υποβλήθηκε στις 31/3/2025 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τέθηκε σε διαβούλευση με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες έχουν δώσει την κατ' αρχήν σύμφωνη γνώμη τους.

7. Επικαιροποίηση πλαισίου επίδοσης Προγράμματος

Στο πλαίσιο της προτεινόμενης 2^{ης} Αναθεώρησης του Προγράμματος κρίνεται απαραίτητη η προσθήκη δεικτών για την παρακολούθηση του νέου ΠΠ και τη βελτίωση παρακολούθησης της επίτευξης των στόχων του Προγράμματος, καθώς και η αναγκαία τροποποίηση των τιμών στόχων των δεικτών σε ΠΠ που υπόκεινται σε τροποποίηση Π/Υ.

Προσθήκη δείκτη για το νέα πεδία παρέμβασης

Για την παρακολούθηση του νέου πεδίου παρέμβασης ΠΠ 063 προτείνεται η χρήση του ομογενοποιημένου δείκτη εκροής PSO906 «Επενδύσεις σε υποδομές βελτίωσης της ποιότητας και εξοικονόμησης του πόσιμου ύδατος» (ευρώ)

Για την παρακολούθηση του νέου πεδίου παρέμβασης ΠΠ 041 προτείνεται η χρήση των ακόλουθων δεικτών:

- RCO18 «Οικονομικά προσιτές και βιώσιμες κατοικίες με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση» με μονάδα μέτρησης τις κατοικίες.
- RCO65 «Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής στέγασης και οικονομικά προσιτών και βιώσιμων κατοικιών» με μονάδα μέτρησης τα άτομα. Κρίνεται σκόπιμο να στοχοθετηθεί και ο RCO65 τόσο για λόγους αξιολογικούς, όσο και σύνδεσης / διευκόλυνσης με τον σχετικό δείκτη αποτελέσματος που προτείνεται ακολουθώντας.
- PCR67 «Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων οικονομικά προσιτών, βιώσιμων κατοικιών και εγκαταστάσεων κοινωνικής στέγασης» με μονάδα μέτρησης χρήστες / έτος.
- RCR26 «Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα» με μονάδα μέτρησης τις MWh/έτος

- RCR29 «Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου» με μονάδα μέτρηση τους Τόνους ισοδύναμου CO₂/έτος

Για την παρακολούθηση του νέου πεδίου παρέμβασης ΠΠ 196 προτείνεται η χρήση του νέου δείκτη εκροής RCO131: «Γραμμές δικτύου μεταφοράς ή διανομής ενέργειας και γραμμές διασύνδεσης – πρόσφατα κατασκευασμένες ή βελτιωμένες» (χιλιόμετρα).

Προσθήκη δεικτών για τη βελτίωση παρακολούθησης δράσεων

Σε περιπτώσεις όπου κατά την εξειδίκευση του Προγράμματος παρατηρήθηκε αδυναμία αποτελεσματικής αποτύπωσης των δράσεων, δόθηκε η δυνατότητα από την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ) της χρήσης των ακόλουθων δεικτών, οι οποίοι αποτυπώνονται στην επικαιροποίηση του Μεθοδολογικού Εγγράφου για το Πλαίσιο Επίδοσης του Προγράμματος:

Προτεραιότητα 1

- Στον ΕΣ2.1 προστίθεται ο δείκτης PSO544 «Κατοικίες με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση ως αποτέλεσμα στοχευμένων παρεμβάσεων» με μ.μ. Κατοικίες (Αριθμός), προκειμένου να αποτυπώνεται η πρόοδος της στοχευμένης δράσης της αντικατάστασης ενεργοβόρων θερμοσιφώνων με ηλιακούς στις περιφέρειες σε μετάβαση/λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες του ΕΤΠΑ
- Στον ΕΣ2.1 για την παρακολούθηση του ΠΠ045, προστίθεται ο δείκτης PSO902 «Υποδομές με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση – Υποδομές» με μ.μ. Υποδομές (Αριθμός), προκειμένου να αποτυπώνεται η πρόοδος της δράσης της αντικατάστασης ενεργοβόρου συστήματος οδοφωτισμού στις περιφέρειες σε μετάβαση (Οδοφωτισμός Δήμου Αθηναίων)

Προτεραιότητα 7

- Στον ΕΣ2.8 για την παρακολούθηση του ΠΠ083, προστίθεται ο δείκτης PSO042 «Ηλεκτρικά Οχήματα» με μ.μ. Οχήματα (Αριθμός), προκειμένου να αποτυπώνεται η πρόοδος της δράσης των ηλεκτρικών ποδηλάτων στις περιφέρειες σε μετάβαση/λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες του ΕΤΠΑ.

Επικαιροποίηση τιμών στόχων δεικτών

Η προσθήκη του νέων Πεδίου Παρέμβασης και η αναπροσαρμογή των οικονομικών πόρων σε ορισμένα Πεδία Παρέμβασης επιφέρει την αναγκαία τροποποίηση των τιμών στόχων των δεικτών στα ΠΠ που υπόκεινται σε τροποποίηση Π/Υ.

Επιπλέον τακτοποιούνται ορισμένες τιμές επιμέρους δεικτών παρακολούθησης του Προγράμματος ως συνέχεια της έως και σήμερα εξειδίκευσής του

Η προτεινόμενη επικαιροποίηση των τιμών στόχων των δεικτών του Προγράμματος αποτυπώνεται αναλυτικά στο Μεθοδολογικό Έγγραφο για το Πλαίσιο Επίδοσης του Προγράμματος και τους Πίνακες που το συνοδεύουν.

Επικαιροποίηση λοιπών στοιχείων Προγράμματος

Η προτεινόμενη 2^η Αναθεώρηση του Προγράμματος περιλαμβάνει επιπλέον των ως ανωτέρω αναφερομένων, συμπλήρωση και επικαιροποίηση των απαραίτητων στοιχείων και πεδίων στο κείμενο του Προγράμματος, καθώς και στο Μεθοδολογικό Έγγραφο Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος, ως αποτέλεσμα της ανακατανομής πόρων και της εισαγωγής νέου πεδίου παρέμβασης και νέων δεικτών στο Πρόγραμμα.

Επισημαίνεται ότι οι δράσεις του νέου πεδίου παρέμβασης 063 που προτείνεται στην 2^η αναθεώρηση του ΠΕΚΑ όπως ειδικότερα η δράση «Έργα αφαλατώσεων για την παροχή πόσιμου νερού σε νησιά, όπου δεν υπάρχει εναλλακτική επιλογή, σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης (με ενσωμάτωση συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας και χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές)» έχει εκτιμηθεί θετικά ως προς τη συμμόρφωση με την Αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH), σύμφωνα με το προοίμιο 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060. Αυτό αναλύεται στην σχετική Έκθεση Τεκμηρίωσης Εκτίμησης DNSH που συνοδεύει την 2^η Αναθεώρηση του Προγράμματος, ως «other member state document».

8. Αναμενόμενες επιπτώσεις από την προτεινόμενη 2η Αναθεώρηση

Η προτεινόμενη 2^η αναθεώρηση του ΠΕΚΑ δεν επιφέρει αλλαγή στον χαρακτήρα του Προγράμματος, η λογική της παρέμβασης παραμένει ίδια και συνεχίζει να εξυπηρετεί τις ανάγκες και την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του, ενώ παράλληλα δεν διαφοροποιείται η κατανομή των πόρων ανά Ταμείο και κατηγορία περιφέρειας σε σχέση με τους εγκεκριμένους χρηματοδοτικούς πίνακες του Προγράμματος.

Με την 2^η Αναθεώρηση γίνονται μετακινήσεις πόρων σε επιμέρους τομείς του Προγράμματος, όπως αναλυτικά αναφέρθηκαν ανωτέρω, ως αποτέλεσμα των νέων κανονιστικών προβλέψεων, της επικαιροποίησης με βάση την πρόοδο υλοποίησης και τα αποτελέσματα της ενδιάμεσης επανεξέτασης του Προγράμματος.

Τα κύρια οφέλη από την προτεινόμενη 2^η Αναθεώρηση του ΠΕΚΑ είναι:

- Εισαγωγή τριών νέων Ειδικών Στόχων/Προτεραιοτήτων στο Πρόγραμμα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των νέων ευρωπαϊκών προκλήσεων με πόρους που ανέρχονται σε 10,27 % σε όρους ΕΣ (10,18% σε ΣΔΔ) με π/υ ενωσιακής συμμετοχής ύψους 305.848.961 € σε όρους ΕΣ (367.026.633 € σε ΣΔΔ), που έχει ως ωφέλεια:
 - α.** Προκαταβολή ύψους 20% επί του προϋπολογισμού των νέων προτεραιοτήτων που θα εισαχθούν. Η επιπλέον προχρηματοδότηση για τις νέες προτεραιότητες καταβάλλεται μετά την έγκριση της τροποποίησης του προγράμματος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
 - β.** Χορήγηση πρόσθετης προκαταβολής ύψους 1,5% επί του συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος η οποία ενώ θα καταβληθεί το 2026, θα λογίζεται ως πληρωμή που πραγματοποιήθηκε το 2025 για τον σκοπό του υπολογισμού των ποσών που πρέπει να αποδεσμευθούν δυνάμει του άρθρου 105 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, υπό την προϋπόθεση ότι η αίτηση αναθεώρησης του προγράμματος υποβλήθηκε στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025.
 - γ.** Παράταση της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών του Προγράμματος έως τις **31 Δεκεμβρίου 2030**.
- Ενίσχυση ενωσιακών πόρων στον τομέα της αναβάθμισης κατοικιών/προσιτής στέγασης στο πλαίσιο του ΠΕΚΑ κατά ΕΣ 80,5 εκατ.€ (100,5 εκατ.€ ΣΔΔ) σε συνολικό 790,2 εκατ.€ με συνδυασμένες παρεμβάσεις των ειδικών στόχων 2.1 (ενεργειακή αποδοτικότητα) και 2.11 (προσιτή στέγαση) αφενός με εισαγωγή του ΠΠ041 με π/υ 379,4 εκατ.€ (Δημόσια Δαπάνη) και αφετέρου με διατήρηση του ΠΠ042 (ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών υψηλής απόδοσης) σε ικανό ύψος 410,8 εκατ.€ (Δημόσια Δαπάνη).
- Ενίσχυση πεδίων παρέμβασης (π.χ. ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων, ενεργειακές υποδομές) και τομέων αιχμής που παρουσιάζουν ιδιαίτερα μεγαλύτερες ανάγκες χρηματοδότησης, όπως η αντιπλημμυρική θωράκιση και ο τομέας διαχείρισης υδάτων και λυμάτων, όπως έχει επισημανθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.
- Εισαγωγή της προσέγγισης της βιώσιμης διαχείρισης και ανθεκτικότητας υδατικών πόρων με πρόβλεψη χρηματοδότησης αντιπλημμυρικών μέτρων βασισμένων στη φύση, χωρίς απώλεια ύδατος, προς ενίσχυση των υδροφόρων.
- Ενίσχυση συνολικά της ενεργειακής μετάβασης με εισαγωγή πρόσθετων πόρων για ενεργειακές διασυνδέσεις και σχετικές υποδομές, αύξηση του τομέα εξοικονόμησης ενέργειας / ενεργειακής αποδοτικότητας κατοικιών και δημοσίων κτιρίων με συνδυαστική αξιοποίηση των πόρων των προτεραιοτήτων 1 και των νέων προτεραιοτήτων 11 και 12.
- Διασφάλιση των πόρων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 για τις φάσεις Α' τμηματοποιημένων έργων, με παράλληλη βελτίωση της απορρόφησης των διαθέσιμων κοινοτικών πόρων της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 από την υλοποίηση των τμηματοποιημένων έργων, με δυνατότητα απορρόφησης εντός του 2025 και 2026.
- Απλοποίηση της διαδικασίας πληρωμών για το πρόγραμμα παρακολούθησης δικτύου παρακολούθησης ποιότητας επιφανειακών και υπογείων υδάτων με την ενσωμάτωση στην Προτεραιότητα 5 της προτεινόμενης Μεθοδολογίας Απλοποιημένου Κόστους με ενεργοποίηση του άρθρου 94 του ΚΚΔ

- Η προτεινόμενη ως ανωτέρω ανακατανομή πόρων και εισαγωγή νέων πεδίων παρέμβασης επηρεάζει οριακά τη συνολική συνεισφορά του Προγράμματος στην επίτευξη των στόχων της κλιματικής αλλαγής (άρθρο 6 ΚΚΔ). καθώς επιφέρει σημειακή μείωση της συμμετοχής του Προγράμματος στον κλιματικό στόχο κατά 10,47 εκατ. €, ήτοι κατά 0,35% της συνολικής ενωσιακής συμμετοχής του ΠΕΚΑ. Η εν λόγω μείωση αποδίδεται κυρίως στη μετακίνηση πόρων προς τη νέα δράση για τη στέγαση, η οποία εκτός από ενεργειακή αναβάθμιση συμπεριλαμβάνει και λοιπές εργασίες ανακαίνισης.

9. Συμπληρωματική αιτιολόγηση – Απάντηση σε παρατηρήσεις ΕΕ στο πλαίσιο άτυπης διαβούλευσης

Στις 17/12/2025 οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής απέστειλαν τις ακόλουθες παρατηρήσεις για τη 2^η αναθεώρηση του ΠΕΚΑ στο πλαίσιο άτυπης διαβούλευσης.

Following the informal consultation with the relevant Commission services, please find below some comments regarding the draft revised programme and documents you submitted on 1 December. Please note that these comments are preliminary and additional comments may be provided during the formal consultation process.

Overall, we welcome the introduction of three MTR priorities related to water resilience (Priority 10), affordable housing (Priority 11) and interconnectors (Priority 12).

Please see below some specific comments by priority:

Priority 1

We take note of the reallocation of EUR 224 million within SO 2.1 to support the energy efficiency component and ancillary actions for renovation of affordable housing actions, in synergy with MTR actions to be financed under SO 2.11. Please ensure this planned complementary action under SO 2.1 respects the same affordability criteria as the housing action under SO 2.11.

Please provide a more detailed justification for the decision to reduce the allocation for energy storage and electrification of ports.

Priority 4

We take note of the significant reduction of the waste management priority, which is driven by the need to support the new water resilience priority. The Managing Authority is kindly invited to justify why such a reduction was selected.

At the same time, we welcome the reallocation within SO 2.6 to increase support towards recycling actions, which contributes positively to circular economy objectives.

In the formal submission, the Managing Authority is requested to submit the agreement on the waste bonus scheme as an "Other Member State Document".

Priority 5

We welcome the introduction of SCO to support the monitoring of surface waters.

Priority 10

Please note that all drinking water and wastewater actions should be in line with the holistic approach principles, agreed for all SO 2.5 investments under the PEKA programme.

Priority 11

Regarding the introduction of specific objective 2.11, please make it clear in the programme that the main objective of this action is to increase the housing stock by bringing closed dwellings into the market with a clear commitment for long term affordability of the rent.

This action, under the new MTR priority, which counts towards the 10% threshold, should focus exclusively on closed dwellings.

The action should clearly identify who and what are eligible for support, such as: what type of dwellings are eligible (year of permit, square meter, what is meant by closed, etc..).

The main target group description should refer to owners of closed dwellings.

Description on how the affordability is ensured for both renting and purchase of property (freezing of rent for 3 years, long term rent). Please explain how this action will help reduce or stabilise price of real estate? While common indicators should be used, an additional appropriate programme indicator (i.e. housing cost overburden, and/or share of housing cost in income) should be included for the measurement of the impact.

Please clarify that the final payment will be carried out upon conditions that the renovated dwelling is rented (contract uploaded in AADE platform)

Please include a description of the Mechanism that will monitor the affordability of the action based on a priori assessment of the market needs prior to the launch of the call.

Considering that this action will be implemented through several programmes, description and indicators should be similar among the concerned programmes

Climate Contribution

On the basis of the data provided in the informal submission, we take note that the programme contributes 52.09% towards climate targets across ERDF and CF. As the climate contribution target is assessed at national level, we may provide further comments after the official submission of all programmes.

Horizontal Comments

Finally, the following horizontal comments and questions reflect the Commission's preliminary assessment of the impact of the MTR on environmental priorities across all Greek programmes submitted informally. They not only concern PEKA, but also the 13 regional programmes and should be considered in a broader, cross-programme and strategic context:

- Did the EL authorities consider transferring a larger amount of funds from areas outside PO2 – in particular outside of RS 2.6 (and respectively, minimize the reduction from environmental priorities), and if so, why were these areas finally excluded?
- How do the EL authorities intend to contribute to the ambition of spending 7.5% annually under the MFF on biodiversity targets by 2024, increasing to 10% by 2026 and 2027, while decreasing the funding envelopes for nature & biodiversity?
- How do the EL authorities plan to make progress on achieving the waste enabling condition and have waste management plans adopted asap, which will allow for the much needed progress on the ground?
- Transferring approximately 350 million towards the new water priority (across Greek programmes) implies that water related projects are more advanced/can absorb substantially more funding than other sectors. In contrast, for waste and nature protection, projects seem to be facing major difficulties. What are the underlying reasons for this difference?

A reply to these concerns should be included when the programmes are officially submitted.

Οι ακόλουθες συμπληρωματικές διευκρινίσεις και αιτιολόγηση παρέχονται ακολούθως:

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1

Συνέργεια δράσης προσιτής στέγασης στο πλαίσιο του ΕΣ2.1 με δράσεις ειδικού στόχου ΕΣ2.11

Κατόπιν οδηγιών της ΕΑΣ (α.π.ΥΠΕΘΟΟ 217763 ΕΙ 2025/15.12.2025 και α.π.ΥΠΕΘΟΟ 220445 ΕΙ 2025/17.12.2025, α.π.ΥΠΕΘΟΟ 221360 ΕΙ 2025/18.12.2025 και α.π.ΥΠΕΘΟΟ 222951 ΕΙ 2025/22.12.2025) τα βασικά χαρακτηριστικά της Δράσης «Ανακαίνιση Παλαιών Κατοικιών με Ήπιες Ενεργειακές Παρεμβάσεις», που εντάσσεται στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 2.1 της Προτεραιότητας 1 συμπληρωματικά προς την αντίστοιχη δράση του Ειδικού Στόχου RSO2.11(xi) "Πρωώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση" στην Προτεραιότητα 11 συνοψίζονται ως ακολούθως:

Η δράση αφορά σε υλοποίηση παρεμβάσεων: α) ανακαίνισης με κάλυψη σχετικών δαπανών και β) ενεργειακής αναβάθμισης, με κάλυψη ήπιων ενεργειακών παρεμβάσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση κατά μία (1) τουλάχιστον βαθμίδα στο ΠΕΑ, σε ανοικτά και σε κλειστά ακίνητα και για τα οποία έχει εκδοθεί οικοδομική άδεια προ της 31.12.1990 ενώ η επιφάνειά τους είναι έως 120τμ.

Δικαιούχοι / ωφελούμενοι της δράσης είναι οι ιδιοκτήτες των ανωτέρω ακινήτων, χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων, με υποχρέωση είτε για ιδιοκατοίκηση είτε για μακροχρόνια μίσθωση. Στη δεύτερη περίπτωση (με έμμεσα ωφελούμενους τους ενοικιαστές) το μίσθωμα θα παραμένει σταθερό για τρία έτη από την έναρξη της μακροχρόνιας μίσθωσης. Επίσης, σε περίπτωση κατά την οποία οι δικαιούχοι/ωφελούμενοι ιδιοκτήτες των ανωτέρω ακινήτων είναι 25-35 ετών προβλέπεται μεγαλύτερο

ποσοστό επιχορήγησης προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αρνητική πρωτιά της Ελλάδας ανάμεσα στα Κ-Μ νέων που εγκαταλείπουν την οικογενειακή τους εστία σε μεγαλύτερες ηλικίες για να μείνουν μόνοι τους (στην Ελλάδα άνω των 30 ετών) λόγω κυρίως της μη προσιτής στέγασης. Στην περίπτωση μακροχρόνιας μίσθωσης η αποπληρωμή της δράσης προς τον ωφελούμενο (ιδιοκτήτη) θα συνδέεται με την ενεργοποίηση της μακροχρόνιας μίσθωσης (η οποία αποδεικνύεται με ασφάλεια από τα στοιχεία της ΑΑΔΕ), με όρους που θα καθοριστούν στην οικεία πρόσκληση της δράσης.

Η παρακολούθηση της δράσης πραγματοποιείται με ευθύνη του Δικαιούχου φορέα (φορέας υλοποίησης της δράσης) βάσει μηχανισμού που αξιοποιεί τα συστήματα και την πλατφόρμα της ΑΑΔΕ στην οποία καταχωρούνται υποχρεωτικά, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, προκειμένου να είναι έγκυρα από τους ιδιοκτήτες και τους μισθωτές και όπου τηρούνται τα στοιχεία που αποδεικνύουν τόσο την ιδιοκατοίκηση όσο και τη μίσθωση (μισθωτήρια συμβόλαια με τα βασικά στοιχεία της μίσθωσης όπως διάρκεια και ενοίκιο), καθώς και το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ). Μέσω των συγκεκριμένων διαδικασιών διασφαλίζεται η ασφαλής και γρήγορη παρακολούθηση της μακροχρόνιας τήρησης των υποχρεώσεων που έχουν ήδη περιγραφεί (ιδιοκατοίκηση, σταθερό ενοίκιο («πάγωμα» ενοικίου) για τρία έτη, κλπ) και συνεπώς η θετική επίδραση της δράσης στην προσιτή στέγαση. Ομοίως ο φορέας υλοποίησης πιστοποιεί τις εργασίες στο σκέλος της ανακαίνισης και της ενεργειακής αναβάθμισης, η οποία αποδεικνύεται και με την έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης, διασφαλίζοντας έτσι την ενεργειακή αποδοτικότητα της δράσης.

Μετά την ολοκλήρωση της δράσης θα διενεργηθεί Συνολική Αξιολόγηση Επιπτώσεων σε κεντρικό επίπεδο, με κεντρική μέριμνα κι επιμέλεια της ΕΑΣ. Η εν λόγω Αξιολόγηση θα διερευνήσει κυρίως παραμέτρους όπως: η επίδραση της δράσης στην αύξηση της προσφοράς ακινήτων (νέα ακίνητα που προστέθηκαν στην αγορά) και η χωρο-κατανομή τους, ο βαθμός κάλυψης αναγκών των δικαιούχων/ ωφελούμενων (καθώς και έμμεσα ωφελούμενων (ενοικιαστών), για τις περιπτώσεις όπου αφορά) στο πλαίσιο της προσιτής και βιώσιμης στέγασης, η συνάφεια/συνέργεια της δράσης (με εκτίμηση και της αποτελεσματικότητας) σε σχέση με παράλληλα μέτρα, καθώς και η βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων. Περαιτέρω, το περιεχόμενο της Αξιολόγησης τροφοδοτείται από την πορεία υλοποίησης της δράσης, τα χαρακτηριστικά και τις εκροές της, τα οποία προκύπτουν από τον μηχανισμό παρακολούθησης που έχει περιγραφεί ανωτέρω, με ευθύνη του δικαιούχου φορέα. Ως χρόνος ολοκλήρωσης της Αξιολόγησης τίθεται ένα ανώτατο διάστημα είκοσι τεσσάρων μηνών από την ολοκλήρωση της δράσης.

Ο τρόπος χρηματοδότησης είναι η επιχορήγηση (grant) τόσο για λόγους ενιαίας και ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων/ωφελούμενων της δράσης χαμηλής και μεσαίας εισοδηματικής κατηγορίας, δεδομένου ότι και οι δύο κατηγορίες αναφέρονται στην τροποποίηση του Κανονισμού ως πληττόμενες, όσο και διότι τα στοιχεία από παρόμοιου χαρακτήρα χρηματοδοτικές δράσεις, κατέδειξαν ότι οι εν λόγω εισοδηματικές κατηγορίες πληθυσμού (χαμηλή και μεσαία) δεν ενδείκνυνται για χρήση τραπεζικών προϊόντων (δάνεια) λόγω της αδυναμίας να εκπληρώσουν τα τραπεζικά κριτήρια δανειοδότησης (ύπαρξη άλλων στεγαστικών χρεών (δότη στεγαστικού δανείου) κλπ.).

Τα παραπάνω έχουν συμπληρωθεί στην SFC στην περιγραφή της δράσης στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου RSO2.1(i) στην Προτεραιότητα 1.

Η δράση «Ανακαίνιση Παλαιών Κατοικιών με Ήπιες Ενεργειακές Παρεμβάσεις» που εντάσσεται στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου RSO2.11 της νέας Προτεραιότητας 11 της προσιτής στέγασης (που μετρά στο 10% της ανακατανομής πόρων και συνοδεύεται από τις σχετικές ωφέλειες του τροποποιημένου Κανονισμού - παράταση μέχρι το 2030, προκαταβολή 1,5%) όσον αφορά το σκέλος της ανακαίνισης/ ήπιας ενεργειακής αναβάθμισης (αναβάθμιση κατ' ελάχιστον μιας βαθμίδας στο ΠΕΑ) των ιδιωτικών κατοικιών θα περιλάβει αποκλειστικά κλειστά σπίτια (όχι ανοικτά).

Όσον αφορά τη Δράση «Ανακαίνιση Παλαιών Κατοικιών με Ήπιες Ενεργειακές Παρεμβάσεις», που εντάσσεται στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 2.1 της Προτεραιότητας 1 (η οποία δεν περιλαμβάνεται στις νέες προτεραιότητες και δεν συνεισφέρει στην ανακατανομή 10%) και υλοποιείται συμπληρωματικά προς την αντίστοιχη δράση του Ειδικού Στόχου RSO2.11, δεν υφίσταται δέσμευση για κλειστές κατοικίες και ως εκ τούτου η δράση στην προτεραιότητα 1 δύναται να περιλαμβάνει ανοικτά και κλειστά σπίτια.

Κατά τα λοιπά, τα κριτήρια επιλεξιμότητας, συμπεριλαμβανομένων των εισοδηματικών κριτηρίων, θα είναι κοινά για τη δράση των δύο ειδικών στόχων.

Αιτιολόγηση απομείωσης πόρων Ταμείου Συνοχής από τον Ειδικό Στόχο 2.3

Σύμφωνα με το ισχύον πρόγραμμα για την επίτευξη του ειδικού στόχου 2.3 με πόρους του Ταμείου Συνοχής ύψους 39.100.000€ (ΕΣ) προβλέπεται να υλοποιηθούν δράσεις υπογειοποίησης εναερίων δικτύων Μέσης και Χαμηλής Τάσης των νησιών της πρωτοβουλίας "GR-eco Islands", υποδομές ηλεκτρικής διασύνδεσης πλοίων και συστήματα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας..

Στην παρούσα χρονική στιγμή, δεδομένης της της υστέρησης προγραμματισμού και της ανωριμότητας των δράσεων, της διαθεσιμότητας συμπληρωματικής χρηματοδότησης των δράσεων από το Πρόγραμμα ΔΑΜ για τα νησιά GrEco και της στόχευσης εξεύρεσης μη ενεργοποιημένων πόρων για την ενίσχυση της νέας Προτεραιότητας 10 "Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων", κατά προτίμηση Ταμείου Συνοχής, κρίθηκε προσφορότερη η αξιοποίηση ποσού 30.000.000€ (ΕΣ) Ταμείου Συνοχής του ΠΠ 053, προς συμπλήρωση των πόρων Ταμείου Συνοχής από τον ειδικό στόχο 2.6. που αξιοποιούνται για την εξυπηρέτηση του νέου ειδικού στόχου 2.5.

Σημειώνεται επίσης ότι δράσεις αποθήκευσης ενέργειας και δημιουργίας δικτύων στις περιοχές του προγράμματος GrEco Islands είναι επιλέξιμες και στο ΕΤΠΑ του ΕΣ2.3. Στην παρούσα πρόταση 2^{ης} αναθεώρησης του ΠΕΚΑ (έκδοση 3.1), προτείνεται η ανακατανομή πόρων του ΕΤΠΑ μεταξύ κατηγοριών περιφερειών του πεδίου παρέμβασης ΠΠ 053 και η αθροιστική ενίσχυση με πόρους ύψους 2.000.000€ ενωσιακής στήριξης, που μεταφέρονται κυρίως από τον ΕΣ 2.2 –ΠΠ 0047, ΠΠ 048, ΠΠ 049, ΠΠ 051, ΠΠ 052. Η εν λόγω μεταβολή αντιστοιχεί σε αύξηση του π/υ ΣΔΔ ΕΤΠΑ του ΠΠ 053 ύψους 20.000.000€ που προκύπτει ως αποτέλεσμα της ανακατανομής πόρων στις κατηγορίες περιφέρειας μεταξύ προτεραιοτήτων 1 και 2.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4

Αιτιολόγηση επιλογής μείωσης πόρων Ειδικού Στόχου 2.6

Με την παρούσα πρόταση 2^{ης} αναθεώρησης του ΠΕΚΑ, ο συνολικός προϋπολογισμός της Προτεραιότητας 4, στον ειδικό στόχο 2.6 (Κυκλική Οικονομία) προτείνεται να μειωθεί κατά 165.259.404€ ενωσιακής στήριξης του Ταμείου Συνοχής, δηλαδή περίπου 24,4 % σε όρους ΕΣ (και σε όρους ΣΔΔ).

Τα ανωτέρω ποσά ανακατευθύνονται προς τη νέα προτεραιότητα 10 "Βιώσιμη διαχείριση υδάτων και ανθεκτικότητα υδατικών πόρων" που αφορά στον τροποποιημένο ειδικό στόχο 2.5. καθώς και τη νέα προτεραιότητα 12 "Νέες Ενεργειακές Υποδομές"– ΕΣ 2.12 προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες που δημιουργούνται από την εισαγωγή του νέου ΠΠ 196.

Οι λόγοι που οδήγησαν στην επιλογή της απομείωσης του π/υ της εν λόγω Προτεραιότητας είναι συνοπτικά οι εξής:

- Καταγράφεται υστέρηση στον προγραμματισμό της υλοποίησης των διαθέσιμων επενδύσεων για την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων και δη στα περιφερειακά σχέδια αποβλήτων.
- Λόγω της υπό όρους επιλεξιμότητας των έργων επεξεργασίας υπολειμματικών συμμείκτων αποβλήτων στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058, το ύψος της ενωσιακής συμμετοχής που είναι δυνατόν να καταβληθεί στις πράξεις των Μονάδων Ανάκτησης Ανακύκλωσης θα προσδιορίζεται κατ' αρχάς με την εφαρμογή της μεθοδολογίας pro rata με βάση τις ποσότητες των χωριστά συλλεγόμενων ρευμάτων που θα οδηγούνται στις ΜΑΑ προς ανακύκλωση, με σταδιακά απομειούμενες τις ποσότητες των υπολειμματικών συμμείκτων αστικών αποβλήτων. Μόνο με την επίτευξη των οροσήμων που προβλέπεται στο συμφωνηθέν bonus scheme θα είναι δυνατή η καταβολή της συνολικής ενωσιακής συμμετοχής για τα έργα λαμβάνοντας υπόψη τις επιδόσεις των έργων κατά το κλείσιμο του Προγράμματος.
- Υπάρχει η δυνατότητα αξιοποίησης συμπληρωματικής χρηματοδότησης του ΥΠΕΝ από το τέλος ταφής που καταβάλλεται από τους Δήμους δυνάμει του άρθρου 35 του Ν.4819/2021, σύμφωνα με το α.π. ΥΠΕΝ/ΓΓΣΔ/136827/3251/03.12.2025 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων.

Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι εν όψει της έγκρισης του 2ου χρηματοδοτικού προγράμματος διάθεσης των πόρων του τέλους ταφής από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, προκρίνεται από τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης αποβλήτων, στην παρούσα χρονική στιγμή, η χρηματοδότηση:

(α) των υποδομών ΜΑΑ, μετατροπής ΜΕΑ σε ΜΑΑ, ΜΕΒΑ και ΣΜΑ να γίνει από το πρόγραμμα ΠΕΚΑ, (β) των Πράσινων Σημείων που περιλαμβάνονται στα Ολιστικά Συστήματα Χωριστής Συλλογής (ΟΣΧΣ) από τα ΠΕΠ και

(γ) το σύνολο του εξοπλισμού χωριστής συλλογής που περιλαμβάνεται στα ΟΣΧΣ, να χρηματοδοτηθεί από το τέλος ταφής (οι δράσεις χωριστής συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων σε διακριτά ρεύματα, σύμφωνα με τα εγκεκριμένα ολιστικά προγράμματα από την ΓΓΣΔΑ).

Το σχήμα αυτό είναι απλό και κατανοητό, έχει διασφαλισμένους όλους τους απαραίτητους πόρους για τα παραπάνω και έχει επιπλέον το πλεονέκτημα ότι μπορεί να εφαρμοστεί γρήγορα, ώστε οι ΦΟΔΣΑ και οι Δήμοι μέλη τους να αποκτήσουν το συντομότερο τον εξοπλισμό χωριστής συλλογής που είναι απαραίτητος για τη συλλογή των κύριων ρευμάτων αποβλήτων (ανακύκλωσης, βιοαποβλήτων, πράσινων και ογκωδών αποβλήτων κ.α.)

Για τους ανωτέρω λόγους το ΠΕΚΑ θα προχωρήσει κατά προτεραιότητα στην παρούσα φάση σε πρόσκληση μόνον για τις Μονάδες επεξεργασίας στερεών αποβλήτων, καθώς και για τις λοιπές υποστηρικτικές εγκαταστάσεις (π.χ. Σταθμοί Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ)).

Παράλληλα και επειδή στόχος είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών αποβλήτων, το ΥΠΕΝ δρομολογεί την όσο το δυνατό ταχύτερη έκδοση πρόσκλησης για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης εξοπλισμού ανακύκλωσης που περιλαμβάνονται στα Ολιστικά προγράμματα, ώστε να έχουν ολοκληρωθεί νωρίτερα ή την ίδια χρονική περίοδο υλοποίησης των ΜΑΑ και να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος, αξιοποιώντας το Bonus χρηματοδότησης που έχει δοθεί από την ΕΕ.

Όλες οι παραπάνω δράσεις αποτελούν μέρος μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής στρατηγικής και πρέπει να συνάδουν με το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της κάθε Περιφέρειας και το Ολιστικό Σχέδιο Χωριστής Συλλογής (ΟΣΧΣ) που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του, βάσει ανάλυσης αναγκών, ανάλυσης επιλογών, ανάλυσης κόστους-οφέλους του ΠΕΣΔΑ και του ΟΣΧΣ (από συλλογή έως επεξεργασία και διάθεση), εκτίμησης λειτουργικότητας και βιωσιμότητας.

Η εν λόγω προοπτική αποτυπώνεται και στο κείμενο των γενικών αρχών της συμφωνίας τμηματικής καταβολής ενωσιακής συμμετοχής βάσει επίτευξης οροσήμων, όπου αναφέρεται ότι και οι δύο πλευρές συμφώνησαν για μια μελλοντική πορεία, κατά την οποία α) η χρηματοδότηση της επεξεργασίας αποβλήτων συνδέεται άρρηκτα με την υλοποίηση συστημάτων χωριστής συλλογής αποβλήτων και β) οι δικαιούχοι θα πριμοδοτούνται οικονομικά για την επίτευξη δίκαιων και φιλόδοξων ορόσημων για τη χωριστή συλλογή και ανακύκλωση αποβλήτων.

Σημειώνεται ότι η χρηματοδότηση των συστημάτων χωριστής συλλογής αποβλήτων θα χρηματοδοτείται από το τέλος ταφής, σύμφωνα με τον πρόσφατο προγραμματισμό του ΥΠΕΝ. Εναλλακτικά, σε περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατό π.χ. λόγω έλλειψης πόρων, τα συστήματα χωριστής συλλογής θα χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα ΠΕΚΑ.

Η χρηματοδότηση εγκαταστάσεων ανάκτησης και ανακύκλωσης (ΜΑΑ), οι οποίες μπορεί να αφορούν α) νέες εγκαταστάσεις β) τμηματοποιημένα έργα ή γ) υφιστάμενες ΜΕΑ που χρήζουν μετατροπής σε ΜΑΑ, συνδέονται άρρηκτα με ολοκληρωμένα συστήματα χωριστής συλλογής. Οι ΦΟΔΣΑ καλούνται να υποβάλλουν στην Διαχειριστική Αρχή ολοκληρωμένη πρόταση έργου, η οποία θα περιλαμβάνει τη ΜΑΑ (νέα, τμηματοποιημένη ή υφιστάμενη προς μετατροπή) και το σύστημα χωριστής συλλογής αποβλήτων. Η πρόταση θα συνοδεύεται από βεβαίωση του ΥΠΕΝ, με την οποία επιβεβαιώνεται ότι το προβλεπόμενο σύστημα χωριστής συλλογής διαθέτει εξασφαλισμένη χρηματοδότηση από τους πόρους του τέλους ταφής, καθώς και σχετική δέσμευση υλοποίησης. Στην περίπτωση που το σύστημα χωριστής συλλογής, δεν χρηματοδοτείται από πόρους του τέλους ταφής, η χρηματοδότησή του δύναται να καλυφθεί από το Πρόγραμμα ΠΕΚΑ, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες επιλεξιμότητας, σε ενιαία ή συσχετιζόμενη απόφαση ένταξης με αυτή της ΜΑΑ.

- Τέλος, σημειώνεται ότι δεν απαιτείται η αξιοποίηση δημόσιων πόρων του ΠΠ070 για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων, καθώς το ΥΠΕΝ έχει επιτύχει συμφωνία με τους παραγωγούς βιομηχανικών και επικινδύνων αποβλήτων για τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών διάθεσης υπολειμμάτων «ευθύνης παραγωγού» στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» σε οργανωμένες βιομηχανικές περιοχές.

Κατά συνέπεια, η σημειωθείσα καθυστέρηση στην ενεργοποίηση των νέων επενδύσεων διαχείρισης αποβλήτων σε συνδυασμό αφενός με τον προγραμματισμό του ΥΠΕΝ για διάθεση συμπληρωματικών πόρων από το τέλος ταφής για τη χρηματοδότηση εξοπλισμού χωριστής συλλογής αποβλήτων και αφετέρου με την αρχικά μειωμένη απαιτούμενη ενωσιακή συμμετοχή, κατατείνει στην παρούσα χρονική στιγμή σε πρόταση για αξιοποίηση μέρους των πόρων του ειδικού στόχου 2.6 προς την τροφοδότηση των νέων προτεραιοτήτων.

Οι εν λόγω πόροι προτείνεται να ανακατευθυνθούν προς τις νέες προτεραιότητες 10 και 12 του ΠΕΚΑ, στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2025/1914, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν νέα έργα και δράσεις στον τομέα υδάτων, με μεγάλες επενδυτικές ανάγκες, καθώς και ενεργειακά δίκτυα (διασύνδεση νησιών ΒΑ Αιγαίου). Οι εν λόγω πόροι προσμετρώνται στο 10% του προϋπολογισμού του προγράμματος που ανακατανέμεται στις νέες προτεραιότητες και συμβάλλουν ώστε να επιτευχθούν οι σχετικές ωφέλειες του Κανονισμού (ΕΕ) 2025/1914 (παράταση μέχρι το 2030, προκαταβολή 1,5%) οι οποίες θα βοηθήσουν και τα έργα αποβλήτων που παρουσιάζουν αυτή τη στιγμή καθυστέρηση στον προγραμματισμό.

Συμφωνία Bonus Scheme

Επισυνάπτεται το κείμενο προς ανάρτηση στην SFC ως «OTHER MEMBER STATE DOCUMENT».

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 10

Προστέθηκε στο κείμενο προγράμματος η φράση:

«Γενικότερα οι δράσεις διαχείρισης υδάτων (πόσιμου νερού) και αστικών λυμάτων θα ακολουθούν τις αρχές της ολιστικής διαχείρισης υδατικών πόρων που έχουν συμφωνηθεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.»

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 11

Κατόπιν οδηγιών της ΕΑΣ (α.π.ΥΠΕΘΟΟ 217763 ΕΙ 2025/15.12.2025 και α.π.ΥΠΕΘΟΟ 220445 ΕΙ 2025/17.12.2025, α.π.ΥΠΕΘΟΟ 221360 ΕΙ 2025/18.12.2025 και α.π.ΥΠΕΘΟΟ 222951 ΕΙ 2025/22.12.2025) τα βασικά χαρακτηριστικά της Δράσης «Ανακαίνιση Παλαιών Κατοικιών με Ήπιες Ενεργειακές Παρεμβάσεις», που εντάσσεται στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου RSO2.11(xi) "Πρώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση" στην Προτεραιότητα 11 και η οποία υλοποιείται συμπληρωματικά προς την αντίστοιχη δράση του ειδικού στόχου 2.1 στην Προτεραιότητα 1 του ΠΕΚΑ, συνοψίζονται ως ακολούθως:

Η δράση «Ανακαίνιση Παλαιών Κατοικιών με Ήπιες Ενεργειακές Παρεμβάσεις» αφορά σε υλοποίηση παρεμβάσεων: α) ανακαίνισης με κάλυψη σχετικών δαπανών (όπως βελτίωση στατικότητας, υδραυλικές και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, ενίσχυση τοιχοποιίας, αντικατάσταση δαπέδων, ανακαίνιση χώρων μπάνιου και κουζίνας κ.α.) και β) ενεργειακής αναβάθμισης, με κάλυψη ήπιων ενεργειακών παρεμβάσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση κατά μία (1) τουλάχιστον βαθμίδα στο ΠΕΑ.

Η δράση θα αφορά **αποκλειστικά σε κλειστά ακίνητα** (τα οποία δεν ηλεκτροδοτούνται τουλάχιστον για δύο έτη ή που δηλώνονται ήδη ως κλειστά στην αρμόδια φορολογική αρχή (ΑΑΔΕ) για τουλάχιστον δύο (2) έτη) και για τα οποία έχει εκδοθεί οικοδομική άδεια προ της 31.12.1990 ενώ η επιφάνειά τους είναι έως 120τμ.

Δικαιούχοι / ωφελούμενοι της δράσης είναι οι ιδιοκτήτες των ανωτέρω ακινήτων, χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων, με υποχρέωση είτε για ιδιοκατοίκηση είτε για μακροχρόνια μίσθωση. Στην περίπτωση μίσθωσης (με έμμεσα ωφελούμενους τους ενοικιαστές), το μίσθωμα θα παραμένει σταθερό για τρία έτη από την έναρξη της μακροχρόνιας μίσθωσης, κάτι το οποίο συνεπάγεται ουσιαστικά σταδιακή μείωση του ενοικίου σε ποσοστό περίπου 20% σε βάθος της τριετίας, με βάση τα τρέχοντα στοιχεία για τον

πληθωρισμό στα ενοίκια στην Ελλάδα. Επίσης, σε περίπτωση κατά την οποία οι δικαιούχοι/ωφελούμενοι ιδιοκτήτες των ανωτέρω ακινήτων είναι 25-35 ετών προβλέπεται μεγαλύτερο ποσοστό επιχορήγησης προκειμένου να αντιμετωπιστεί η αρνητική πρωτιά της Ελλάδας ανάμεσα στα Κ-Μ νέων που ηλικιακά εγκαταλείπουν την οικογενειακή τους εστία για να μείνουν μόνοι τους (στην Ελλάδα άνω των 30 ετών) λόγω κυρίως της μη προσιτής στέγασης.

Επίσης, στην περίπτωση μακροχρόνιας μίσθωσης η αποπληρωμή της δράσης προς τον ωφελούμενο (ιδιοκτήτη) θα συνδέεται με την ενεργοποίηση της μακροχρόνιας μίσθωσης (η οποία αποδεικνύεται με ασφάλεια από τα στοιχεία της ΑΑΔΕ), με όρους που θα καθοριστούν στην οικεία πρόσκληση της δράσης.

Η παρακολούθηση της δράσης πραγματοποιείται με ευθύνη του Δικαιούχου φορέα (φορέας υλοποίησης της δράσης) βάσει μηχανισμού που αξιοποιεί τα συστήματα και την πλατφόρμα της αρμόδιας φορολογικής αρχής (ΑΑΔΕ) στην οποία καταχωρούνται υποχρεωτικά, σύμφωνα με ισχύουσα νομοθεσία, προκειμένου να είναι έγκυρα από τους ιδιοκτήτες και τους μισθωτές και όπου τηρούνται τα στοιχεία που αποδεικνύουν τόσο την ιδιοκατοίκηση όσο και τη μίσθωση (μισθωτήρια συμβόλαια με τα βασικά στοιχεία της μίσθωσης όπως διάρκεια και ενοίκιο), καθώς και το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ). Μέσω των συγκεκριμένων διαδικασιών διασφαλίζεται η ασφαλής και γρήγορη παρακολούθηση της μακροχρόνιας τήρησης των υποχρεώσεων που έχουν ήδη περιγραφεί (ιδιοκατοίκηση, σταθερό ενοίκιο («πάγωμα» ενοικίου) για τρία έτη, κλπ) και συνεπώς η θετική επίδραση της δράσης στην προσιτή στέγαση.

Ομοίως ο φορέας υλοποίησης πιστοποιεί τις εργασίες στο σκέλος της ανακαίνισης και της ενεργειακής αναβάθμισης (η οποία αποδεικνύεται και με την έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης) διασφαλίζοντας έτσι την ποιοτική διάσταση της προσιτής στέγασης.

Για το σχεδιασμό της δράσης, έχουν ληφθεί υπόψη (a priori) αποτελέσματα και δεδομένα ερευνών από την Eurostat, την Τράπεζα της Ελλάδας, το Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), τη μελέτη ESPON, τα Housing Advisory Board Recommendations to the E.C. κλπ, τα οποία αναδεικνύουν την οξύτητα του προβλήματος της στέγασης στην Ελλάδα (ενδεικτικά, σύμφωνα με την Eurostat (2025) το κόστος στέγασης στην Ελλάδα ως ποσοστό του διαθέσιμου οικογενειακού εισοδήματος είναι διαχρονικά το υψηλότερο στην Ευρώπη: 31,4% το 2004, 42,2% το 2015, 35,5% το 2024).

Μετά την ολοκλήρωση της δράσης θα διενεργηθεί Συνολική Αξιολόγηση Επιπτώσεων σε κεντρικό επίπεδο, με κεντρική μέριμνα κι επιμέλεια της Εθνικής Αρχής Συντονισμού. Η εν λόγω Αξιολόγηση θα διερευνήσει κυρίως παραμέτρους όπως: η επίδραση της δράσης στην αύξηση της προσφοράς ακινήτων (νέα ακίνητα που προστέθηκαν στην αγορά) και η χωρο-κατανομή τους, ο βαθμός κάλυψης αναγκών των δικαιούχων/ωφελούμενων (καθώς και έμμεσα ωφελούμενων (ενοικιαστών), για τις περιπτώσεις όπου αφορά) στο πλαίσιο της προσιτής και βιώσιμης στέγασης, η συνάφεια/συνέργεια της δράσης (με εκτίμηση και της αποτελεσματικότητας) σε σχέση με παράλληλα μέτρα, καθώς και η βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων. Περαιτέρω, το περιεχόμενο της Αξιολόγησης τροφοδοτείται από την πορεία υλοποίησης της δράσης, τα χαρακτηριστικά και τις εκροές της, τα οποία προκύπτουν από τον μηχανισμό παρακολούθησης που έχει περιγραφεί ανωτέρω, με ευθύνη του δικαιούχου φορέα. Ως χρόνος ολοκλήρωσης της Αξιολόγησης τίθεται ένα ανώτατο διάστημα είκοσι τεσσάρων μηνών από την ολοκλήρωση της δράσης.

Η δράση θα υλοποιηθεί με συμπληρωματική χρηματοδότηση του ΠΕΚΑ και των ΠΕΠ (μέσω εκχώρησης πόρων στο ΠΕΚΑ), με ενιαίο τρόπο.

Ο τρόπος χρηματοδότησης είναι η επιχορήγηση (grant) τόσο για λόγους ενιαίας και ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων/ωφελούμενων της δράσης χαμηλής και μεσαίας εισοδηματικής κατηγορίας, δεδομένου ότι και οι δύο κατηγορίες αναφέρονται στην τροποποίηση του Κανονισμού ως πληττόμενες, όσο και διότι τα στοιχεία από παρόμοιου χαρακτήρα χρηματοδοτικές δράσεις, κατέδειξαν ότι οι εν λόγω εισοδηματικές κατηγορίες πληθυσμού (χαμηλή και μεσαία) δεν ενδείκνυνται για χρήση τραπεζικών προϊόντων (δάνεια) λόγω της αδυναμίας να εκπληρώσουν τα τραπεζικά κριτήρια δανειοδότησης (ύπαρξη άλλων στεγαστικών χρεών (δότη στεγαστικού δανείου) κλπ.).

Τα παραπάνω έχουν συμπληρωθεί στην περιγραφή του Ειδικού Στόχου RSO2.11(xi) "Προώθηση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση" στην Προτεραιότητα 11 στην SFC.

Σε ό,τι αφορά την εισαγωγή ειδικού δείκτη που να αφορά τη μέτρηση οικονομικών επιπτώσεων της δράσης (π.χ. επιβάρυνση κόστους στέγασης ή/και μέρος εισοδήματος που διατίθεται σε στέγαση)

παραπέμπουμε στις σχετικές οδηγίες της ΕΥΣΠΕΠ (α.π.ΥΠΕΘΟΟ 221360 ΕΙ 2025/18.12.2025) σύμφωνα με τις οποίες στην παρούσα φάση δεν θα ενσωματωθεί κάποιος δείκτης και θα γίνει σχετική συνεννόηση της ΕΑΣ με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (Απαντήσεις της ΕΑΣ)

1. Στο πλαίσιο της προτεινόμενης αναθεώρησης, ο ΣΠ2 στο σύνολο των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ αυξάνεται κατά 198 εκ € (σε όρους ενωσιακής στήριξης). Το ποσό αυτό προέρχεται κυρίως από τον ΣΠ5 ο οποίος μειώνεται κατά 118 εκ €, τον ΣΠ4 που μειώνεται κατά 61 εκ € και το ΣΠ1 που μειώνεται κατά 41 εκ €. Δεν συνεισφέρει ο ΣΠ3 καθώς οι διαθέσιμοι πόροι στον εν λόγω στόχο είναι περιορισμένοι σε σχέση με τις ανάγκες του τομέα μεταφορών και ήδη έχει υψηλή ενεργοποίηση (81% εντάξεις). Συνεπώς, όλοι οι άλλοι στόχοι πολιτικής μέσω της παραπάνω ανακατανομής και λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική υλοποίησής τους μέχρι σήμερα, συνεισφέρουν στην κάλυψη των αναγκών πόρων για τις τρεις νέες προτεραιότητες του ΣΠ2 (ύδατα, στέγαση και ενέργεια). Περαιτέρω μειώσεις εκτιμάται ότι θα υπονόμειαν την στόχευση ανά τομέα πολιτικής.

Εσωτερικά στον ΣΠ2, προκείμενου να διασφαλιστούν οι επιπρόσθετοι πόροι για τις τρεις νέες προτεραιότητες ανακατευθύνονται πόροι από τους υφιστάμενους ειδικούς στόχους και κυρίως από τον ειδικό στόχο 2.6 που μειώνεται κατά 178 εκ € λόγω της υστέρησης στην ενεργοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων για τη διαχείριση αποβλήτων. Παράλληλα, οι υπόλοιποι στόχοι (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.7 και 2.8) απομειώνονται συνολικά κατά 290 εκ € με ανακατεύθυνση των πόρων τους στις τρεις νέες στρατηγικές επιλογές.

Συμπερασματικά, για την ανακατεύθυνση πόρων στις νέες προτεραιότητες του ΣΠ2 λήφθηκε υπόψη τόσο η δυνατότητα συνεισφοράς των άλλων στόχων πολιτικής, όσο και η δυνατότητα εσωτερικής ανακατανομής μεταξύ των ειδικών στόχων του ΣΠ2.

2. Σε ότι αφορά τον ειδικό στόχο 2.7-Προστασία της φύσης και βιοποικιλότητας, οι συνολικοί πόροι απομειώνονται με την προτεινόμενη αναθεώρηση στο σύνολο του ΕΣΠΑ περίπου κατά 40 εκ € (σε όρους ενωσιακής στήριξης), δηλαδή από 321 εκ € σε 280 εκ €. Διευκρινίζεται όμως, ότι η μείωση στα ΠΕΠ είναι οριακή (-5,7 εκ € ενωσιακή στήριξη) στον σύνολο των περιφερειών και άρα μη αξιολογήσιμη. Παράλληλα, το τομεακό πρόγραμμα ΠΕΚΑ στον ειδικό στόχο 2.7 μειώνει τους πόρους στις δράσεις αστικής αναζωογόνησης και αποκατάστασης ρυπασμένων χώρων, διατηρώντας όμως ακέραιους τους πόρους για τις αμιγώς «καθαρές» δράσεις για τη φύση και τη βιοποικιλότητα, λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική του τομέα (89% ενεργοποίηση και 46% εντάξεις στην προτεραιότητα 6). Συνεπώς, εκτιμούμε ότι δεν διαταράσσεται ο π/υ για τις δράσεις προστασίας της φύσης και της βιοποικιλότητας και οι συναρτώμενοι στόχοι.

Να σημειωθεί τέλος ότι με βάση τα πεδία παρέμβασης στους πίνακες της προτεινόμενης αναθεώρησης και τους συντελεστές παρακολούθησης της βιοποικιλότητας σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060, η συμβολή της χώρας στην ενίσχυση της βιοποικιλότητας συγκριτικά με την υφιστάμενη κατάσταση αυξάνει κατά 12 εκ. € λόγω της ανακατεύθυνσης πόρων σε άλλα πεδία παρέμβασης που συμβάλλουν όμως στην προστασία της βιοποικιλότητας.

3. Ο αρμόδιος φορέας πολιτικής για την εκπλήρωση του αναγκαίου όρου 2.6 (Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αποβλήτων) είναι η Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΓΓΣΔΑ) του ΥΠΕΝ. Οι αρμόδιες αρχές παρακολουθούν την πρόοδο και εντείνουν τις προσπάθειές τους για την ολοκλήρωση των Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ). Η πολυπλοκότητα των θεμάτων διαχείρισης αποβλήτων σε συνδυασμό με τις τοπικές ιδιαιτερότητες έχουν οδηγήσει σε αποκλίσεις στην πρόοδο εκπόνησης μεταξύ των ΠΕΣΔΑ, με αποτέλεσμα τους διαφορετικούς χρόνους υλοποίησης και ολοκλήρωσης. Αναγνωρίζοντας τις εγγενείς αυτές δυσκολίες, η συσταθείσα Συντονιστική Επιτροπή για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων, στην οποία, μεταξύ άλλων, συμμετέχουν οι Γενικοί Γραμματείς ΣΔΑ και ΕΣΠΑ, θα παρακολουθεί στενά το συγκεκριμένο ζήτημα για να εντοπιστούν οι περιορισμοί, τα προβλήματα και οι λόγοι καθυστέρησης ώστε να αναγνωριστούν ενδελεγμένες λύσεις.

4. Οι πόροι που κατευθύνονται στη νέα προτεραιότητα για τα ύδατα ανέρχονται σε 356 εκ € στο σύνολο των προγραμμάτων. Η ανάδειξη της ασφαλούς πρόσβασης στο νερό, της ανθεκτικότητας και της βιώσιμης διαχείρισης υδάτων ως προτεραιότητας της αναθεωρημένης Πολιτικής Συνοχής είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για την Ελλάδα, λόγω της αυξημένης ευαλωτότητάς της στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της, όπως η νησιωτικότητα και οι εποχικές πληθυσμιακές διακυμάνσεις. Οι πιέσεις στη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των υδατικών πόρων καθιστούν αναγκαία την ενίσχυση ανθεκτικών και βιώσιμων υδατικών υποδομών. Τα έργα ύδρευσης, αποχέτευσης, μείωσης απωλειών και ενίσχυσης ανθεκτικότητας υδατικών υποδομών είναι κατά κανόνα τεχνικά πιο ώριμα, κοινωνικά αποδεκτά και μπορούν να υλοποιηθούν ταχύτερα, διασφαλίζοντας έγκαιρη αξιοποίηση των πόρων σε σύγκριση με τον τομέα των αποβλήτων, όπου παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις. Συνεπώς, με τα υφιστάμενα δεδομένα υλοποίησης, κρίνεται ενδεδειγμένη και προτείνεται η ενίσχυση των δράσεων που αφορούν τα ύδατα ως διαχειριστικά και στρατηγικά πιο συνεπή επιλογή.

Η συνολική μείωση των διαθέσιμων πόρων στο ΕΣΠΑ 2021-2027 στον ειδικό στόχο 2.6-Κυκλική Οικονομία ανέρχεται σε 178εκ € (-165 εκ € στο ΠΕΚΑ και -13,5 εκ € στα ΠΕΠ). Στην παρούσα φάση, διευκρινίζεται ότι:

- η καθυστέρηση στην ενεργοποίηση του τομέα διαχείρισης στερεών αποβλήτων συνδέεται με τον ανασχεδιασμό σε επιτελικό επίπεδο (ΠΕΣΔΑ), στη συμπλήρωση των Περιφερειακών Σχεδίων με επενδυτικά σχέδια και του σχεδιασμού των επενδύσεων σε δίκτυα συλλογής (ολιστικά σχέδια ανακύκλωσης ανά ΠΕΣΔΑ ή Δ.Ε.) και Μονάδες Ανάκτησης Ανακύκλωσης (προσαρμογές ΜΕΑ σε ΜΑΑ, σχεδιασμός νέων ΜΑΑ) σε συνέχεια της αναμόρφωσης και συμπλήρωσης του θεσμικού πλαισίου και του ΕΣΔΑ.
- το ποσοστό ενωσιακής συμμετοχής για τις πράξεις των Μονάδων Ανάκτησης Ανακύκλωσης (ΜΑΑ) θα προσδιορίζεται με την εφαρμογή της μεθοδολογίας pro rata με βάση τις ποσότητες των χωριστά συλλεγόμενων ρευμάτων που θα οδηγούνται στις ΜΑΑ προς ανακύκλωση, με σταδιακά απομειούμενες τις ποσότητες των υπολειμματικών σύμμεικτων αστικών αποβλήτων. Η καταβολή θα γίνεται μόνο με την επίτευξη των οροσήμων που προβλέπεται στο συμφωνηθέν bonus scheme.
- υπάρχει η δυνατότητα αξιοποίησης συμπληρωματικής χρηματοδότησης του ΥΠΕΝ από το τέλος ταφής που καταβάλλεται από τους Δήμους δυνάμει του άρθρου 35 του Ν.4819/2021, σύμφωνα με το α.π. ΥΠΕΝ/ΓΓΣΔ/136827/3251/03.12.2025 του Γενικού Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων.

Οι εν λόγω πόροι προτείνεται να ανακατευθυνθούν στο ΠΕΚΑ προς τις νέες προτεραιότητες 10 (ύδατα) και 12 (ενέργεια), που θα βοηθήσει και τα έργα που παρουσιάζουν αυτή τη στιγμή καθυστέρηση στον προγραμματισμό, καθώς θα ωφεληθούν από την παράταση της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών κατά ένα έτος.

Τέλος, για τον ειδικό στόχο 2.7 ισχύουν αναφερόμενα στο σημείο 2. Σημειώνεται ότι στο τομεακό πρόγραμμα διαπιστώνεται μια δυναμική υλοποίησης συγκριτικά με την προηγούμενη ΠΠ, καθώς η κεντρική διαχείριση των έργων φύσης και βιοποικιλότητας από τον ΟΦΥΠΕΚΑ διευκολύνει την αποτελεσματικότερη υλοποίησή τους επιταχύνοντάς τις διαδικασίες ωρίμανσης και υλοποίησης και μειώνοντας τον κίνδυνο καθυστερήσεων. Για το λόγο αυτό οι πόροι στην προτεραιότητα 6 – «Προστασία της φύσης και βιοποικιλότητα» παραμένουν σταθεροί.